T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARIM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

FENG SHUİ İLE İÇ MEKAN SÜS BİTKİLERİNİN FARKLI TASARIM ALTERNATİFLERİNİN OLUŞTURULMASI VE MEKAN ALGISINA ETKİSİ

SERGEN İLİKÇİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Doç. Dr. Kübra YAZİCİ

MAYIS– 2025

YOZGAT

T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARIM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

FENG SHUİ İLE İÇ MEKAN SÜS BİTKİLERİNİN FARKLI TASARIM ALTERNATİFLERİNİN OLUŞTURULMASI VE MEKAN ALGISINA ETKİSİ

SERGEN İLİKÇİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Doç. Dr. Kübra YAZİCİ

MAYIS – 2025

YOZGAT

.

	YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ **LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ** **LİSANSÜSTÜ TEZ ONAY FORMU**

T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Enstitümüzün Tarım Bilimleri Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Sergen İLİKÇİ'nin hazırladığı "**Feng Shui ile İç salı Süs Bitkilerinin Farklı Tasarım Alternatiflerinin Oluşturulması ve Salı Algısına Etkisi**" başlıklı tezi ile ilgili tez savunma sınavı, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri gereğince 20/05/2025 Salı günü saat 09:30'da yapılmış, tezin onayına oy birliği ile karar verilmiştir.

Başkan **:** Prof. Dr. Bahriye GÜLGÜN

Jüri Üyesi **:** Doç. Dr. Kübra YAZİCİ

(Danışman)
Jüri Üyesi **:** Doç. Dr. Hülya DOĞAN

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun ……../……../….. tarih ve …… sayılı Enstitü Yönetim Kurulu Kararı ile onaylanmıştır.

…...../……../.....

Prof. Dr. Ümit BUDAK

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

TEZ BEYANI

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin içerdiği yenilik ve sonuçların başka bir yerden alınmadığını, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan eder, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Sergen İLİKÇİ

20/05/2025

ÖN SÖZ

Bilgi ve tecrübesi ile bana yol gösteren, desteğini her zaman hissettiren tez danışmanım olan Doç. Dr. Kübra YAZİCİ hocama, bana harcadığı zamanı ve emeklerini hiçbir zaman unutmayacağımı belirterek saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımın her aşamasında beni destekleyen, sonsuz sevgilerini her daim üzerimde hissettiren eşim Rabia Sima İLİKÇİ ve Eymen Efe İLİKÇİ'ye, haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim canım annem Emine İLİKÇİ'ye, kıymetli babam İsmail İLİKÇİ'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Sergen İLİKÇİ

20/05/2025

ÖZET

YÜKSEK LİSANS

FENG SHUİ İLE İÇ MEKAN SÜS BİTKİLERİNİN FARKLI TASARIM ALTERNATİFLERİNİN OLUŞTURULMASI VE MEKAN ALGISINA ETKİSİ

SERGEN İLİKÇİ

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARIM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

TEZ DANIŞMANI: DOÇ. DR. KÜBRA YAZİCİ

Kentlerde insanlar kapalı alanlarda daha fazla vakit geçirmektedir. Bu nedenle doğadan uzakta stres ve yoğun tempoyla, beton binalara sıkışarak çalışan, zamanını geçiren insanlarda bu durum fiziksel ve psikolojik yönden olumsuz etkiler yaratmaktadır. İç mekan süs bitkileri kapalı alanlarda doğanın bir parçası olması nedeniyle birçok olumlu etkiye sahip olmaktadır. Bu ifade ulusal ve uluslararası yapılan araştırmalarla (hastane, okul, ofis gibi bir çok alanda kullanıcılara yapılan anket çalışması ile) desteklenmektedir. Bu tez çalışmasında, Feng Shui felsefesi temel alınarak iç mekân süs bitkileriyle oluşturulan farklı balkon ve salon senaryolarının kullanıcı mekan algısına etkisi irdelenmiştir. Çalışmada, peyzaj mimarı, iç mimar, mimar ve ziraat mühendisi olmak üzere farklı meslek gruplarından toplam 13 uzman değerlendirmeye katılmıştır. Uzmanlar, 3D modelleme ile tasarlanmış 20 farklı senaryo üzerinde estetik, psikolojik ve dokunsal kriterlere dayalı Likert tipi ölçekle puanlama yapmıştır. Elde edilen veriler üzerinde temel istatistiksel analizler (ortalama, standart sapma, minimum, maksimum) ile iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) hesaplanmıştır. Bulgular, tropik ve sukkulent bitkilerle tasarlanmış mekânların özellikle "doğal görünüm", "ruhsal dinginlik" ve "ferah etki" gibi kavramlar üzerinden yüksek puanlar aldığını ortaya koymuştur (Ort. ≈ 4.40). Ayrıca, çeşitlendirilmiş bitki gruplarının kullanıldığı tasarımlarda, mekânın estetik algısı ve psikolojik etkisinin daha güçlü olduğu belirlenmiştir. Cronbach's Alpha değerinin 0.80'in üzerinde olması, uzman değerlendirmelerinin yüksek derecede tutarlı olduğunu göstermektedir. Çalışma, Feng Shui felsefesi ile bitkilendirilmiş iç mekânların yalnızca görsel değil, aynı zamanda kullanıcı üzerinde olumlu psikolojik etkiler bıraktığını ortaya koyarak, sürdürülebilir ve sağlıklı iç mekân tasarımında bitkilerin önemli bir unsur olduğunu bilimsel verilerle desteklemektedir.

2025, xviii + 105 Sayfa

Anahtar Kelimeler: Mekan Algısı, Feng Shui Felsefesi, Görsel Kalite

ABSTRACT

MASTER THESIS

THE EFFECT ON THE PERCEPTION OF SPACE AND THE CREATION OF DIFFERENT DESIGN ALTERNATIVES FOR INDOOR ORNAMENTAL PLANTS WITH FENG SHUI

SERGEN İLİKÇİ

YOZGAT BOZOK UNIVERSITY
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
AGRICULTURAL SCIENCE DEPARTMENT

SUPERVISOR: ASSOC. PROF. DR. KUBRA YAZICI

In cities, people spend more time indoors. For this reason, this situation has negative physical and psychological effects on people who work and spend their time away from nature with stress and intense tempo, stuck in concrete buildings. Indoor ornamental plants have many positive effects because they are part of nature in indoor areas. This statement is supported by national and international researches (surveys conducted on users in many areas such as hospitals, schools, offices). In the study, a total of 13 experts from different professional groups, including landscape architects, interior architects, architects and agricultural engineers, participated in the evaluation. The experts rated 20 different scenarios designed with 3D modeling on a Likert-type scale based on aesthetic, psychological and tactile criteria. Basic statistical analyses (mean, standard deviation, minimum, maximum) and internal consistency coefficient (Cronbach's Alpha) were calculated. The findings revealed that spaces designed with tropical and succulent plants received high scores, especially on the concepts of “natural appearance”, “spiritual serenity” and “fresh effect” (Mean ≈ 4.40). In addition, the aesthetic perception and psychological effect of the space were found to be stronger in designs using diversified plant groups. The Cronbach's Alpha value above 0.80 indicates that the expert evaluations are highly consistent. The study supports with scientific data that plants are an important element in sustainable and healthy interior design by revealing that interior spaces planted with Feng Shui philosophy have not only visual but also positive psychological effects on the user.

2025, xviii+ 105 Pages

Keywords: Perception of Space, Feng Shui Philosophy, Visual Quality

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEZ ONAY SAYFASI ii

TEZ BEYANI iii

ÖN SÖZ iv

ÖZET v

TABLOLAR LİSTESİ x

RESİMLER LİSTESİ xiii

ŞEKİLLER LİSTESİ xv

DENKLEMLER LİSTESİ xvii

SİMGELER VE KISALTMALAR xviii

1. GİRİŞ 1

1.1. İç Mekân Süs Bitkilerinin Önemi 2

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi 2

2. KAYNAK BİLGİLER 6

2.1. Feng Shui Kavramı 6

2.2. İç Mekan Süs Bitkilerinin Kapalı Mekanlarda Önemi 9

3. GEREÇ VE YÖNTEM 14

3.1. Gereç 14

3.2. Değerlendirmeye Alınan Salon Görsellerine Ait Senaryolar 20

3.3. Değerlendirmeye Alınan Balkon Görsellerine Ait Senaryolar 23

3.4.Yöntem 26

3.5. Verilerin Değerlendirilmesi 27

4. BULGULAR VE TARTIŞMA 29

4.1. Araştırmada Uzman Görüşü Meslek Analizi 29

4.2.1. Bitkisiz Tasarlanan Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 30

4.1.2. Kaktüs Grubundan Tasarlanmış Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 34
4.1.3. Sukkulent Bitki Grubundan Oluşturulmuş Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 37
4.1.4-Tropik Bölge Bitki Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 40
4.1.5.Meyvesi İle Dekoratif Süs Bitki Grubundan Oluşturulmuş Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 43
4.1.6. Çiçekleri İle Dekoratif Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 46
4.1.7. Boylu Süs Bitki Grubundan Oluşturulmuş Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 49
4.1.8. Çeşitlendirilmiş Kaktüslü Bitkilerden Oluşturulmuş Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 52
4.1.9. Çeşitlendirilmiş Kaktüssüz Bitkilerden Oluşturulmuş Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 55
4.1.10. Çeşitlendirilmiş Bitkilerden Oluşturulmuş Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 58
4.2. İç Mekanda Salon Senaryosu İle Oluşturulmuş Mekanda Bitkisel Tasarım 62
4.2.1. Bitkisiz Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi .. 62
4.2.2.Kaktüs Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 66
4.2.3. Sukkulent Bitki Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 69
4.2.4-Tropik Bölge Bitki Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 72
4.2.5.Meyvesi İle Dekoratif Süs Bitki Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 76
4.2.6. Çiçekleri İle Dekoratif Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 79
4.2.7. Boylu Süs Bitki Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 82

4.2.8. Çeşitlendirilmiş Kaktüslü Bitkilerden Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 85
4.2.9. Çeşitlendirilmiş Kaktüssüz Bitkilerden Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 88
4.10. Çeşitlendirilmiş Bitkilerden Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi 93
5. SONUÇ VE ÖNERİLER 95
5.1. Bitkilerde Anlamsal Farklılaşmanın Feng Shui Felsefesi'ne Göre Değerlendirme Sonuçları 96
5.1.1. Feng Shui ile Uyumlu Balkon Senaryoları 97
5.1.2. Feng Shui ile Uyumlu Salon Senaryoları 97
5.2. Balkon Senaryosu İle Oluşturulmuş Mekanda Bitkisel Tasarım Mekan Algısı 97
5.3. Salon Senaryosu İle Oluşturulmuş Mekanda Bitkisel Tasarım Mekan Algısı 99
6. KAYNAKLAR 102

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo		Sayfa
Tablo 3.1.	3D Modellemesinde tercih edilecek bitki kriterleri ……..……	11
Tablo 3.2.	Tasarlanan salonda ve balkonda kullanılacak bitki grupları …..……..	17
Tablo 3.3.	Tasarlanan salonda kullanılacak bitki özellikleri ……..……..……	18
Tablo 3.4.	İç mekan süs bitkilerinin mekânsal algılaması …….....…..	21
Tablo 3.5.	Mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli	22
Tablo 4.1.	Araştırmaya katılan uzman sayısı frekans ve yüzdelik değerleri	32
Tablo 4.2.	Bitkisiz tasarlanan senaryonun mekansal analizi.....	34
Tablo 4.3.	Bitkisiz tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli ….....	36
Tablo 4.4.	Kaktüs grubu bitkilerle tasarlanan balkon senaryosunun mekansal analizi ……	38
Tablo 4.5.	Kaktüs grubundan tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli……	39
Tablo 4.6.	Sukkulent bitki grubundan oluşturulmuş senaryonun mekansal analizi ……	41
Tablo 4.7.	Sukkulent grubundan oluşturulmuş balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli …….……..	42
Tablo 4.8.	Tropik bölge bitki grubundan tasarlanan balkon senaryonun mekansal analizi…….	44
Tablo 4.9	Tropik bölge bitki ile tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli ……...	45
Tablo 4.10.	Meyvesi ile dekoratif süs bitki grubundan tasarlanan balkon senaryonun mekansal analizi ……	47
Tablo 4.11.	Meyvesi ile dekoratif süs bitki ile tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli ……..	48
Tablo 4.12.	Çiçekleri ile dekoratif süs bitki grubundan tasarlanan balkon senaryonun mekansal analizi……	50
Tablo 4.13.	Çiçekleri ile dekoratif süs bitki ile tasarlanan balkon senaryosu mekan.ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli …..	52

Tablo 4.14. Boylu süs bitki grubundan tasarlanan balkon senaryonun mekansal analizi …….. 54

Tablo 4.15. Boylu süs bitki grubundan ile tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli …….…… 55

Tablo 4.16. Kaktüs ve diğer bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryonun mekansal analizi……..… 57

Tablo 4.17. Kaktüs ve diğer bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli ……... 58

Tablo 4.18. Kaktüs olmayan bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryonun mekansal analizi …….……... 60

Tablo 4.19. Kaktüs olmayan bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli ……..… 61

Tablo 4.20. Çeşitlendirilmiş 3 bitkilerden tasarlanan balkon senaryonun mekansal analizi …….……..…… 63

Tablo 4.21. Çeşitlendirilmiş 3 bitkilerden tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli ……..…… 64

Tablo 4.22. Bitkisiz tasarlanan salon senaryonun mekansal analizi …… 66

Tablo 4.23. Bitkisiz tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli …….. 68

Tablo 4.24. Kaktüs bitkileri grubuyla tasarlanan salon senaryonun mekansal analizi…… 70

Tablo 4.25. Kaktüs bitkileri grubuyla tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli…… 71

Tablo 4.26. Sukkulent bitkilerle tasarlanmış salon senaryonun mekansal analizi .. 73

Tablo 4.27. Sukkulent bitkileri grubuyla salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli…….……... 74

Tablo 4.28. Tropik bölge bitki grubundan tasarlanan salon senaryonun mekansal analizi…… 77

Tablo 4.29. Tropik bölge bitki grubuyla tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli …….. 78

Tablo 4.30. Meyvesi ile dekoratif süs bitki grubundan tasarlanan salon senaryonun mekansal analizi …… 80

Tablo 4.31. Meyvesi ile dekoratif süs bitki grubuyla tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli …… 81

Tablo 4.32. Çiçekleri ile dekoratif grubundan tasarlanan salon senaryonun mekansal analizi …… 84
Tablo 4.33. Çiçekleri ile dekoratif bitki grubuyla tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli …… 85
Tablo 4.34. Boylu süs bitki grubundan tasarlanan salon senaryonun mekânsal analizi ……...…… 87
Tablo 4.35. Boylu süs bitki grubundan tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli …… 88
Tablo 4.36. Kaktüslerle tasarlanan çeşitli bitkilerden oluşan salon senaryonun mekansal analizi…….…… 97
Tablo 4.37. Kaktüs bitkilerle tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli …….…..…… 91
Tablo 4.38. Kaktüssüz tasarlanmış çeşitli bitkilerde tasarlanan salon senaryonun mekansal analizi……. 93
Tablo 4.39. Kaktüssüz çeşitli bitkilerle tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli ……...… 94
Tablo 4.40. Çeşitlendirilmiş 3 bitkilerden tasarlanan salon senaryosunun mekansal analizi…….……..…….. 94

RESİMLER LİSTESİ

Resim		Sayfa
Resim 1.1.	Feng Shui Felsefesiyle tasarlanmış bir mekan örneği…….....……	19
Resim 3.1.	Kaktüs grubu bitki örnekleri……	19
Resim 3.2.	Sukkulent örnekleri……...……	19
Resim 3.3.	Tropik bölge bitkisi örnekleri……	19
Resim 3.4	Meyvesi ile dekoratif süs bitkiler örnekleri……	20
Resim 3.5.	Çiçekleri ile dekoratif örnekleri……	20
Resim 3.6.	Boylu süs bitkileri örnekleri……..……	20
Resim 3.7.	Bitkisiz tasarlanmış salon görseli……...……	22
Resim 3.8.	Kaktüs bitkilerle tasarlanmış salon görseli…….……	23
Resim 3.9.	Sukkulent bitkilerle tasarlanmış salon görseli……	23
Resim 3.10.	Tropik bölge bitkileriyle tasarlanmış salon görseli……	23
Resim 3.11.	Meyveleri ile dekoratif bitkilerle tasarlanmış salon görseli……...	24
Resim 3.12.	Çiçekleriyle dekoratif bitkilerle tasarlanmış salon görseli……	24
Resim 3.13.	Boylu süs bitkilerle tasarlanmış salon görseli……	24
Resim 3.14.	Kaktüs ve diğer bitki grubuyla tasarlanmış salon görseli……..……	25
Resim 3.15.	Kaktüs olmayan bitki grubuyla tasarlanmış salon görseli……	25
Resim 3.16.	Bitkisiz tasarlanmış salon görseli…….……	26
Resim 3.17.	Kaktüs bitkilerle tasarlanmış balkon görseli…….……	26
Resim 3.18.	Sukkulent bitkiyle tasarlanmış balkon görseli……..……	26
Resim 3.19.	Tropik bölge bitkileriyle tasarlanmış balkon görseli……	27
Resim 3.20.	Meyveleri ile dekoratif bitkilerle tasarlanmış balkon görseli……...	27
Resim 3.21.	Çiçekleriyle dekoratif bitkilerle tasarlanmış balkon görseli…….……	27

Resim 3.22. Boylu süs bitkilerle tasarlanmış balkon görseli……..28

Resim 3.23. Kaktüs ve diğer bitki grubuyla tasarlanmış salon görseli……...…28

Resim 3.24. Kaktüs olmayan bitki grubuyla tasarlanmış salon görseli……..……28

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil		Sayfa
Şekil 3.25.	Çalışma yöntem akışı şeması ……..……	30
Şekil 4.1.	Bitkisiz tasarlanan senaryonun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği ……...……	35
Şekil 4.2.	Kaktüs grubundan tasarlanan balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği……...……..……	40
Şekil 4.3.	Sukkulent grubundan tasarlanan balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği……...…….……	43
Şekil 4.4.	Tropik bölge bitki ile balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği ……..……..	46
Şekil 4.5.	Meyvesi ile dekoratif süs bitki ile balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği……..…….……	49
Şekil 4.6.	Çiçekleri ile dekoratif süs bitki ile tasarlanan balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği…….……	53
Şekil 4.7.	Boylu süs bitki grubundan ile balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği……...……	56
Şekil 4.8.	Kaktüs ve diğer bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği ……	59
Şekil 4.9.	Kaktüs olmayan bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli ……	62
Şekil 4.10.	Çeşitlendirilmiş 3 bitkilerden tasarlanan balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği……	65
Şekil 4.11.	Bitkisiz tasarlanan salon senaryosunun senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı grafiği ……	69
Şekil 4.12.	Kaktüs bitkileri grubuyla tasarlanan salon senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı grafiği ……	72
Şekil 4.13.	Sukkulent bitkilerle salon senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı grafiği…….	76
Şekil 4.14.	Tropik bölge bitkiyle tasarlanan salon senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı grafiği ……	79

Şekil 4.15. Meyvesi ile dekoratif süs bitkileriyle tasarlanan salon senaryosunun senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı grafiği …….83

Şekil 4.16. Çiçekleri ile dekoratif bitki grubuyla tasarlanan salon senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı grafiği……..86

Şekil 4.17. Boylu süs bitki grubuyla tasarlanan salon senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı grafiği……..…….……..89

Şekil 4.18. Kaktüs bitkilerle tasarlanan salon senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı grafiği ……...92

Şekil 4.19. Kaktüssüz çeşitli bitkilerle tasarlanan salon senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı grafiği ……95

DENKLEMLER LİSTESİ

Denklemler **Sayfa**

Denklem 3.1. Denklem 3.1. Lawshe tekniği hesaplaması……..…..…27

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler	**Açıklamalar**
FS	**:**Feng Shui
QI	**:**Chi (Yaşam Gücü Enerjisi)
%	**:**Yüzde
LT	**:**Lucky Trinkets (Uğurlu aksesuarlar)
DW	**:**Wealth Directions (Zenginlik yönleri)
HC	**:**Harmony and Compatibility (Uyum ve Uyumlanabilirlik)
FSC	**:**Feng Shui Consultant (Feng Shui Uzmanı)

Kısaltmalar	**Açıklamalar**
Chi (Qi)	**:**Enerji akışı veya yaşam gücü
Bagua (Pa Kua)	**:**Feng Shui'nin temel araçlarından biri; sekiz yaşam alanını temsil eden bir enerji haritası
Yin-Yang	**:**Karşıt ama birbirini tamamlayan enerjiler
Wu Xing	**:**Beş Element (Ağaç, Ateş, Toprak, Metal, Su) teorisi
Min	**:**Minimum
Max	**:**Maksimum
SP	**:**Standart sapma
GYS	**:**Geçerli Yanıt Sayısı
Sheng Qi	**:**Olumlu enerji veya hayat enerjisi
Sha Qi	**:**Olumsuz enerji veya zararlı enerji
Tai Ji	**:**Kozmik uyum ve denge kavramı

1. GİRİŞ

İnsanlar, yaratılışından bu yana kendilerinin ve çevrelerinin artan ihtiyaçlarını karşılamak için zamanla daha da hız kazandırarak gelişime, değişime ve tüketime odaklanmışlardır. Hızlı nüfus artışına ek olarak kentleşme kavramıyla birlikte, insanların yaşam alanlarının fiziksel sınırlarını ve enerji dinamiklerini köklü bir şekilde değiştirmiştir. Yoğun nüfuslu şehirler, sınırlı açık alanlara ve yeşil alan eksikliğine yol açarken, bireyler iç mekânlarda daha fazla zaman geçirme eğilimleri artmıştır. Bu durum, iç mekân tasarımına verilen önemin artmasını sağlamış ve geleneksel uygulamaların modern ihtiyaçlarla uyumlu hale getirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Feng Shui felsefesi, bu bağlamda, bireylerin iç mekânlarda fiziksel, psikolojik ve enerjisel dengelerini korumalarına yardımcı olan bütünsel bir yaklaşım sunmaktadır (Resim 1.1).

Resim 1.1. Feng Shui Felsefesiyle tasarlanmış bir mekan örneği (Anonim 1, 2024).

Feng Shui felsefesi, yaşam alanlarında enerji dengesini sağlamak ve bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlığını iyileştirmek amacıyla geliştirilen bir prensipler bütünüdür. Feng Shui, geleneksel Çin kültürüne dayanan ve yaşam alanlarında enerji akışını (Qi) optimize etmeyi amaçlayan bir mekânsal düzenleme felsefesidir. Bu felsefenin, bireylerin psikolojik ve fiziksel sağlığı üzerindeki etkileri giderek daha fazla araştırma konusu haline gelmiştir. Literatürde, Feng Shui'nin çevresel psikoloji, bina tasarımı, ergonomi ve sağlık gibi farklı disiplinlerle kesiştiği görülmektedir. Bu felsefe, iç mekan düzenlemelerinde doğanın unsurlarını kullanarak insan ve çevre arasındaki uyumu artırmayı hedeflemektedir. Kentleşmenin hızla artmasıyla birlikte, doğal yaşam alanlarından uzaklaşan bireyler için iç mekan süs bitkileri, yaşam kalitesini artıran önemli unsurlar haline gelmiştir. Bu nedenle iç mekan süs bitkileri iç mekanlarda önemli bir materyal olarak ön plana çıkmaktadır. Özellikle bilimsel çalışmalarda, iç mekan bitkilerinin hava kalitesini iyileştirerek solunan havadaki

toksinleri filtrelediğini, nem seviyesini dengelediğini ve stres seviyelerini azalttığını ortaya koymaktadır. Feng Shui felsefesi, bitkilerin yalnızca fiziksel faydalar sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda enerji akışını düzenleyerek ruhsal dengeyi desteklediğini savunmaktadır. Örneğin, bambu gibi bazı bitkiler, pozitif enerjiyi çekerek bireylerin ruhsal ve zihinsel rahatlamasını teşvik etmektedir. Yeşil renk tonları, doğayla bağ kurmayı güçlendirerek zihinsel yorgunluğu azaltır ve odaklanmayı artırmaktadır. Bu bağlamda, iç mekan süs bitkilerinin yalnızca dekoratif unsurlar değil, aynı zamanda bireylerin psikolojik ve fizyolojik sağlığını destekleyen bilimsel ve felsefi bir değer taşmaktadır.

1.1. İç Mekân Süs Bitkilerinin Önemi

Bitkiler, yaşam alanlarında fiziksel, psikolojik ve çevresel faydalar sunmaktadır. İç mekânda bitkilerin doğru bir şekilde konumlandırılması ile:

- Hava kalitesini iyileştirmektedir; fotosentez yoluyla oksijen üretir ve havadaki zararlı maddeleri filtrelemektedir.
- Stresi azaltmaktadır: doğal unsurların varlığı, insan psikolojisi üzerinde olumlu etkiler yaratmaktadır.
- Mekan algısı oluşturmaktadır; alanı bölerek farklı bir mekan oluşturmaya yardımcı olmaktadır.
- Parlamayı engellemektir; güçlü ışıklardan parlamayı ve yansımayı azaltmak ve istenmeyen görüntüleri engellemek veya mahremiyet yaratmak gibi farklı işlevleri vardır (Davison, 2017).
- Gürültüyü filtre etmeleri, akustik kontrolü ve tozu tutmaları nedeni ile ekolojik işlevlere de sahiptir.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

İç mekânlarda bitkisel tasarım, sadece estetik bir unsur olarak değil, aynı zamanda insan yaşam kalitesini artıran, çevresel sürdürülebilirliği destekleyen ve mekânsal algıya katkı sağlamaktadır. Günümüzde hızla artan kentleşme ve doğal alanlardan uzaklaşma, iç mekân bitkilerinin kullanımını ve doğru tasarımını daha önemli hale getirmiştir. Bu bağlamda, Feng Shui gibi Çin felsefesine dayanan alternatif yaklaşımlar, bitkilerin mekânsal yerleşiminde ve kullanımında yenilikçi bir perspektif sunmaktadır.

İç mekân bitkilendirme, sadece estetik bir seçim değil, çevre-insan-mekân ilişkisini güçlendiren çok boyutlu bir tasarım yaklaşımıdır. Feng Shui felsefesiyle uyumlu bir şekilde tasarlanan iç mekân bitkileri, yaşam alanlarında enerji dengesini sağlamaya, bireylerin

ruhsal ve fiziksel sağlığını destekleyen bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, mekânsal tasarım süreçlerine farklı bir bakış açısı kazandırmaktadır.

Bu tez çalışmasının, küresel literatüre katkı sağlayacak bir kaynak oluşturacağı öngörülmektedir. Yapılan incelemeler, Feng Shui felsefesi bağlamında iç mekân bitkilerinin kullanımına dair multidisipliner bir bakış açısıyla ele alınmış, mekânsal algı ve bitkilerin Feng Shui ile ilişkilendirilmesi üzerine sınırlı sayıda çalışmanın mevcut olduğunu ortaya koymuştur. Ancak bu konu özelinde süs bitkilerinin Feng Shui prensipleri doğrultusunda tasarlandığı mekânlara dair detaylı bir bilimsel araştırma bulunmamaktadır.

Ayrıca, Feng Shui ile tasarlanan iç mekânların bitkiler yoluyla nasıl enerji, denge ve mekânsal algı yarattığını vurgulamayı amaçlamaktadır. Çalışmada, bitkilerin estetik, işlevsel ve enerjisel etkileri ele alınarak farklı disiplinlerden gelen uzmanlıklarla birleştirilmiş bir yaklaşım sunulacaktır. Ayrıca, Feng Shui'nin önerdiği Beş Element Teorisi ve enerji akışı prensipleri doğrultusunda, bitkilerin mekânda alternatif kullanım potansiyelleri ortaya konacaktır.

Uluslararası literatürde Feng Shui felsefesine dayalı iç mekân bitkileri tasarımının etkileri üzerine yapılan multidisipliner çalışmalara yok denecek kadar az rastlanmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmanın sonuçları, yalnızca Feng Shui alanında değil, peyzaj mimarlığı, iç mekân tasarımı, çevre psikolojisi ve bitki bilimleri gibi farklı disiplinler için de önemli bir kaynak oluşturacaktır.

Tezin amacı, Feng Shui felsefesiyle uyumlu iç mekân bitkileri tasarımının ulusal ve uluslararası düzeyde önemini vurgulamaktır. Çalışmada, bitkilerin tasarımsal süreçteki alternatif kullanımları incelenecek, bu kullanım biçimlerinin Feng Shui felsefesi ile mekânsal algıyı nasıl şekillendirdiği değerlendirilecektir. Sonuç olarak, çevre-insan-bitki ilişkisi temel alınarak, Feng Shui prensiplerine uygun iç mekân tasarımlarında bitkilerin potansiyeli ve bu tasarımların insan deneyimi üzerindeki etkileri ortaya çıkarılacaktır. Çalışmada hem mekân algısı hem de iç mekân bitkilerinin çok boyutlu etkileri konusunda literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Feng Shui felsefesi, yaşam alanlarında enerji dengesini sağlamak ve bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlığını iyileştirmek amacıyla geliştirilen bir prensipler bütünüdür.

Feng Shui, geleneksel Çin kültürüne dayanan ve yaşam alanlarında enerji akışını (Qi) optimize etmeyi amaçlayan bir mekânsal düzenleme felsefesidir. Bu felsefenin, bireylerin psikolojik ve fiziksel sağlığı üzerindeki etkileri giderek daha fazla araştırma konusu haline

gelmiştir. Literatürde, Feng Shui'nin çevresel psikoloji, bina tasarımı, ergonomi ve sağlık gibi farklı disiplinlerle kesiştiği görülmektedir. Bu felsefe, iç mekan düzenlemelerinde doğanın unsurlarını kullanarak insan ve çevre arasındaki uyumu artırmayı hedeflemektedir. Kentleşmenin hızla artmasıyla birlikte, doğal yaşam alanlarından uzaklaşan bireyler için iç mekan süs bitkileri, yaşam kalitesini artıran önemli unsurlar haline gelmiştir. Bu nedenle iç mekan süs bitkileri iç mekanlarda önemli bir materyal olarak ön plana çıkmaktadır. Özellikle bilimsel çalışmalarda, iç mekan bitkilerinin hava kalitesini iyileştirerek solunan havadaki toksinleri filtrelediğini, nem seviyesini dengelediğini ve stres seviyelerini azalttığını ortaya koymaktadır. Feng Shui felsefesi, bitkilerin yalnızca fiziksel faydalar sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda enerji akışını düzenleyerek ruhsal dengeyi desteklediğini savunmaktadır. Örneğin, bambu gibi bazı bitkiler, pozitif enerjiyi çekerek bireylerin ruhsal ve zihinsel rahatlamasını teşvik etmektedir. Yeşil renk tonları, doğayla bağ kurmayı güçlendirerek zihinsel yorgunluğu azaltır ve odaklanmayı artırmaktadır. Bu bağlamda, iç mekan süs bitkilerinin yalnızca dekoratif unsurlar değil, aynı zamanda bireylerin psikolojik ve fizyolojik sağlığını destekleyen bilimsel ve felsefi bir değer taşmaktadır (Lai, 2016).

Kentlerde insanlar kapalı alanlarda daha fazla vakit geçirmektedir. Bu nedenle doğadan uzakta stres ve yoğun tempoyla, beton binalara sıkışarak çalışan, zamanını geçiren insanlarda bu durum fiziksel ve psikolojik yönden olumsuz etkiler yaratmaktadır. İç mekan süs bitkileri kapalı alanlarda doğanın bir parçası olması nedeniyle birçok olumlu etkiye sahip olmaktadır. Bu ifade ulusal ve uluslararası yapılan araştırmalarla (hastane, okul, ofis gibi birçok alanda kullanıcılara yapılan anket çalışması ile) desteklenmektedir. Bu tez çalışmasında; Feng Shui felsefesi dikkate alınarak farklı salon ve balkon bitkileri 3d modellemesi ile tasarlanmış ve bu alanların mekan algısı değerlendirilmiştir. Çalışma daha önceden yapılmadığı için bu tez çalışmasında uzman kişilerce değerlendirmesi (İç mimar, mimar, peyzaj mimarı, ziraat mühendisi) yapılacaktır. Bahçe sanatında bitkiler doğanın önemli bir parçası olduğu gibi süre gelen yaşamları boyunca kültürel ve inanç değerler doğrultusunda kullanımlarıyla da öne çıkmaktır. Kültürleri anlamanın en önemli yollarından biri de bir toplumun geride bıraktığı bahçe mimarisini ve onu etkileyen felsefeyi incelemektir.

Günümüzde bahçe mimarisi kısıtlı olan alanlarda balkon ve salon bitkileri ile kullanım alanında yön değiştirmeye başlamıştır. Araştırmanın ana konusu Feng Shui felsefesine göre tasarımı yapılmış balkon ve salonlarda kullanılan bitkilerin mekan algısına etkisini

belirmektedir. İç mekan tasarımlarının sadece mobilyadan ibaret olmadığı süs bitkilerinin de önemli bir yere sahip olduğunu vurgulamaktır.

Özetle; bu tez çalışmasının başlıca amaçları şunlardır.

- Altenatif iç mekan tasarımları oluşturmak;
- Uygun tasarımları ortaya koymak
- İç mekan tasarımlarında farklı bir felsefeyle ve alternatif bitki çözümleriyle yenilikçi bir yaklaşımını sağlamak;
- Feng Shui felsefesiyle tasarlanan balkon ve salonlardaki bitkilerinin mekan algısına etkisini tespit etmek
- Çevreye duyarlı yenilikçi tasarımlar sunmak

Özetle, yapılan çalışmalar incelendiğinde multdisipliner bir bakış açısıyla ele alınan ve süs bitkileri ile temellendirilen mekan algısı ve süs bitki çalışmalarının mevcut olmadığı gözlemlenmiştir. Bu tez çalışması ile bitkilerin iç mekanda önemi farklı bir perspektiften vurgulanarak; farklı alternatif kullanımları farklı felsefe ile ortaya çıkarmak hedeflenmiştir. Bu çalışmanın multidisipliner olması farklı meslek disiplinleri içinde katkı sağlayacak bir literatür olması önemlidir. Bu bilimsel çalışmayla ulusal ve uluslararası kapsamda iç mekan süs bitkilerinin önemi ve tasarımsal süreçte alternatif kullanımları, feng shui felsefesiyle kullanım potansiyeli ve mekânsal algısı ortaya çıkararak çevre-insan-bitki ilişkisi mekansal algı ortaya çıkarılmıştır.

2. KAYNAK BİLGİLER

2.1. Feng Shui Kavramı

Feng Shui, kökeni yaklaşık binlerce yıl önceye dayanan çok eski bir Çin sanat ve bilimidir. Çevre, insan, zaman ve binalar arasındaki etkileşimler üzerine yapılan bir çalışmadır. Kişinin mutluluğunu sağlamak için bu etkileşimleri doğru anlamaya ve kullanmaya dayalı bir uygulamadır (Aytıs, 2004).

Feng Shui'nin temel amacı, dayandığı felsefenin çıkış noktası olan "evren bir bütündür ve insan bu bütünün bir parçası ve evrenin küçük bir modelidir." düşüncesinden yola çıkarak, insanın doğanın dengesine ayak uydurmasını sağlayarak uyum içinde yaşamasını sağlamaktır (Aytıs, 2004). Kelime olarak Feng rüzgâr, Shui su anlamına gelmektedir. Rüzgâr ve su, bin yıllar boyunca sürekli etkileşimleri sonucunda dağları, vadileri, nehirleri ve yeryüzündeki tüm topografiyi oluşturmuşlardır. Yeryüzünün, tüm bu şekilleri de Feng Shui'in inceleme alanına girmektedir (Şahin, 2007). Feng Shui'nin temel amacı, dayandığı felsefenin çıkış noktası olan "evren bir bütündür ve insan bu bütünün bir parçası ve evrenin küçük bir modelidir." düşüncesinden yola çıkarak, insanın doğanın dengesine ayak uydurmasını sağlayarak uyum içinde yaşamasını sağlamaktır (Aytıs, 2004).

Feng Shui, doğrudan doğa olaylarından görüşler toplayan Taoizm felsefesine dayanmaktadır ve böylece mimarlık ve mekân planlama disiplinlerine uygulanan ilkeleri oluşturmaktadır (Lam, 2008). Bununla birlikte, Feng Shui çalışanların sağlık ve performansını iyileştirmek, mimarlık ilkelerini yenilemek, kliniklerin ve hastanelerin performansını iyileştirmek gibi farklı hizmetlerde yaygın bir şekilde uygulanmaktadır (Bruun, 2008). Feng Shui, daha fazla mutluluk, dengeli kişilik ve iç tasarım için mekânları yeniden şekillendirmek veya düzenlemek, kariyer fırsatlarını ve çalışma performansını iyileştirmek, basit yaşama odaklanmak, çevre ile uyumlu ilişkiler kurmak gibi popüler arayışlarda kullanılmaktadır (Brunn, 2008).

Feng Shui inanışına göre, insan ve doğa bir bütündür ve birbirinin uzantısıdır. Yaşamı sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmek için doğa ile uyumlu mekanlar yaratılmalıdır. Bilimsel bir gerçekliği olmasada, Feng Shui' e uygun mekanlar yaratılmadığında kötü şans getireceği inanışı da vardır.

Şehir planlamadan ev dekorasyonuna kadar her alanda karşımıza çıkan Feng Shui; Chi, Ying ve Yang, Beş Element ve Bagua Yön Haritası gibi temel kavramları içerir. Bu kavramların mimaride ve doğada karşılıkları, örnekler incelenerek gözlemlenebilir (Yavuz, 2022).

Feng Shui ilkeleri ise şöyledir: Her şey canlıdır; bu cansız diye kabul edilen araba, bilgisayar, eşya ve araçlar ya da kayalar, bitkiler, toprak parçası ve binalar gibi her maddesel nesneyi içerir. Her fiziksel şey "canlıdır" ve kendi Chi özellikleri dışında insan tepkileri deneyimleri ve hatıraları ile ona getirilen Chi kalitelerine sahiptir (Çubukçu, 2008).

Her şey değişir; bakılan her yerde değişim mevcuttur; mevsimler, topluluklar, fiziksel bedenler, zihinsel durum ve duygular. Bu nedenle, yaşanılan çevre sadece canlı ve daha büyük bir çevreyle bağlantılı değil aynı zamanda da sürekli olarak değişim içindedir. Eski bir Çin sözü, "Hayatınızda değişiklik istiyorsanız, evinizde 27 şeyin yerini değiştirin" der. Değişim hayatın içindedir ve kişinin yararına kullanılabilir (Çubukçu, 2008).

Her şey bağlantılıdır; küçük ve önemsiz gibi gözüken şeyler-rahatsız bir iskemle, sert bir ışık, keskin kenarları olan bir masa onları kullanan kişinin yaşamsal Chi'si üzerinde önemli bir etkide bulunabilir (Çubukçu, 2008).

Feng Shui'nin Temel Kavramları ise şöyledir: Feng Shui'ye göre, yaşamımız ve kaderimiz evrenle ve doğanın düzeniyle yakın ilişki içindedir. Kozmik olanlardan atomik olanlara kadar, tüm olasılıklar, maddeyle ilişkiye girmektedir (Şahin, 2007). İnsanla çevresini birbirine bağlayan güce Chi adı verilir (Chi insan ruhu, enerji ya da kozmik soluk olarak çevrilmektedir.) Farklı Chi çeşitleri vardır; yeryüzünde dolasan bir Chi çesidi, atmosferde dolasan Chi çesidi ve kendi bedenimiz içinde dolasan bir Chi çesidi (Şahin, 2007).

Hepimiz Chi'ye sahip olduğu düşünülmektedir. Fakat Chi'nin özellikleri ve bizi hareket ettirme biçimi hepimizde ayrı ayrıdır. Chi fiziksel, çevresel ve duygusal dengeyi korumak için gerekli olan soluktur (Şahin, 2007). Feng Shui'nin amacı, bedenlerimizin içindeki Chi akışını artırmak için çevresel Chi'yi denetim altına almak ve artırmaktır; Feng Shui böylelikle yaşamınızı ve kaderinizi daha iyiye götürmektedir (Rossbach, 2006).

Feng Shui'ye göre Chi enerjisi insan hayatının her alanını etkiler ve enerjilerin akışını arttırmak ve dağılmasını en aza indirmek için Feng Shui ilkelerine başvurulur. Bir mekândaki her maddenin rengi, şekli ve fiziksel konumu, Chi'nin akışını yavaşlatarak, yönlendirerek veya hızlandırarak, dolayısıyla mekândaki insanlara ait enerji seviyesini doğrudan etkileyerek katkıda bulunmaktadır (Lam, 2008). Feng Shui uygulaması, bir mekânın Chi'sinin analizine ve düzeltilmesine dayanmaktadır (Roberts, 2004).

Collins (2006) göre Chi (yaşamsal enerji) düzeyini arttırmak için kullanılacak temel Feng Shui araçları; renkler, aynalar, aydınlatma elemanları, kristaller, bitkisel materyal ve evcil hayvanlar, su yapıları ve sanatsal objeler olup Feng Shui uygulamalarında mekânların

düzenlemesine pozitif etki katan elemanlar olarak değerlendirilmektedirler (Erdoğan & Erdinç, 2009).

Yin-Yang Teorisi; devasa kentlerden, oturma odasının ayrıntılarına dek, Feng Shui pratik olarak etrafımızı çevreleyen unsurların yin ve yangları ile birlikte var olma ve onlarla ilişkilerimizi geliştirme sanatıdır (Palmer, 2000). Chi hem yin hem de yangdan oluşmaktadır. Yin ve Yang evrendeki iki zıtlıktır. Evrende her şey birbiriyle etkileşimi kesintisiz olan Yin ve Yang enerjilerinden oluşmaktadır (Webster, 2000). İçinde denge, uyum ve eşitliğin özünü barındırmaktadır (Palmer, 2000). Yin-Yang teorisi temelinde hareketleri ve doğadaki değişiklikleri kullanır. Bu teori doğayı anlama ve yorumlama konusunda beş element teorisini kullanmaktadır (Bramble, 2003).

Feng Shui'nin iyileştirmeyi amaçladığı ve bizi besleyen Chi, sürekli olarak iki uç arasında bir dengede gidip gelmektedir (Collins, 2006). Eskiler bu uçları Yin-Yang olarak adlandırmış ve bunlara mucizevi özellikler yüklemişlerdir. Yin dişi, arka, karanlık, serin, yumuşak, ıslak, yer, ay gibi özelliklerle ilgiliyken; Yang eril, ön, aydınlık, sıcak, sert, kuru, gök ve güneş gibi özelliklerle ilgilidir. Genellikle orta yol, yani Yin-Yang özelliklerin mükemmel bir karışımı tercih edilmektedir (Collins, 2006). Feng Shui, insanoğlunun da bu beş elementin kombinasyonundan oluştuğunu gözlemlemiştir ve bu nedenle tüm elementler evlerinde veya işyerlerinde temsil edildikleri zaman insanların kendilerini en rahat hissettikleri zamandır. Kişi için en önemli element ise doğum yılına göre belirlenmektedir (Çubukçu, 2008). Her element belirli renkler, şekiller ve malzemelerle ilişkilendirilir (Roberts, 2004):

- ● Ahşap-yeşiller ve açık maviler, uzun dar şekiller, bitkiler ve çiçekler, doğu ve güneydoğu yönleri
- ● Ateş-kırmızılar, mor ve turuncular, üçgenler, alev şekilleri ve diğer sivri veya açısal şekiller, mumlar ve ışıklar, güney yönü
- ● Toprak-kahverengiler, sarılar, bejler, kısa, düz, kare şekiller, seramikler, güneybatı ve kuzeydoğu yönleri
- ● Metal-beyaz, altın, gümüş, gri, yuvarlak ve oval şekiller, madeni para ve metalik nesneler, batı ve kuzeybatı yönleri
- ● Su-siyah, koyu mavi, kıvrımlı, düzensiz ve dalga benzeri şekiller, çeşmeler ve balık tankları kuzey yönü.

Feng Shuı ile iç mekan bitkileri tasarımı ile farklı mekanlar oluşturulabilir. Bitkiler iç ve dış mekanlarda kullanılan çözümlemelerdir. Genel olarak iyi bakılmaları, güçlü ve sağlıklı

görünmeleri gerekmektedir. Saksı bitkileri de, canlı çiçeklere sahip olması sayesinde fiziksel ve psiklojik yönden birçok olumlu etkiye sahip olmaktadır. İç mekanlarda canlı bitkiler Feng Shui açısından olumlu etkiye sahipken kurutulmuş ve yapay bitkiler olumsuz etkilere sahiptir. (Webster, 2003).

2.2. İç Mekan Süs Bitkilerinin Kapalı Mekanlarda Önemi

Yapılan çalışmalarda iç mekan süs bitkilerinin çevreye olumlu katkıları olduğu belirtilmiştir. Van den Berg ve Custers (2011), çalışmalarında bahçeyle ilgilenmenin stress azaltıcı etkisi olduğunu varsayıp bunu bir saha deneyinde test etmişlerdir. Deneyde otuz bahçevan stresli bir grup Stroop görevi gerçekleştirdikten sonra kendilerine tahsis edilmiş olan arsalarında otuzar dakika açık hava bahçeçiliği ile ilgilenmeleri veya kapalı mekânda kitap okumaları için rastgele seçilmiştir. Sonra tükrük salgılarındaki kortizol seviyeleri ve kendi bildirdikleri ruhsal hisleri tekrar tekrar ölçülüp kaydedilmiş ve açık havada bahçecilikle ilgilenen grubun streslerinin azaldığı tespit edilmiştir. Van den Berg vd. (2010) yaptıkları bir diğer çalışmada ise yeşil alanların ve süs bitkilerinin insan yaşamına psikolojik açıdan olumlu katkıları olduğunu bildirmişlerdir. Urrestarazu vd. (2021), çalışmalarında insanları açık yeşil alanları özgürce ziyaret etmekten mahrum bırakan Covid-19 salgınından dolayı karantina döneminde evde bitki bulundurmanın rolünü değerlendirmiştir. Evde istenilen bitki örtüsünün miktarı ve Covid-19 salgınının bitki değişimini etkilemesi üzerine yapılan çalışmada 4205 katılımcı tarafından doldurulan bir anketle iç ve dış mekân bitkilerinin insanların duygusal durumları üzerindeki etkisinin değerlendirilmesini sağlamışlardır. Canlı duvarların, iç mekân bitki örtüsünü arttırmak için avantaj olarak kabul edildiğini bildirmişlerdir.

Spano vd. (2021) yaptıkları çalışmada kamusal yeşil alanlarda vakit geçirmenin insan psikolojisiyle ilişkili olduğunu bildirmişlerdir. Bununla birlikte, kamusal yeşil alanların erişilemez olduğu veya kullanılamadığı durumlarda, ev ortamı içinde ve/veya çevresindeki farklı yeşil özelliklerin rolü kısıtlıdır. Yaptıkları çalışmanın genel amacı, İtalya'daki Covid-19 salgını sırasında evde ve çevredeki yeşillik ile karantinanın psikolojik sağlık üzerindeki zararlı etkileri arasındaki ilişkilere ışık tutmaktır. İç mekân ve dış mekân yeşil özellikler ilişkisi üzerine, nüfus temelli 3886 katılımcıdan oluşan bir İtalyan örneklemi üzerinde çevrimiçi bir anketi içeren, ülke çapında kesitsel bir çalışma yürütmüşlerdir. İç mekân süs bitkileri, manzara, güneş ışığı gibi parametrelerin kaygı, öfke, korku, kafa karışıklığı, karamsarlık, can sıkıntısı, sinirlilik, tekrarlayan düşünceler ve/veya rüyalarda artış ile Covid-19 karantinası sırasında zayıf odaklanma ve uyku bozukluğu gibi sorunlara etkisi

değerlendirilmiştir. Evde saksılı bitkilerin varlığının ve daha yoğun güneş ışığı bulunmasının, anksiyete, öfke, korku, sinirlilik ve uyku bozukluğu gibi olumsuz psikolojik durumların azalmasına katkı sağladığını bildirmişlerdir.

Deng ve Deng (2018), insanların doğa ile yakın bir ilişkisi olduğunu ve bu nedenle doğa dünyasını kapalı alana uyarlamak, insanların doğayla olan ilişkisini etkili bir şekilde artırabileceğini ve bunun da onların sağlıklarına ve konforlarına fayda sağlayabileceğini belirtmişlerdir. İnsanlar zamanlarının %80-90'ını kapalı ortamda geçirdikleri için bu ortamlar sağlıkları için çok önemlidir. İç mekân süs bitkileri, kapalı alanın bir parçasıdır, ancak kapalı alandaki iç mekân süs bitkilerinin insanlar üzerindeki etkilerinin ölçülmediğini bildirmişlerdir. İç mekân bitkileri, iç mekân hava temizleyicileri olarak işlev görebilir, insanların iç mekânlardaki kirleticilere maruziyetini azaltmak için iç mekân süs bitkilerini kullanmanın etkili bir yol olduğunu ve bu konuda geniş çapta çalışıldığını vurgulamışlardır. İç mekân bitkilerinin algılama, güneş enerjisi, akustik ve insanların sağlığı ve konforu gibi diğer alanlarda potansiyel uygulamaları vardır. Bitkilerde çeşitli etkilerin tam anlamıyla kullanılmasının insan sağlığına ve rahatına fayda sağladığını da bildirmişlerdir.

Feng Shuı ile iç mekan bitkileri tasarımı ile farklı mekanlar oluşturulabilir. Bitkiler iç ve dış mekanlarda kullanılan çözümlemelerdir. Genel olarak iyi bakılmaları, güçlü ve sağlıklı görünmeleri gerekmektedir. Saksı bitkileri de, canlı çiçeklere sahip olması sayesinde fiziksel ve psiklojik yönden birçok olumlu etkiye sahip olmaktadır. İç mekanlarda canlı bitkiler Feng Shui açısından olumlu etkiye sahipken kurutulmuş ve yapay bitkiler olumsuz etkilere sahiptir. (Webster, 2003).

Feng Shui'nin mekânsal düzenlemeye etkisi üzerine yapılan çalışmada; Feng Shui'nin bina tasarımı ve mekânsal organizasyon üzerindeki etkilerini ele alan çalışmalar, bu felsefenin fiziksel çevrenin kullanıcı deneyimini nasıl şekillendirdiğini incelenmiştir. Wang vd. (2017) tarafından yürütülen bir başka çalışmada, uygun tasarlanan konutların kullanıcı memnuniyetini artırdığı ve stres seviyelerini azalttığı belirlenmiştir.

Feng Shui ve çevresel psikoloji üzerine yapılan araştırmada, çevresel psikoloji alanında yapılan çalışmalar, Feng Shui uygulamalarının bireylerin ruh hali ve bilişsel süreçleri üzerindeki etkilerini incelemektedir. Kaplan ve Kaplan (1989) tarafından geliştirilen dikkat restorasyon teorisi (ART), doğayla iç içe olan mekanların zihinsel yorgunluğu azalttığını öne sürerken, bazı araştırmalar Feng Shui ilkelerine uygun tasarlanan iç mekanların benzer etkilere sahip olabileceğini öne sürmektedir (Smith, 2014). Örneğin, Doğan ve Yıldız (2021)

tarafından yürütülen bir deneysel çalışmada, Feng Shui'ye göre düzenlenen yaşam alanlarının kullanıcılarında daha yüksek psikolojik rahatlama sağladığı tespit edilmiştir.

Feng Shui ve biyoenerji akışı üzerine yapılan araştırmada; Feng Shui'nin temelinde yer alan enerji akışı kavramı (Qi), modern bilimsel araştırmalarla incelenmeye başlanmıştır. Kirlian fotoğrafçılığı gibi teknikler kullanılarak yapılan bazı deneylerde, belirli mekan düzenlemelerinin insan biyoenerji alanları üzerinde etkili olabileceği öne sürülmektedir (Zhou vd., 2019). Bununla birlikte, bu alandaki çalışmaların çoğunluğu henüz ampirik olarak yeterince kanıtlanmamış olup, daha fazla kontrollü deneylere ihtiyaç duyulmaktadır.

Feng Shui ve iç mekan bitkileri; Feng Shui'nin iç mekan bitkileri ile ilişkisini ele alan çalışmalar, bitkilerin psikolojik ve fizyolojik faydalarını Feng Shui bağlamında değerlendirmektedir. Feng Shui perspektifinden bakıldığında, belirli bitkilerin (örneğin, bambu, barış çiçeği, para ağacı) pozitif enerji akışını teşvik ettiği ve bireylerin ruhsal dengesini desteklediği öne sürülmektedir (Lai, 2016). Mevcut literatür, Feng Shui'nin mekânsal düzenleme, çevresel psikoloji ve biyoenerji alanlarıyla ilişkisini destekleyen çeşitli bulgular ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, bilimsel yönteme dayalı daha fazla kontrollü deney ve nicel analiz gerekliliği vurgulanmaktadır. Gelecekte yapılacak çalışmaların, Feng Shui'nin psikolojik ve fizyolojik etkilerini daha derinlemesine inceleyerek, bu felsefenin bilimsel temellerini güçlendirmesi önemlidir.

Yapılan çalışmalarda iç mekan süs bitkilerinin çevreye olumlu katkıları olduğu belirtilmiştir. Van den Berg ve Custers (2011), çalışmalarında bahçeyle ilgilenmenin stress azaltıcı etkisi olduğunu varsayıp bunu bir saha deneyinde test etmişlerdir. Deneyde otuz bahçevan stresli bir grup Stroop görevi gerçekleştirdikten sonra kendilerine tahsis edilmiş olan arsalarında otuzar dakika açık hava bahçeçiliği ile ilgilenmeleri veya kapalı mekânda kitap okumaları için rastgele seçilmiştir. Sonra tükrük salgılarındaki kortizol seviyeleri ve kendi bildirdikleri ruhsal hisleri tekrar tekrar ölçülüp kaydedilmiş ve açık havada bahçecilikle ilgilenen grubun streslerinin azaldığı tespit edilmiştir. Van den Berg vd. (2010) yaptıkları bir diğer çalışmada ise yeşil alanların ve süs bitkilerinin insan yaşamına psikolojik açıdan olumlu katkıları olduğunu bildirmişlerdir. Urrestarazu vd. (2021), çalışmalarında insanları açık yeşil alanları özgürce ziyaret etmekten mahrum bırakan Covid-19 salgınından dolayı karantina döneminde evde bitki bulundurmanın rolünü değerlendirmiştir. Evde istenilen bitki örtüsünün miktarı ve Covid-19 salgınının bitki değişimini etkilemesi üzerine yapılan çalışmada 4205 katılımcı tarafından doldurulan bir anketle iç ve dış mekân bitkilerinin insanların duygusal durumları üzerindeki etkisinin değerlendirilmesini sağlamışlardır. Canlı

duvarların, iç mekân bitki örtüsünü arttırmak için avantaj olarak kabul edildiğini bildirmişlerdir.

Spano vd. (2021) yaptıkları çalışmada kamusal yeşil alanlarda vakit geçirmenin insan psikolojisiyle ilişkili olduğunu bildirmişlerdir. Bununla birlikte, kamusal yeşil alanların erişilemez olduğu veya kullanılamadığı durumlarda, ev ortamı içinde ve/veya çevresindeki farklı yeşil özelliklerin rolü kısıtlıdır. Yaptıkları çalışmanın genel amacı, İtalya'daki Covid-19 salgını sırasında evde ve çevredeki yeşillik ile karantinanın psikolojik sağlık üzerindeki zararlı etkileri arasındaki ilişkilere ışık tutmaktır. İç mekân ve dış mekân yeşil özellikler ilişkisi üzerine, nüfus temelli 3886 katılımcıdan oluşan bir İtalyan örneklemi üzerinde çevrimiçi bir anketi içeren, ülke çapında kesitsel bir çalışma yürütmüşlerdir. İç mekân süs bitkileri, manzara, güneş ışığı gibi parametrelerin kaygı, öfke, korku, kafa karışıklığı, karamsarlık, can sıkıntısı, sinirlilik, tekrarlayan düşünceler ve/veya rüyalarda artış ile Covid-19 karantinası sırasında zayıf odaklanma ve uyku bozukluğu gibi sorunlara etkisi değerlendirilmiştir. Evde saksılı bitkilerin varlığının ve daha yoğun güneş ışığı bulunmasının, anksiyete, öfke, korku, sinirlilik ve uyku bozukluğu gibi olumsuz psikolojik durumların azalmasına katkı sağladığını bildirmişlerdir.

Deng ve Deng (2018), insanların doğa ile yakın bir ilişkisi olduğunu ve bu nedenle doğa dünyasını kapalı alana uyarlamak, insanların doğayla olan ilişkisini etkili bir şekilde artırabileceğini ve bunun da onların sağlıklarına ve konforlarına fayda sağlayabileceğini belirtmişlerdir. İnsanlar zamanlarının %80-90'ını kapalı ortamda geçirdikleri için bu ortamlar sağlıkları için çok önemlidir. İç mekân süs bitkileri, kapalı alanın bir parçasıdır, ancak kapalı alandaki iç mekân süs bitkilerinin insanlar üzerindeki etkilerinin ölçülmediğini bildirmişlerdir. İç mekân bitkileri, iç mekân hava temizleyicileri olarak işlev görebilir, insanların iç mekânlardaki kirleticilere maruziyetini azaltmak için iç mekân süs bitkilerini kullanmanın etkili bir yol olduğunu ve bu konuda geniş çapta çalışıldığını vurgulamışlardır. İç mekân bitkilerinin algılama, güneş enerjisi, akustik ve insanların sağlığı ve konforu gibi diğer alanlarda potansiyel uygulamaları vardır. Bitkilerde çeşitli etkilerin tam anlamıyla kullanılmasının insan sağlığına ve rahatına fayda sağladığını da bildirmişlerdir.

Han ve Ruan (2019), kalite açısından da incelediği iç mekân süs bitkileri üzerine yayınlanmış nicel veriler içeren 50 makale ile bir derleme çalışması yapmışlardır. Çalışmada iç mekân süs bitkileri ile ilgili insanlar tarafından bildirilen algılar (duygu, biliş, sağlık, restorasyon, termal konfor, üretkenlik ve tatmin) tanımlanmış ve gözden geçirilmiştir. İncelenen çalışmalardan, iç mekân bitkilerinin insanlar üzerindeki en göze çarpan etkisinin

olumlu duyguları artırması, olumsuz duyguları azaltması ve fiziksel rahatsızlığı azaltması olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Jumeno ve Matsumoto (2013), son 30 yılda bitkilerin işyerlerindeki faydaları ile ilgili araştırmaların arttığını belirtmişlerdir. Bazı araştırmalar iç mekân süs bitkilerinin iş stresini azalttığını, iş tatminini artırdığını, verimliliği artırdığını ve çalışanların sağlık şikâyetlerini azalttığını bildirmişlerdir. Diğer araştırmalarda süs bitkilerinin memnuniyet, odaklanmada artış, hata sayısında azalma, dikkat kapasitesini artırma gibi insanlar üzerinde olumlu etkilerinin olduğunu bildirmişlerdir.

Son yıllarda kentsel alanlarda beton yapıların arasına sıkışan insanlar doğa ile iletişim kurma, fiziksel ve sosyal aktivitelerini gerçekleştirebilmek için yeşil alanlarda vakit geçirmeyi tercih etmektedir. Ancak 2020 yılında küresel pandemi sürecinde karantina ve sokağa çıkma kısıtlamaları insanların yeşil alanlara ulaşmalarını kısmen engellemiştir. Günümüzde küresel pandemi nedeniyle evde zaman geçirmek zorunda kalan kadınlar fiziksel-zihinsel sağlık ve esenlikle ilişkili giderek artan ciddi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. İç mekân bitkilerinin insanların fiziksel-zihinsel sağlığını iyileştirmek için uygulanması pandemi sürecinde dikkat çeken bir konu olarak gündeme gelmektedir. Küresel pandemi süresi doğa ile iletişim kurmayı farklı bir boyuta taşıyarak iç mekân süs bitkilerine farklı bir bakış açısıyla yaklaşılması gerekmektedir. Evlerde ve ofislerde kullanılan iç mekân süs bitkilerinin önemi artmıştır. Tasarımsal boyutta yeni yaklaşımlar ve alternatif tasarımlar önemlidir Özellikle iç mekân süs bitkilerinin estetik işlevlerinin yanı sıra fonksiyonel olarak kullanımı da doğa-insan ilişkisini artırma ve insan psikolojisine katkıları açısından önemlidir. Feng Shui felsefesiyle tasarlanan alanların mekânsal algısını değerlendirmek gelecekte yapılacak kullanıcı odaklı algı çalışmalarında önemli olacaktır.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Gereç

Tez çalışmasında, Fenk Shui felsefesine göre tasarlanmış 3 D modellenmesi yapılmış salon ve balkon mekânsal tasarımlarında bitkilerle ile algı değerlendirmesi yapılmıştır.

Tablo 3.1. 3D Modellemesinde tercih edilecek bitki grupları

Mekan	Kullanılacak Bitki Grupları
Salon (Resim 3.7-Resim 3.15)	Kaktüs
	Sukkulent
	Tropik bölge bitkisi
	Meyvesi ile dekoratif süs bitkiler
	Çiçekleri ile dekoratif
	Boylu süs bitkileri
	Bitkisiz
	Çeşitlendirilmiş 1 (Farklı bitkiler)
	Çeşitlendirilmiş 2
	Çeşitlendirilmiş 3
Balkon (Resim 3.16-Resim 3.24)	Kaktüs
	Sukkulent
	Tropik bölge bitkisi
	Meyvesi ile dekoratif süs bitkiler
	Çiçekleri ile dekoratif
	Boylu süs bitkileri
	Bitkisiz
	Çeşitlendirilmiş 1(Farklı bitkiler)
	Çeşitlendirilmiş 2
	Çeşitlendirilmiş 3

Tablo 3.1'de farklı yaşam alanlarında kullanılabilecek iç mekan süs bitkilerinin kategorilerini göstermektedir. Salon ve balkon gibi iki farklı mekan ele alınarak, bu alanlarda tercih edilebilecek bitki türleri listelenmiştir. Salon gibi kapalı mekanlarda kaktüs, sukkulent, tropik bölge bitkileri gibi düşük bakım gerektiren ve iç mekan koşullarına uyum sağlayabilen bitkiler tercih edilmektedir. Ancak Feng Shui Felsefesi'ne göre tercih edilmemektedir. Meyvesi ile dekoratif süs bitkileri (örneğin, limon ağacı, kahve bitkisi), mekana hem görsel hem de işlevsel bir katkı sağlarken, çiçekleri ile dekoratif bitkiler (örneğin, orkide, barış çiçeği) estetik bir atmosfer yaratmaktadır. Boylu süs bitkileri (örneğin, deve tabanı, kauçuk bitkisi) geniş alanları doldurmak için tercih edilirken, bazı mekanlar bitkisiz olarak düzenlenebilmektedir.

Tablo 3.2. Tasarlanan salonda ve balkonda kullanılacak bitki özellikleri

Tasarlanan Salonda ve Balkonda Kullanılacak Bitki Listesi	
Şekil 1-Bitkisiz	
Şekil 2-Kaktüs grubundan oluşturulmuştur.	Kaktüs grubu bitkiler genellikle dikenli ve su depolama yeteneğine sahip bir bitki türlerdir. Çoğunlukla kurak ve yarı kurak bölgelerde yetişir. Gövdeleri etlidir ve genellikle yaprak yerine dikenleri bulunmaktadır. Örneğin; Peyote Kaktüsü (*Lophophora williamsii),* Atlas Kaktüs (*Epiphyllum*), Tavşan Kulağı Kaktüs (*Opuntia microdasys*), Beyaz Tüylü Kaktüs (*Mammillaria plumosa*), Taç Kaktüs (*Mammillaria Spinosissima*).
Şekil 3-Sukkulent	**Sukkulent bitki**, yapraklarında, gövdesinde veya köklerinde su depolayabilen, kurak ve yarı kurak bölgelerde hayatta kalabilen bitkilerdir. Kelime kökeni, Latince *"sucus"*, yani "özsu" veya "nem" anlamına gelmektedir. Burro'nun Kuyruğu (*Sedum morganianum),* Dikenli Taç (*Euphorbia milii*), Alevli Katy (*Kalanchoe blossfeldiana*), *Aloe vera* (sarısabır), Zebra Bitkisi (*Haworthia fasciata)*
Şekil 4-Tropik bölge bitkisi	**Tropik bitkiler**, tropikal iklim bölgelerinde doğal olarak yetişen, genellikle sıcak ve nemli ortamlara adapte olmuş bitkilerdir. Bu bitkiler, ekvator çevresindeki yağmur ormanları, sulak alanlar ve tropik savanlar gibi bölgelerde bulunmaktadır. Starliçe (Cennet Kuşu): *Strelitzia reginae,* Deve Tabanı: Monstera deliciosa, Kauçuk Bitkisi: *Ficus elastica*, Areka Palmiyesi: *Dypsis lutescens,* Aşk Merdiveni / Sarmaşık: *Asparagus setaceus* (Aşk Merdiveni), *Hedera helix* (Sarmaşık), Paşa Kılıcı: *Sansevieria trifasciata*
Şekil 5-Meyvesi ile dekoratif süs bitkiler	Meyve veren iç mekan süs bitkileri, hem dekoratif görünümleriyle hem de yenilebilir meyveleriyle dikkat çekmektedir. Limon Ağacı (Citrus limon): Kumkuat (*Citrus japonica*): Avokado (*Persea americana*): Cüce Nar, *Punica granatum* var. Nana
Şekil 6-Çiçekleri ile dekoratif	Dekoratif güzellikleriyle öne çıkan ve ev, ofis veya bahçe ortamlarında yaygın olarak yetiştirilen bitkilerdir. Orkide: Orchidaceae (Aile adı), en yaygın türlerden biri: P*halaenopsis* spp. Menekşe: *Saintpaulia ionantha* (Afrika menekşesi) Açelya: *Rhododendron simsii* (Evde yetiştirilen açelya türü) Sıklamen: *Cyclamen persicum* Sardunya: *Pelargonium hortorum* (Bahçe sardunyası)
Şekil 7-Boylu süs bitkileri	Boylu iç mekan süs bitkileri, genellikle uzun boylu, gösterişli ve dikkat çekici olan bitkilerdir. Kauçuk: *Ficus elastica,* Benjamin: *Ficus benjamina* Deve Tabanı: *Monstera deliciosa,* Areka Palmiyesi: *Dypsis lutescens,* Dracena: *Dracaena fragrans* (ya da türüne göre: *Dracaena marginata*, *Dracaena deremensis*), Yucca: *Yucca elephantipes*
Şekil 8-Çeşitlendirilmiş 1	Çeşitlendirilmiş 1 (Yukarıdaki listeden Farklı bitkiler)-Kaktüslü
Şekil 9-Çeşitlendirilmiş 2	Çeşitlendirilmiş 2-Kaktüssüz-ağrılıklı yeşil bitki
Şekil 10-Çeşitlendirilmiş 3	Çeşitlendirilmiş 3- kaktüsüz ağırlıklı çiçekli bitki

Çalışmada tasarlanan alanlara kullanılan bitki türleri Tablo 3.2. ve Tablo 3.3. ‘de verilmiştir. Salon ve balkon tasarımı olarak oluşturulan alanda kullanılan bitkiler kaktüs, sukkulent, Tropik bölge bitkisi, meyvesi ile dekoratif süs bitkiler, çiçekleri ile dekoratif, boylu süs

bitkileri, çeşitlendirilmiş 1-2-3 olmak üzere her bir alan için 10 görsel senaryo hazırlanmıştır. Toplam 20 senaryo uzman görüşüne sunulmuştur.

Tablo 3.3. Tasarlanan salonda kullanılacak bitki listesi

Tasarlanan Balkonda Kullanılacak Bitki Listesi	
Şekil 1-Bitkisiz	
Şekil 2-Kaktüs grubundan oluşturulmuştur.	Peyote Kaktüsü (*Lophophora williamsii*) Atlas Kaktüs (*Epiphyllum*) Tavşan Kulağı Kaktüs (*Opuntia microdasys)* Beyaz Tüylü Kaktüs (*Mammillaria plumosa*) Taç Kaktüs (*Mammillaria Spinosissima*) (Resim 3.1)
Şekil 3-Sukkulent	Burro'nun Kuyruğu (Sedum morganianum) Dikenli Taç (*Euphorbia milii)* Alevli Katy (*Kalanchoe blossfeldiana*) Aloe *(Aloe vera*) Zebra Bitkisi (*Haworthia fasciata)* (Resim 3.2.)
Şekil 4-Tropik bölge bitkisi	Starliçe (Cennet Kuşu): *Strelitzia reginae* Deve Tabanı: *Monstera deliciosa* Kauçuk Bitkisi: *Ficus elastica* Areka Palmiyesi: *Dypsis lutescens* Aşk Merdiveni / Sarmaşık: *Asparagus setaceus* (Aşk Merdiveni), *Hedera helix* (Sarmaşık) Paşa Kılıcı: *Sansevieria trifasciata* (Resim 3.3.)
Şekil 5-Meyvesi ile dekoratif süs bitkiler	Limon Ağacı (Citrus limon): Kumkuat (*Citrus japonica):* Avokado (*Persea americana*): Cüce Nar, *Punica granatum* var. Nana (Resim 3.4.)
Şekil 6-Çiçekleri ile dekoratif	Orkide: Orchidaceae (Aile adı), en yaygın türlerden biri: *Phalaenopsis* spp. Menekşe: *Saintpaulia ionantha* (Afrika menekşesi) Açelya: *Rhododendron simsii* (Evde yetiştirilen açelya türü) Sıklamen: *Cyclamen persicum* Sardunya: *Pelargonium hortorum* (Bahçe sardunyası) (Resim 3.5.)
Şekil 7-Boylu süs bitkileri	Kauçuk: *Ficus elastica* Benjamin: *Ficus benjamina* Deve Tabanı: *Monstera deliciosa* Areka Palmiyesi: *Dypsis lutescens* Dracena: *Dracaena fragrans* (ya da türüne göre: *Dracaena marginata, Dracaena deremensis*) Yucca: *Yucca elephantipes* (Resim 3.6)
Şekil 8-Çeşitlendirilmiş 1	Çeşitlendirilmiş 1 (Yukarıdaki listeden Farklı bitkiler)-Kaktüslü
Şekil 9-Çeşitlendirilmiş 2	Çeşitlendirilmiş 2-Kaktüssüz-ağrılıklı yeşil bitki
Şekil 10-Çeşitlendirilmiş 3	Çeşitlendirilmiş 3- kaktüsüz ağırlıklı çiçekli bitki

Tez çalışmasında mekansal algılama ile ilgili puanlama bölümü 5 (beş) Peyzaj Mimarı, 2 (iki) Mimar, 4 (dört) İç Mimar ve 2 (iki) Ziraat Mühendisi ile 13 uzman tarafından değerlendirilmiştir.

Resim 3.1. Kaktüs grubu bitki örnekleri (Anonim 2, 2024).

Resim 3.2. Sukkulent örnekleri (Anonim 3, 2024).

Resim 3.3. Tropik bölge bitkisi örnekleri (Anonim 4, 2024).

Resim 3.4. Meyvesi ile dekoratif süs bitkiler örnekleri (Anonim 5, 2024).

Resim 3.5. Çiçekleri ile dekoratif örnekleri (Anonim 6, 2024).

Resim 3.6. Boylu süs bitkileri örnekleri (Anonim 7, 2024).

Tablo 3.4. İç mekan süs bitkilerinin mekânsal algılaması

		Çok Önemli	Önemli	Ne önemli ne önemsiz	Önemsiz	Çok önemsiz
Estetik	Doğal görünüm					
	Şık ve gösterişli görünüm					
	Etkileyici görünüm					
	Özgün görünüm					
Psikolojik	Ferah algı					
	Sıcaklık hissi					
	Güvenlik algısı					
	Rahatlık hissi					
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik					
	Ruhsal olarak dinginlik					
	Ferah etki					
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma					
Dokunsal	Pürüzsüz ve ince					
	Pürüzsüz ve kalın					
	Dikenli ve pürüzlü görünüm					
	Etli yapraklı					
	Pürüzlü ve ince					

*Pürüzlü kelimesi damarlı bitki olarak da nitelendirilebilir.

Tablo 3.5'te ise, mekân ve bitki bütüncül olarak ele alınarak "Anlamsal Farklılaşma Cetveli" hazırlanmıştır. Değerlendirme, 7'li Likert Ölçeği (Çok, Orta, Az, Eşdeğer, Az, Orta, Çok) ile puanlandırılmıştır. Buna göre, "Sıradan–Etkileyici", "İtici–Çekici", "Tedirgin Edici–Huzur Verici", "Sınırlayıcı–Özgür", "Soğuk–Sıcak", "Boğucu–Ferah", "Abartılı–Sade", "Negatif–Pozitif" ve "Kötü Enerji–İyi Enerji" gibi zıt kavramlar üzerinden derecelendirme yapılmıştır. Tablo 3.5, Mekan ve Bitki bütüncül yaklaşımını anlamak için kullanılan bir Anlamsal Farklılaşma Cetvelidir. Bu cetvel, bir mekanın veya bitkinin duygusal, fiziksel ve estetik özelliklerinin nasıl algılandığını değerlendirmek için kullanılmaktadır. Bu cetvel, mekanda bitkisel düzenlemelerin kullanıcılar üzerindeki etkisini ölçmek için kullanılmaktadır. Örneğin;

Duygusal yönden: Mekanın huzur verici mi yoksa tedirgin edici mi hissettirmektedir.

Fiziksel yönden: Mekanın ferah mı yoksa boğucu mu hissettirmektedir.

Estetik yönden: Mekanın sade mi yoksa abartılı mı görünmektedir

Tabloda, bir dizi çift zıt anlamlı terimden oluşur ve bu terimler, insanların mekan ve bitkilerle ilgili algılarını ölçmeye yönelik bir ölçek sunmaktadır.

Yapılan bu analizde; zıt kavramlar: tabloda yer alan her çift, belirli bir özelliğin iki uç noktasını temsil etmektedir. Örneğin, "Sıradan" ve "Etkileyici" bir mekanda kullanılan bitkinin ne kadar ilgi çekici olduğunu ifade etmektedir. Değerlendirme seviyelerinde ise, çiftler arasında "Çok", "Orta", "Az" ve "Eşdeğer" gibi seviyeler bulunmaktadır. Bu seviyeler, değerlendirme yapan kişinin algısını daha ayrıntılı olarak belirtmesine olanak tanımaktadır. Örneğin, bir mekan hem sade hem de ferah hissi verebilir; ancak bu hisler farklı derecelerde olabilmektedir.

Tablo 3.5. Mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

	Çok	Orta	Az	Eşdeğer	Az	Orta	Çok	
Sıradan								Etkileyici
İtici								Çekici
Tedirgin edici								Huzur verici
Yorucu								Dinlendirici
Sınırlayıcı								Özgür
Soğuk								Sıcak
Boğucu								Ferah
Abartılı								Sade
Negatif								Pozitif
Kötü enerji								İyi Enerji

3.2. Değerlendirmeye Alınan Salon Görsellerine Ait Senaryolar

Resim 3.7. Bitkisiz tasarlanmış salon görseli

Resim 3.8. Kaktüs bitkilerle tasarlanmış salon görseli

Resim 3.9. Sukkulent bitkilerle tasarlanmış salon görseli

Resim 3.10. Tropik bölge bitkileriyle ile tasarlanmış salon görseli

Resim 3.11. Meyveleri ile dekoratif bitkilerle tasarlanmış salon görseli

Resim 3.12. Çiçekleriyle dekoratif bitkilerle tasarlanmış salon görseli

Resim 3.13. Boylu süs bitkilerle tasarlanmış salon görseli

Resim 3.14. Kaktüs ve diğer bitki grubuyla tasarlanmış salon görseli

Resim 3.15. Kaktüs olmayan bitki grubuyla tasarlanmış salon görseli

3.3. Değerlendirmeye Alınan Balkon Görsellerine Ait Senaryolar

Resim 3.16. Bitkisiz tasarlanmış salon görseli

Resim 3.17. Kaktüs bitkilerle tasarlanmış balkon görseli

Resim 3.18. Sukkulent bitkiyle tasarlanmış balkon görseli

Resim 3.19. Tropik bölge bitkileriyle tasarlanmış balkon görseli

Resim 3.20. Meyveleri ile dekoratif bitkilerle tasarlanmış balkon görseli

Resim 3.21. Çiçekleriyle dekoratif bitkilerle tasarlanmış balkon görseli

Resim 3.22. Boylu süs bitkilerle tasarlanmış balkon görseli

Resim 3.23. Kaktüs ve diğer bitki grubuyla tasarlanmış balkon görseli

Resim 3.24. Kaktüs olmayan bitki grubuyla tasarlanmış balkon görseli

3.4.Yöntem

Tez çalışmasında Lawshe tekniğine göre puanlama yapılmıştır. Bu puanlamaya göre en az 5 en fazla 40 uzman görüşü olması gerekmektedir (Yurdagül, 2005). Bu çalışma 13 uzman görüşü ile yapılmıştır. Lawshe tekniği ile her bir incelen parametreler gözlenen 'madde (özellik) hedefleneni yapıyor ve ölçüyor. Madde (özellik) yapı ile ilişkili ancak gereksiz, madde (özellik) hedeflenen yapıyı ölçmez' şeklinde değerlendirilmektedir (Denklem 3.1). Formül ise;

$$KGO = \frac{N_G - 1}{N/2}$$

Denklem 3.1. Lawshe tekniği hesaplaması

Burada; NG, maddeye "Ölçer" diyen uzmanların sayısını ve N ise maddeye ilişkin görüş belirten toplam uzman sayısını göstermektedir.

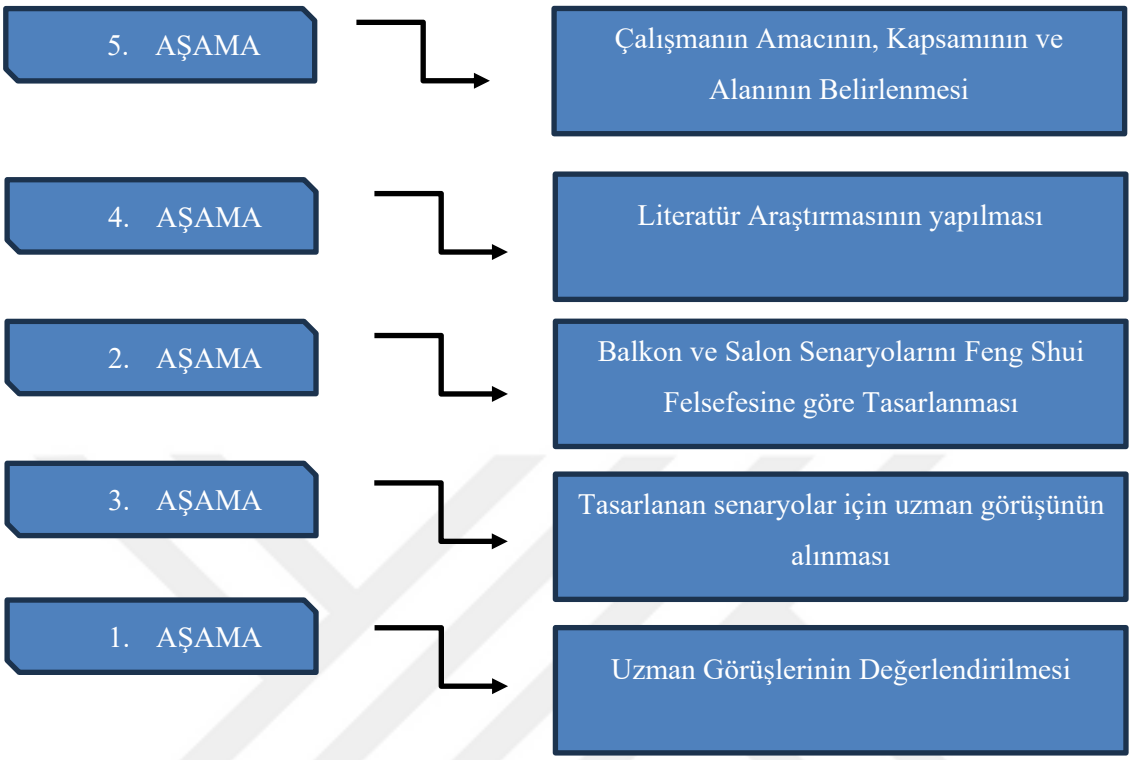
3D modellerde ele alınan kriterler ise; mekan analizinde Alptekin, (2022) çalışmasından yararlanılarak Tablo 3.2 hazırlanmıştır. Buna göre estetik parametresinde; doğal görünüm, şık ve gösterişli görünüm, etkileyici görünüm, özgün görünüm yer almaktadır. Psikolojik kriterde ise; ferah algı, sıcaklık hissi, güvenlik algısı, rahatlık hissi olarak değerlendirilmiştir. Sağlık kriterinde ise; hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik, Ruhsal olarak dinginlik kriterlerine bakılmıştır. Ferah etki kriterinde ise; İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma değerlendirilmiştir. Dokunsal kriterinde; pürüzsüz ve ince, pürüzsüz ve kalın, dikenli ve pürüzlü görünüm, etli yapraklı, pürüzlü ve ince değerlendirilmesi yapılmıştır.

İç mekan bitkilerinin insanların algılarını, duygularını ve fiziksel çevrelerini nasıl etkilediğini bilimsel olarak analiz etmektir. Tablo 3.4'te insanların farklı özelliklere sahip bitkileri nasıl değerlendirdiğini anlamak ve iç mekan tasarımlarını bu doğrultuda optimize etmek için kullanılmıştır. Yapılan bu değerlendirme ile insanların iç mekan süs bitkileriyle ilgili algılarını anlamak için çok boyutlu faktörlerle analiz edilmiştir. Bu değerlendirme, bilimsel temellere dayalı olarak hem mekan tasarımını iyileştirmeyi hem de kullanıcı deneyimini optimize etmeyi hedeflenmiştir.

3.5. Verilerin Değerlendirilmesi

Elde edilen verilerde; nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Katılımcıların belirli bir konuya ilişkin tutum ve görüşlerinin belirlenmesine yönelik olarak yapılandırılmış anket formu aracılığıyla veri toplanmıştır. Elde edilen veriler, SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) programı kullanılarak analiz edilmiştir. Öncelikle, uygulanan ölçeğin güvenilirliği değerlendirilmiş ve ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen Cronbach's Alpha değeri, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu ortaya koymuştur. Analiz sürecinde her bir madde için aritmetik ortalama (Ort), standart sapma (Sp), minimum (Min) ve maksimum (Max) değerleri hesaplanmış, ayrıca her puan düzeyine karşılık gelen yüzdelik (%) oranlar belirlenmiştir. Bu sayede verilerin merkezi eğilim ve dağılım özellikleri incelenmiştir. Ayrıca, elde edilen nicel veriler grafiksel olarak da görselleştirilmiş; özellikle beşli Likert tipi ölçeklerde zıt ifadeler arasındaki farkların anlaşılmasına olanak sağlayan dağılım grafikleri hazırlanmıştır. Bu görseller, verilerin daha iyi yorumlanmasına ve örüntülerin belirginleşmesine katkı sağlamıştır. Bu yöntemsel yaklaşım, çalışmanın güvenilirliğini artırmış ve katılımcıların görüşlerine dayalı olarak yapılan analizlerin geçerli sonuçlar sunmasına olanak tanımıştır.

Çalışmanın yöntem akış şeması Şekil 3.25'te verilmiştir

Şekil 3.25. Çalışma yöntem akışı şeması

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Tez kapsamında Feng Shui Felsefesi'ne göre iç mekan tasarımı (salon-balkon) ve bitkilendirme yapılmıştır. Mekan algısı değerlendirilmiştir. Çevre-insan-bitki ilişkisi temel alınarak, Feng Shui prensiplerine uygun iç mekân tasarımlarında bitkilerin potansiyeli ve bu tasarımların insan deneyimi üzerindeki etkileri ortaya çıkarılmıştır.

4.1. Araştırmada Uzman Görüşü Meslek Analizi

Araştırmaya katılan bireylerin mesleki dağılımlarına ilişkin elde edilen veriler doğrultusunda, en yüksek katılımın Peyzaj Mimarlığı meslek grubundan olduğu görülmektedir (%38,46; *n*=5). Bu oran, çalışmanın örnekleminde peyzaj mimarlarının diğer meslek gruplarına kıyasla daha fazla temsil edildiğini göstermektedir. İç Mimar katılımcılar, toplam katılımcıların %30,77'sini (*n*=4) oluşturarak ikinci sırada yer almaktadır. Mimar ve Ziraat Mühendisi meslek gruplarının her biri %15,38 oranında katılımla (*n*=2) eşit şekilde temsil edilmiştir. Bu dağılım, çalışmanın disiplinler arası bir yapıya sahip olduğunu ve peyzaj mimarlarının araştırma konusu ile daha fazla ilişkilendirilebilir bir motivasyona sahip olabileceğini düşündürmektedir (Tablo 4.1).

Tablo 4.1. Araştırmaya katılan uzman sayısı frekans ve yüzdelik değerleri

Meslek	Frekans	Yüzde (%)
Peyzaj Mimarı	5.0	38.46
İç Mimar	4.0	30.77
Mimar	2.0	15.38
Ziraat Mühendisi	2.0	15.38

4.2. İç Mekanda Balkon Senaryosu İle Oluşturulmuş Mekanda Bitkisel Tasarım

İç mekânlarla bütünleşik yarı açık alanlardan biri olan balkonlar, günümüzde konut yaşamının önemli bir parçası haline gelmiştir. Balkonlar; dinlenme, temiz hava alma, bitki yetiştirme, sosyalleşme ve bireysel zaman geçirme gibi çok yönlü kullanım olanakları sunarak, kullanıcıların günlük yaşam rutinine katkı sağlamaktadır. Özellikle kentleşmenin arttığı ve doğal çevreyle temasın azaldığı çağdaş konutlarda balkonlar, bireylerin dış mekânla kurduğu önemli bir bağlantı noktasıdır.

Bu yönüyle balkon tasarımı, sadece estetik değil aynı zamanda işlevsel ve duygusal düzeyde kullanıcı deneyimini etkilemektedir. Balkonların mekânsal organizasyonu, kullanılan

malzeme, mobilya ve bitkisel ögeler, bireylerin fiziksel konforunun yanı sıra psikolojik iyilik halini de doğrudan şekillendirmektedir. Bu bağlamda, balkonlar artık sadece yardımcı alanlar değil; bütüncül iç mekân konforunun sürdürülebilir bir parçası olarak değerlendirilmelidir.

4.2.1. Bitkisiz Tasarlanan Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Tez çalışmasında bu bölümde salon senaryosu bitkisiz bir şekilde uzmanlara sunulmuştur (Tablo 4.1). Mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli ve iç mekan süs bitkilerinin mekânsal algılaması ile ilgili analizler Tablo 4.2 ve Tablo 4.3'de verilmiştir.

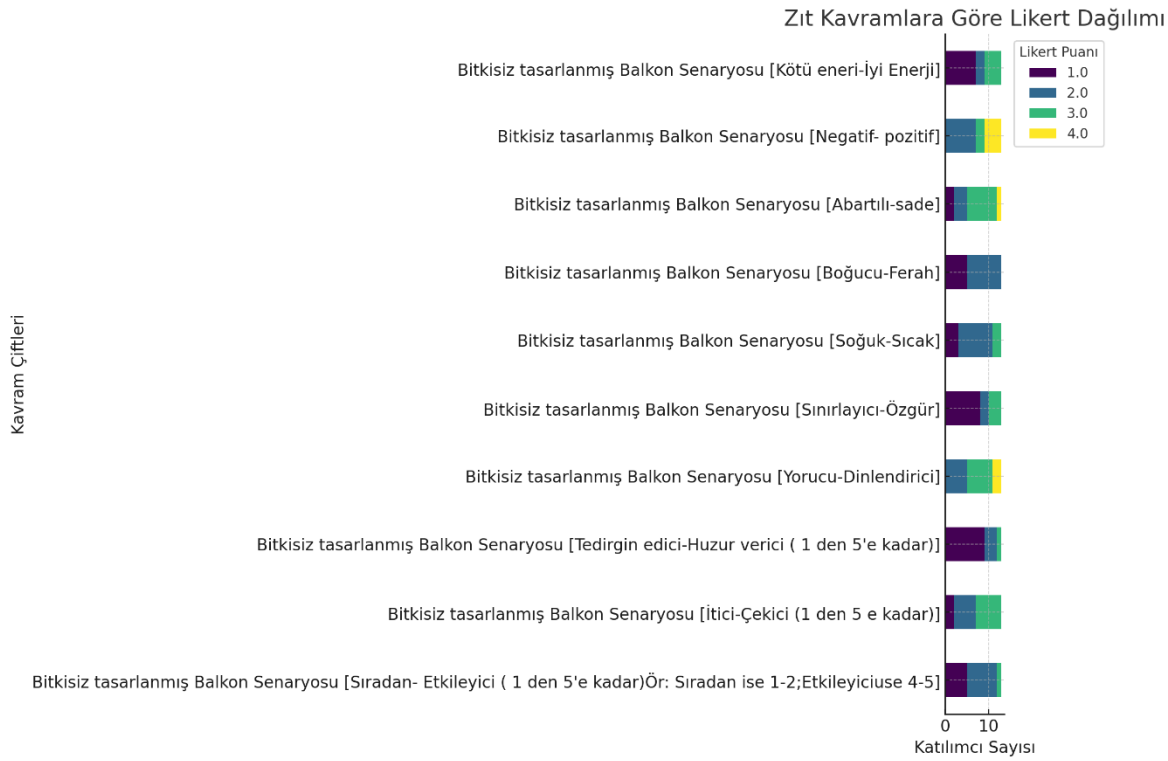
Tablo 4.2'de iç mekân süs bitkilerine yönelik algıya ilişkin her bir maddenin ortalaması, standart sapması, minimum ve maksimum değerleri yer almaktadır. Ayrıca tüm ölçek için hesaplanan Cronbach's Alpha değeri, ölçeğin güvenilirliğini göstermektedir. Araştırma sonuçlarına göre; Bu çalışmada, katılımcıların bitkisiz olarak tasarlanmış balkon senaryolarına ilişkin algıları, estetik, psikolojik, sağlık ve dokunsal boyutlarda değerlendirilmiştir. Veriler, 5'li Likert ölçeğiyle toplanmış ve tanımlayıcı istatistikler ile güvenilirlik analizine tabi tutulmuştur. Estetik algıya ilişkin en yüksek ortalamanın "Şık ve gösterişli görünüm" ($\bar{x}$ = 3.08; SS = 1.12) ifadesine ait olduğu belirlenmiştir. Bu durum, katılımcıların bitkisiz balkonları görsel açıdan belirli bir şıklık düzeyinde algıladıklarını ortaya koymaktadır. En düşük ortalama ise "Doğal görünüm" ($\bar{x}$ = 2.54; SS = 0.88) ve "Etkileyici görünüm" ($\bar{x}$ = 2.54; SS = 0.78) ifadelerinde görülmüştür. Bu sonuç, bitkisiz balkonların doğallık ve etkililik açısından sınırlı bir algı yarattığını düşündürmektedir.

Psikolojik açıdan "Ferah algı" ($\bar{x}$ = 3.00; SS = 0.91) ve "Rahatlık hissi" ($\bar{x}$ = 2.77; SS = 1.01) gibi ifadelere verilen yüksek ortalamalar, bitkisiz balkonların belirli düzeyde psikolojik konfor sağladığını göstermektedir. Ancak "Sıcaklık hissi" ($\bar{x}$ = 2.00; SS = 0.91) gibi düşük ortalamalar, mekânın duygusal sıcaklık açısından yetersiz bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4.2. Bitkisiz tasarlanan senaryonun mekansal analizi

	Bitkisiz tasarlanan balkon senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	2.54	0.88	1	4
	Şık ve gösterişli görünüm	3.08	1.12	1	4
	Etkileyici görünüm	2.54	0.78	2	4
	Özgün görünüm	2.62	1.12	1	4
Psikolojik	Ferah algı	3.0	0.91	2	4
	Sıcaklık hissi	2.0	0.91	1	4
	Güvenlik algısı	2.38	0.96	1	4
	Rahatlık hissi	2.77	1.01	1	4
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	2.23	1.24	1	4
	Ruhsal olarak dinginlik	2.38	0.96	1	4
	Ferah etki	2.92	0.86	2	4
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	2.69	1.11	1	4
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	2.0	1.08	1	4
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	1.77	1.01	1	4
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.08	1.12	1	4
	Dokunsal-Etli yapraklı	2.0	1.22	1	4
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	1.85	0.99	1	4

Sağlık kriterinde; "Ferah etki" ($\bar{x}$ = 2.92; SS = 0.86) ve "Kan basıncı ve stresin azalması" ($\bar{x}$ = 2.69; SS = 1.11) gibi öğeler, sağlıkla ilişkili olumlu algıların sınırlı düzeyde oluştuğunu işaret etmektedir. Ancak ortalamaların genel olarak 3'ün altında kalması, bitkisiz balkonların sağlık algısı üzerindeki etkisinin düşük olduğunu göstermektedir. Dokunsal algılar içerisinde tüm ifadelerin ortalamalarının görece düşük olduğu görülmektedir. Özellikle "Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın" ($\bar{x}$ = 1.77; SS = 1.01) ve "Dokunsal-Pürüzlü ve ince" ($\bar{x}$ = 1.85; SS = 0.99) gibi ifadeler, bu mekânlarda fiziksel etkileşimin zayıf olarak değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Çalışmada kullanılan ölçeğin güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) 0.897 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, ölçeğin yüksek derecede iç tutarlılığa sahip olduğunu ve güvenilir bir ölçme aracı olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir ($\alpha > 0.70$).

Şekil 4.1. Bitkisiz tasarlanan senaryonun zıt kavramlara göre likert dağılımı

Şekil 4.1. incelendiğinde; Sıradan – Etkileyici, 1 ve 2 puanları uzmanlar tarafından daha fazla tercih edilirken; katılımcıların çoğu balkonu sıradan bulmuştur. Etkileyici olarak gören sayısı çok azdır. İtici – Çekici kriterinde ise; Yine düşük puanlar daha fazladır. Uzmanlar çekici bulunmamıştır, daha çok itici veya nötr olarak değerlendirilmiştir. Tedirgin Edici – Huzur Verici kriteri ise 1 puan oldukça yüksektir. Bu balkon uzmanlarda huzur yerine tedirginlik hissi yaratmıştır. Yorucu – Dinlendirici kriteri ise; Daha dengeli bir dağılım var, ama yine de 2–3 puan ağırlıklıdır. Nötr ya da hafif olumsuz bir algı söz konusudur. Sınırlayıcı – Özgür kriteri ise 1 ve 2 puan yine ön plandadır. Balkon özgür değil, sınırlayıcı hissi yarattığı sonucu ortaya çıkmıştır. Soğuk – Sıcak kriterinde ise 2 ve 3 puan ön planda çıkmıştır. Katılımcılar balkonu soğuk algılamış, sıcak bir ortam duygusu hissedilmemiştir. Boğucu – Ferah kriterinde 1–2 puan yoğunluğu yine fazla, Balkon ferah değil, katılımcılarca boğucu bulunmuştur. Abartılı – Sade kriterlerine genel olarak 3 puan verilmiştir. Uzmanlar bu konuda kararsızdır. Negatif – Pozitif kriterinin uzmanlar tarafından değerlendirilmesinde ağırlıklı puan 2 ve 3 puandır. Balkon pozitif enerji vermiyor, ama tamamen olumsuz olmadığı görüşü ortaya çıkmıştır. Uzmanların büyük çoğunluğu "Tedirgin edici – Huzur verici", "Sınırlayıcı – Özgür", "Boğucu – Ferah", "Soğuk – Sıcak" gibi kavram çiftlerinde 1 ve 2 puanlarını tercih etmiştir. Bu durum, bitkisiz balkon senaryosunun genel olarak rahatsızlık veren, kısıtlayıcı, soğuk ve boğucu olarak algılandığını göstermektedir. 4 ve 5

puanların (olumlu kutbu temsil eden) oldukça sınırlı sayıda seçilmiş olması, bitkisiz balkon senaryosunun pozitif duygular uyandırmakta yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır.

Tablo 4.3. Bitkisiz tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Bitkisiz tasarlanmış balkon senaryosu	**Ort**	**Sp**	**Min**	**Max**	**GYS**	**1 puan (%)**	**2 puan (%)**	**3 puan (%)**	**4 puan (%)**
Sıradan- Etkileyici	1.69	0.63	1.00	3.00	13.00	38.46	53.85	7.69	0.00
İtici-Çekici	2.31	0.75	1.00	3.00	13.00	15.38	38.46	46.15	0.00
Tedirgin edici-Huzur	1.38	0.65	1.00	3.00	13.00	69.23	23.08	7.69	0.00
Yorucu-Dinlendirici	2.77	0.73	2.00	4.00	13.00	0.00	38.46	46.15	15.38
Sınırlayıcı-Özgür	1.62	0.87	1.00	3.00	13.00	61.54	15.38	23.08	0.00
Soğuk-Sıcak	1.92	0.64	1.00	3.00	13.00	23.08	61.54	15.38	0.00
Boğucu-Ferah	1.62	0.51	1.00	2.00	13.00	38.46	61.54	0.00	0.00
Abartılı-sade	2.54	0.88	1.00	4.00	13.00	15.38	23.08	53.85	7.69
Negatif- pozitif	2.77	0.93	2.00	4.00	13.00	0.00	53.85	15.38	30.77
Kötü eneri-İyi Enerji	1.77	0.93	1.00	3.00	13.00	53.85	15.38	30.77	0.00

Tablo 4.3'te katılımcıların bitkisiz olarak tasarlanmış balkon senaryosunu mekân-bitki bütünlüğü çerçevesinde nasıl algıladıklarını ortaya koymaktadır. Anlamsal farklılaşma cetveli, 10 farklı zıt kavram çifti üzerinden değerlendirilmiş olup, her bir madde için ortalama (Ort), standart sapma (Sp), minimum-maksimum değerler (Min-Max), geçerli yanıt sayısı (GYS) ve yüzde puan dağılımları verilmiştir.

Verilere göre katılımcıların balkon senaryosunu genellikle **o**lumsuz yönde algıladıkları görülmektedir. Örneğin, "Tedirgin edici–Huzur verici" maddesinde ortalama puan 1.38 ile en düşük düzeydedir ve %69.23 oranında katılımcı tarafından "1" puanı (kesinlikle tedirgin edici) verilmiştir. Benzer şekilde "Sıradan–Etkileyici" (Ort=1.69) ve "Sınırlayıcı–Özgür" (Ort=1.62) maddelerinde de algılar olumsuz yönde yoğunlaşmaktadır. Bu bulgular, mekânın kullanıcı üzerinde etkileyici, özgürleştirici veya pozitif bir izlenim yaratmaktan uzak olduğunu göstermektedir. Öte yandan "Negatif–Pozitif" ve "Yorucu–Dinlendirici" kavram çiftlerinde daha dengeli dağılımlar gözlenmektedir. Bu sonuçlar, katılımcıların bu alanlara ilişkin algılarında daha fazla kararsızlık veya bireysel farklılık sergilediklerini göstermektedir. Genel olarak bitkisiz balkonun psikolojik, estetik ve işlevsel düzeyde yetersiz algılandığı sonucu ortaya çıkmıştır.

4.1.2. Kaktüs Grubundan Tasarlanmış Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Yapılan analiz sonuçlarına göre, katılımcıların kaktüslerle tasarlanmış balkon senaryosuna ilişkin algıları çeşitli boyutlarda değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler kapsamında her bir ifadeye ilişkin ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerler hesaplanmış ve ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach's Alpha katsayısı ile belirlenmiştir. Ortalama puanlar incelendiğinde, katılımcıların en yüksek değerlendirmeyi **"**Şık ve gösterişli görünüm" (Ort. = 3.69), "Dokunsal-Etli yapraklı" (Ort. = 3.62) ve "Ferah algı" (Ort. = 3.46) ifadelerine verdikleri görülmektedir. Bu sonuç, kullanıcıların kaktüs bitkilerini görsel çekicilik ve ferahlık açısından olumlu değerlendirdiklerini göstermektedir. Buna karşılık, en düşük ortalamaya sahip ifadeler **"**Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm" (Ort. = 2.46), "Sıcaklık hissi" (Ort. = 2.54) ve "İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stresi azaltma" (Ort. = 2.62) olarak belirlenmiştir. Bu durum, bazı katılımcıların bitkisel dokulara dair olumsuz veya nötr hisler taşıdığını ve bitkisel tasarımın sağlık etkilerine ilişkin farkındalıklarının sınırlı olabileceğini düşündürmektedir (Tablo 4.4)

Standart sapma değerlerinin 0.70 ile 1.30 arasında değiştiği görülmekte olup, bu da katılımcıların yanıtları arasında belirli bir varyasyon olduğunu ve ifadeler bazında farklı algılar geliştiğini ortaya koymaktadır. Tüm maddelerden elde edilen toplam puan üzerinden hesaplanan Cronbach's Alpha katsayısı 0.92 olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu ve maddelerin birbirleriyle tutarlı bir şekilde ölçüm yaptığını göstermektedir ($\alpha > 0.90$ genellikle mükemmel olarak değerlendirilir).

Tablo 4.4. Kaktüs grubu bitkilerle oluşturulmuş balkon senaryosunun mekansal analizi

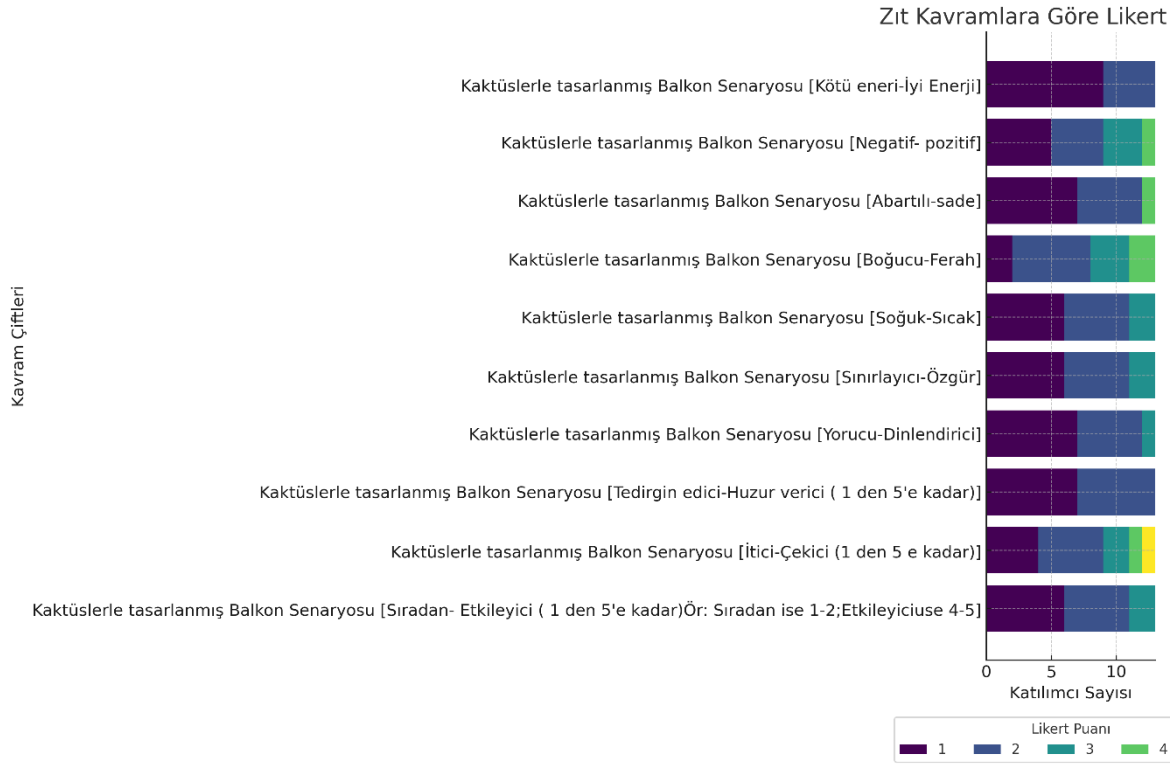
	Kaktüs grubu bitkilerle oluşturulmuş balkon senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	3.77	0.83	2	5
	Şık ve gösterişli görünüm	3.38	0.87	2	5
	Etkileyici görünüm	3.31	1.11	2	5
	Özgün görünüm	3.46	0.97	2	5
Psikolojik	Ferah algı	3.46	1.05	2	5
	Sıcaklık hissi	3.31	0.85	2	5
	Güvenlik algısı	3.15	1.07	2	5
	Rahatlık hissi	3.46	1.05	2	5
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	3.62	1.04	2	5
	Ruhsal olarak dinginlik	3.15	0.99	2	5
	Ferah etki	3.46	1.13	2	5
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	3.38	1.12	2	5
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	2.85	1.34	1	5
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	2.62	1.33	1	5
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	3.92	1.44	1	5
	Dokunsal-Etli yapraklı	3.15	1.41	1	5
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	3.00	1.47	1	5

Tablo 4.5'te kaktüslerle tasarlanmış balkon senaryosuna yönelik katılımcı değerlendirmeleri genel olarak kararsız ya da kısmen olumlu yönde olduğu görülmektedir. Ortalama puanlar çoğunlukla 2 ile 3 arasında olup, bu durum katılımcıların senaryoya dair net bir olumlu ya da olumsuz tutum geliştirmediğini göstermektedir. Standart sapma değerlerinin görece yüksek olması, katılımcılar arasında algı farklılıklarının bulunduğunu ortaya koymaktadır. Yüzdelik dağılımlar incelendiğinde, bazı ölçeklerde 1 ve 2 puanlarının ağırlıklı olması senaryonun olumsuz algılandığını, bazı ölçeklerde ise 3 ve üzeri puanların yoğunlaşması daha nötr veya olumlu bir izlenim bırakıldığını göstermektedir. Özellikle "Kötü enerji–İyi enerji" gibi ölçeklerde düşük puanların yoğunluğu, bazı katılımcıların tasarımı negatif duygularla ilişkilendirdiğine işaret ederken; "Tedirgin edici–Huzur verici" ya da "Boğucu–Ferah" gibi ölçeklerdeki göreceli yüksek puanlar, tasarımın bir kısım kullanıcıda olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Bu durum, çevresel tasarım öğelerinin bireysel algılarla şekillendiğini ve kullanıcı temelli değerlendirmelerin önemini vurgulamaktadır.

Tablo 4.5. Kaktüs grubundan tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Kaktüs grubundan oluşturulmuş balkon senaryosu	Ort	Sp	Min	Max	GYS	1 puan (%)	2 puan (%)	3 puan (%)	4 puan (%)	5 puan (%)
Sıradan- Etkileyici	1.69	0.75	1.00	3.00	13.00	46.15	38.46	15.38	0.00	0.00
İtici-Çekici	2.23	1.24	1.00	5.00	13.00	30.77	38.46	15.38	7.69	7.69
Tedirgin edici-Huzur	1.46	0.52	1.00	2.00	13.00	53.85	46.15	0.00	0.00	0.00
Yorucu-Dinlendirici	1.54	0.66	1.00	3.00	13.00	53.85	38.46	7.69	0.00	0.00
Sınırlayıcı-Özgür	1.69	0.75	1.00	3.00	13.00	46.15	38.46	15.38	0.00	0.00
Soğuk-Sıcak	1.69	0.75	1.00	3.00	13.00	46.15	38.46	15.38	0.00	0.00
Boğucu-Ferah	2.38	0.96	1.00	4.00	13.00	15.38	46.15	23.08	15.38	0.00
Abartılı-sade	1.62	0.87	1.00	4.00	13.00	53.85	38.46	0.00	7.69	0.00
Negatif- pozitif	2.00	1.00	1.00	4.00	13.00	38.46	30.77	23.08	7.69	0.00
Kötü eneri-İyi Enerji	1.31	0.48	1.00	2.00	13.00	69.23	30.77	0.00	0.00	0.00

Kaktüslerle tasarlanmış balkon senaryosuna yönelik zıt kavramlara dayalı Likert ölçekli değerlendirme sonuçları incelendiğinde, katılımcıların büyük çoğunluğunun düşük puanlar (1 ve 2) verdiği görülmektedir. Bu durum, söz konusu tasarımın estetik, psikolojik ve mekânsal açıdan olumsuz algılandığını göstermektedir. Özellikle "Kötü enerji–İyi enerji", "Negatif–Pozitif" ve "Sıradan–Etkileyici" kavram çiftlerinde düşük düzeyde puanlama, katılımcıların bu mekânsal düzenlemeyi sıradan, itici ve huzurdan uzak bulduğunu ortaya koymaktadır. Orta düzeyde (3: Kararsızım) verilen yanıtların bazı kavram çiftlerinde belirginleşmesi, bu alanlarda algının daha belirsiz ve yoruma açık olduğunu işaret etmektedir. Elde edilen bulgular, kaktüs bitkilerinin kullanıldığı tasarımların kullanıcı deneyimi ve çevresel algı üzerindeki etkisinin sınırlı pozitiflikte olduğunu ve mekânsal kurgunun yeniden değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Şekil 4.2. Kaktüs grubundan tasarlanan balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı

4.1.3. Sukkulent Bitki Grubundan Oluşturulmuş Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Sukkulent bitki grubundan oluşturulmuş balkon senaryosunun uzman görüşü değerlendirmesi Tablo 4.6 ‘da verilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre, uzmanlar sukkulent bitkileriyle tasarlanmış balkon senaryosuna yönelik algıları çeşitli estetik, psikolojik ve dokunsal boyutlarda değerlendirilmiştir. Her bir ifadeye ilişkin temel istatistiksel ölçütler (ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerler) analiz edilmiştir. Ayrıca ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach's Alpha katsayısı ile belirlenmiştir. Ortalama değerler incelendiğinde, katılımcıların en yüksek puan verdikleri ifadelerden biri “Doğal görünüm” (Ort. = 3.77), bu da sukkulentlerle düzenlenen balkonların doğallık açısından oldukça olumlu algılandığını göstermektedir. Bunu sırasıyla “Rahatlık hissi” (Ort. = 3.69), “Şık ve gösterişli görünüm” (Ort. = 3.62) ve “Etli yapraklı dokunsal his” (Ort. = 3.62) izlemektedir. Bu sonuçlar, kullanıcıların sukkulent bitkilerini hem görsel hem de fiziksel konfor açısından olumlu değerlendirdiklerini ortaya koymaktadır. Buna karşın, ortalama puanı en düşük olan maddeler “Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm” (Ort. = 2.92) ve “Sıcaklık hissi” (Ort. = 3.00) olarak belirlenmiştir. Bu durum, bazı katılımcıların bitkilerin fiziksel dokusuna dair algılarında çekince yaşadıklarını veya nötr değerlendirmeler

yaptıklarını göstermektedir. Standart sapma değerleri genellikle 0.8 ile 1.3 arasında değişmekte olup, bu da yanıtlar arasında orta düzeyde bir varyasyon olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çeşitlilik, katılımcıların bireysel deneyimlerine, estetik beğenilerine ve mekânsal algılarına göre farklılaşabilecek bir yorum çeşitliliğine işaret etmektedir. Ölçeğin güvenilirlik analizi sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha değeri 0.93 olup, bu oldukça yüksek bir iç tutarlılık düzeyine işaret etmektedir. Bu değer, ölçek maddelerinin bir bütün olarak aynı yapıyı ölçtüğünü ve güvenilir veri sağladığını göstermektedir ($\alpha > 0.90$ genellikle "mükemmel" düzeyde güvenilirlik olarak kabul edilir).

Tablo 4.6. Sukkulent bitki grubundan oluşturulmuş senaryonun mekansal analizi

	Sukkulent bitki grubundan tasarlanmış Balkon Senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	4.00	0.82	2	5
	Şık ve gösterişli görünüm	3.92	0.76	2	5
	Etkileyici görünüm	3.69	0.95	2	5
	Özgün görünüm	3.77	1.24	2	5
Psikolojik	Ferah algı	3.92	0.64	3	5
	Sıcaklık hissi	4.38	0.65	3	5
	Güvenlik algısı	3.92	0.76	3	5
	Rahatlık hissi	4.15	0.69	3	5
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	4.23	0.93	2	5
	Ruhsal olarak dinginlik	4.46	0.78	3	5
	Ferah etki	4.31	0.95	2	5
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	4.31	0.95	2	5
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	3.38	1.50	1	5
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.38	1.50	1	5
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.92	1.66	1	5
	Dokunsal-Etli yapraklı	3.54	1.56	1	5
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	2.92	1.44	1	5

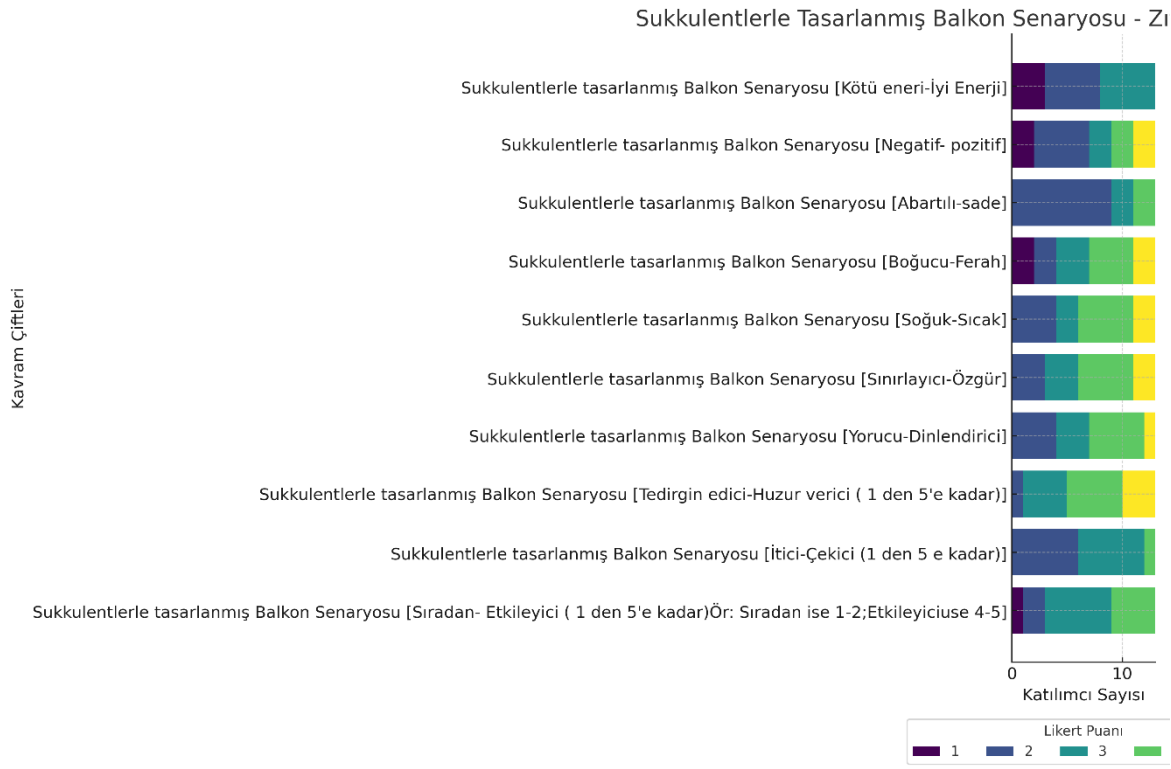
Tablo 4.7'de sukkulentlerle tasarlanmış balkon senaryosuna ilişkin SPSS tabanlı istatistiksel analiz sonuçları, katılımcıların bu tasarımı genel olarak olumlu değerlendirdiğini ortaya koymaktadır. Ortalama puanlar birçok ifade için 3'ün üzerinde olup, özellikle "Tedirgin edici–Huzur verici", "Yorucu–Dinlendirici" ve "Sınırlayıcı–Özgür" gibi kavram çiftlerinde 4 ve 5 düzeyindeki olumlu puanların yüzdesel oranları dikkate değerdir. Bu durum, sukkulent bitkilerinin kullanıldığı balkon tasarımının bireylerde daha fazla huzur, rahatlık ve özgürlük hissi uyandırdığını göstermektedir. Bununla birlikte bazı kavramlarda (örneğin "Abartılı–Sade" ve "Kötü Enerji–İyi Enerji") düşük puanların ve standart sapmaların görece yüksek olması, bu alanlarda katılımcı algısının daha değişken olduğunu ve bireysel

farklılıkların etkili olabileceğini düşündürmektedir. Genel olarak bulgular, sukkulent temalı peyzaj düzenlemelerinin kullanıcı algısı üzerinde pozitif etkiler yarattığını göstermektedir (Tablo 4.7).

Tablo 4.7. Sukkulent grubundan tasralanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Sukkulent grubundan oluşturulmuş balkon senaryosu	**Ort**	**Sp**	**Min**	**Max**	**GYS**	**1 puan (%)**	**2 puan (%)**	**3 puan (%)**	**4 puan (%)**	**5 puan (%)**
Sıradan-Etkileyici	3.00	0.91	1.00	4.00	13.00	7.69	15.38	46.15	30.77	0.00
İtici-Çekici	2.62	0.65	2.00	4.00	13.00	0.00	46.15	46.15	7.69	0.00
Tedirgin edici-Huzur	3.77	0.93	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	30.77	38.46	23.08
Yorucu-Dinlendirici	3.23	1.01	2.00	5.00	13.00	0.00	30.77	23.08	38.46	7.69
Sınırlayıcı-Özgür	3.46	1.05	2.00	5.00	13.00	0.00	23.08	23.08	38.46	15.38
Soğuk-Sıcak	3.38	1.12	2.00	5.00	13.00	0.00	30.77	15.38	38.46	15.38
Boğucu-Ferah	3.15	1.34	1.00	5.00	13.00	15.38	15.38	23.08	30.77	15.38
Abartılı-sade	2.46	0.78	2.00	4.00	13.00	0.00	69.23	15.38	15.38	0.00
Negatif- pozitif	2.77	1.36	1.00	5.00	13.00	15.38	38.46	15.38	15.38	15.38
Kötü eneri-İyi Enerji	2.15	0.80	1.00	3.00	13.00	23.08	38.46	38.46	0.00	0.00

Sukkulentlerle tasarlanmış balkon senaryosuna ilişkin zıt kavramlar temelinde yapılan değerlendirmelerde, katılımcıların daha dengeli ve olumlu algılar sergilediği gözlenmektedir. Likert ölçeği dağılımlarında, özellikle "Tedirgin edici–Huzur verici", "Boğucu–Ferah" ve "Soğuk–Sıcak" kavram çiftlerinde 4 ve 5 puanlarının ağırlık kazandığı, bunun da tasarımın psikolojik rahatlık ve mekânsal konfor açısından olumlu değerlendirildiğini ortaya koyduğu anlaşılmaktadır. "Negatif–Pozitif" ve "Sınırlayıcı–Özgür" gibi kavramlarda da benzer şekilde olumlu puanlamaların artması, sukkulent temalı tasarımın çevresel algıyı desteklediğini göstermektedir. Ancak bazı kavram çiftlerinde (örneğin "Abartılı–Sade" ve "Kötü Enerji–İyi Enerji") düşük puanların yoğunlaşması, tasarımın her yönüyle homojen bir algı oluşturmadığını ve kullanıcılar arasında algısal farklılıkların bulunduğunu göstermektedir. Bu bulgular, sukkulentlerin kullanıldığı balkon tasarımlarının genel olarak daha pozitif ve huzur verici bir etki yarattığını ortaya koymaktadır (Şekil 4.3).

Şekil 4.3. Sukkulent grubundan tasarlanan balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği

4.1.4-Tropik Bölge Bitki Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Tablo 4.8'de, tropik bitkilerle düzenlenmiş balkon senaryosu uzmanlar tarafından estetik, psikolojik ve dokunsal kriterler açısından değerlendirilmiştir. Katılımcı yanıtlarına yönelik yapılan istatistiksel analizlerde temel eğilim ölçüleri (ortalama, standart sapma, minimum, maksimum) ile iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) hesaplanmıştır. Ortalama değerler incelendiğinde, katılımcıların tropik bitkili balkonları özellikle "doğal görünüm" (Ort. ≈ 4.40), "ruhsal olarak dinginlik" (Ort. ≈ 4.40) ve "ferah etki" (Ort. ≈ 4.40) açısından yüksek puanlarla değerlendirdikleri görülmektedir. Bu bulgu, tropik bitkilerin kullanıcılar nezdinde hem estetik hem de psikolojik iyilik hali üzerinde olumlu bir izlenim bıraktığını göstermektedir.

Tablo 4.8. Tropik bölge bitki grubundan tasarlanan balkon senaryosunun mekansal analizi

	Sukkulent bitki grubundan tasarlanmış Balkon Senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	4.54	0.52	4	5
	Şık ve gösterişli görünüm	4.38	0.77	3	5
	Etkileyici görünüm	4.31	1.03	2	5
	Özgün görünüm	4.00	1.00	2	5
Psikolojik	Ferah algı	4.23	0.60	3	5
	Sıcaklık hissi	4.31	0.75	3	5
	Güvenlik algısı	4.15	0.90	2	5
	Rahatlık hissi	4.08	0.76	2	5
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	4.38	0.77	3	5
	Ruhsal olarak dinginlik	4.54	0.52	4	5
	Ferah etki	4.31	0.95	2	5
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	4.15	0.80	3	5
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	4.00	0.91	2	5
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.62	1.19	1	5
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.46	1.45	1	5
	Dokunsal-Etli yapraklı	3.15	1.52	1	5
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	2.54	1.27	1	4

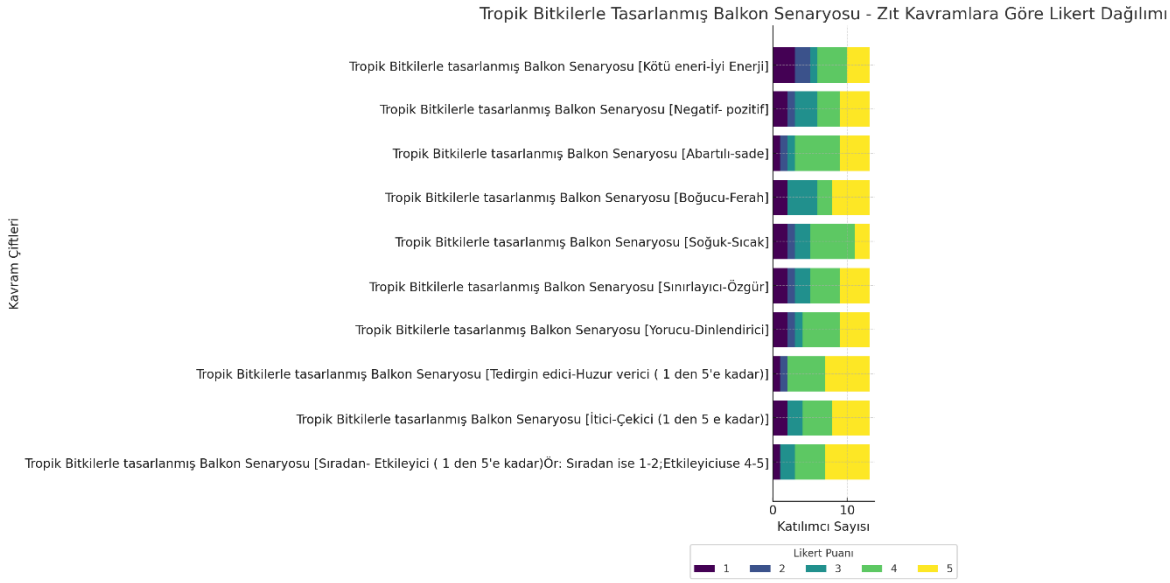
Bununla birlikte, ortalama değeri görece daha düşük olan ifadeler arasında **“**Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm” ve “Sıcaklık hissi” öne çıkmaktadır. Bu durum, bazı uzmanların tropik bitkilerin dokunsal özelliklerine karşı daha nötr veya olumsuz algılara sahip olabileceğini düşündürmektedir. Standart sapma değerleri genel olarak 0.70 ila 1.10 aralığında değişmekte olup, yanıtların homojenlik düzeyinin orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu da katılımcıların büyük oranda benzer algılara sahip olduğunu, ancak bireysel farklılıkların da göz ardı edilemeyeceğini ortaya koymaktadır.

Ölçeğin güvenirliği Cronbach's Alpha = 0.94 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, kullanılan maddelerin yüksek derecede tutarlı olduğunu ve ölçeğin iç güvenilirliğinin “mükemmel” düzeyde olduğunu göstermektedir. Genellikle 0.90 üzerindeki alpha değerleri,

Tablo 4.9. Tropik bölge bitki ile tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Tropik bölge bitki oluşturulmuş balkon senaryosu	**Ort**	**Sp**	**Min**	**Max**	**GYS**	**1 puan (%)**	**2 puan (%)**	**3 puan (%)**	**4 puan (%)**	**5 puan (%)**
Sıradan-Etkileyici	4.08	1.19	1.00	5.00	13.00	7.69	0.00	15.38	30.77	46.15
İtici-Çekici	3.77	1.42	1.00	5.00	13.00	15.38	0.00	15.38	30.77	38.46
Tedirgin edici-Huzur	4.08	1.26	1.00	5.00	13.00	7.69	7.69	0.00	38.46	46.15
Yorucu-Dinlendirici	3.62	1.45	1.00	5.00	13.00	15.38	7.69	7.69	38.46	30.77
Sınırlayıcı-Özgür	3.54	1.45	1.00	5.00	13.00	15.38	7.69	15.38	30.77	30.77
Soğuk-Sıcak	3.38	1.33	1.00	5.00	13.00	15.38	7.69	15.38	46.15	15.38
Boğucu-Ferah	3.62	1.45	1.00	5.00	13.00	15.38	0.00	30.77	15.38	38.46
Abartılı-sade	3.85	1.21	1.00	5.00	13.00	7.69	7.69	7.69	46.15	30.77
Negatif- pozitif	3.46	1.45	1.00	5.00	13.00	15.38	7.69	23.08	23.08	30.77
Kötü eneri-İyi Enerji	3.15	1.57	1.00	5.00	13.00	23.08	15.38	7.69	30.77	23.08

Şekil 4.4'da tropik bitkilerle tasarlanmış balkon senaryosuna ilişkin zıt kavram temelli değerlendirme sonuçları, katılımcıların bu tasarımı genel olarak olumlu algıladığını göstermektedir. Özellikle "Tedirgin edici–Huzur verici", "Yorucu–Dinlendirici", "Soğuk–Sıcak" ve "Negatif–Pozitif" gibi kavram çiftlerinde 4 ve 5 düzeyindeki olumlu puanlar yüksek oranlarda temsil edilmiştir. Bu durum, tropik bitkilerle donatılmış balkonun mekânsal konfor, sıcaklık hissi ve duygusal pozitiflik açısından kullanıcılar üzerinde olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Buna karşılık, "Kötü Enerji–İyi Enerji" kavramında düşük puanlar da gözlenmiş olup, bu durum bazı katılımcıların tasarıma dair daha temkinli veya olumsuz enerji algısına sahip olabileceğine işaret etmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, tropik bitkilerin kullanıldığı peyzaj kurgusunun, kullanıcıların çevresel algısını olumlu yönde etkileyerek psikolojik ve duyusal memnuniyet sağladığı ortaya çıkmıştır.

Şekil 4.4. Tropik bölge bitki ile balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği

4.1.5.Meyvesi İle Dekoratif Süs Bitki Grubundan Oluşturulmuş Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Yapılan analizde, “Meyveli Bitkilerle Tasarlanmış Balkon Senaryosu”na dört ana kriterde 17 farklı değişkenin betimsel istatistikleri ve iç tutarlılık düzeyi incelenmiştir. Betimleyici istatistikler kapsamında her bir değişken için minimum, maksimum, ortalama (mean) ve standart sapma (std) değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca genel güvenirliği Cronbach’s Alpha katsayısı ile değerlendirilmiştir. Ortalama (mean) değerler genel olarak 3.00 ile 4.46 aralığında değişmektedir. En yüksek ortalama değer “Ferah algı” (4.46) ve “Doğal görünüm” (4.31) ifadelerinde gözlemlenmiş olup, bu sonuçlar kullanıcıların balkonlardaki doğallık ve ferahlık algısına yüksek düzeyde katıldıklarını göstermektedir. En düşük ortalamalar ise “Dokunsal-Pürüzlü ve ince” (3.00) ve “Dokunsal-Etli yapraklı” (3.08) gibi dokunsal hisse yönelik ifadelerde görülmektedir. Bu durum, dokunsal özelliklerin diğer estetik ya da psikolojik faktörlere kıyasla daha nötr değerlendirildiğini ortaya koymaktadır.

Standart sapma değerleri ise 0.65 ile 1.55 arasında değişmektedir. Görece yüksek standart sapma değerleri (örneğin, “Dokunsal-Pürüzlü ve ince”, std = 1.55), bu maddelerde uzmanlar arasında daha fazla görüş ayrılığı olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.10. Meyvesi ile dekoratif süs bitki grubundan tasarlanan balkon senaryonun mekansal analizi

	Meyvesi ile dekoratif süs bitki grubundan tasarlanmış Balkon Senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	4.308	0.751	3.000	5.000
	Şık ve gösterişli görünüm	4.231	0.832	3.000	5.000
	Etkileyici görünüm	3.923	1.320	1.000	5.000
	Özgün görünüm	4.308	0.751	3.000	5.000
Psikolojik	Ferah algı	4.462	0.660	3.000	5.000
	Sıcaklık hissi	4.385	0.768	3.000	5.000
	Güvenlik algısı	4.154	0.899	2.000	5.000
	Rahatlık hissi	4.000	0.816	3.000	5.000
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	4.308	0.751	3.000	5.000
	Ruhsal olarak dinginlik	4.385	0.650	3.000	5.000
	Ferah etki	4.077	0.760	3.000	5.000
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	4.154	0.801	3.000	5.000
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	3.692	1.251	2.000	5.000
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.308	1.251	1.000	5.000
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.615	1.502	1.000	5.000
	Dokunsal-Etli yapraklı	3.077	1.553	1.000	5.000
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	3.000	1.354	1.000	5.000

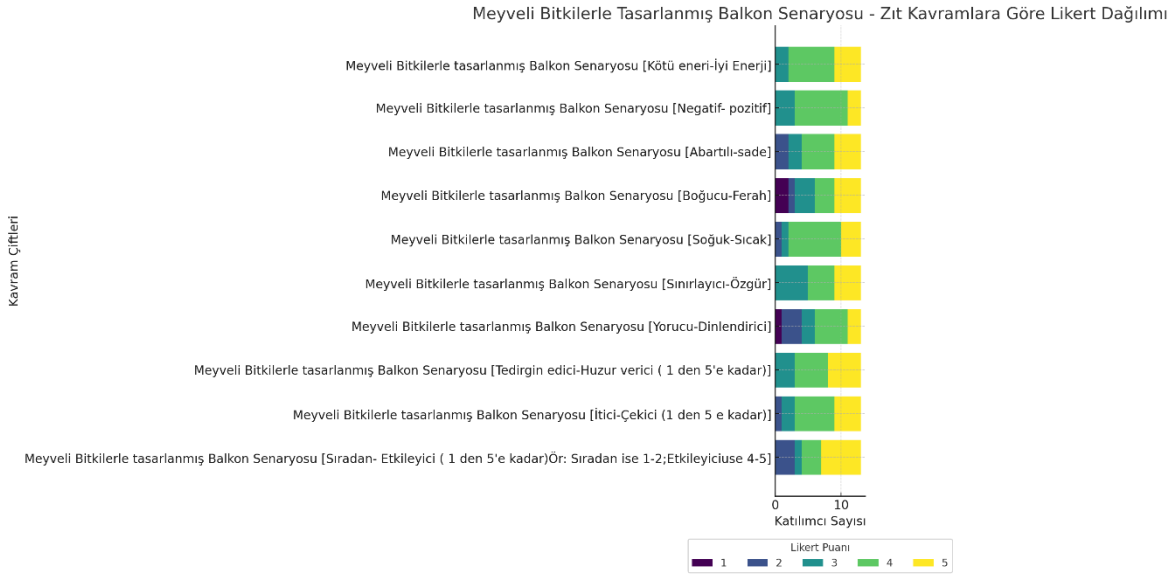
Değişkenlerin Cronbach's Alpha değeri 0.842 olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçekte yer alan ifadelerin iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir ($\alpha > 0.80$). Dolayısıyla, ölçek maddeleri arasında güçlü bir tutarlılık olduğu göstermektedir.

Meyveli bitkilerle tasarlanmış balkon senaryosuna ilişkin bulgular Tablo 4.11'de verilmiştir. Buna göre katılımcıların bu tasarımı büyük oranda olumlu algıladığını ortaya koymaktadır. Ortalama puanların pek çok ifade için 4'e yakın veya üzerinde olması, bu tür bir peyzaj kurgusunun estetik, psikolojik ve çevresel açıdan yüksek düzeyde kabul gördüğünü göstermektedir. Özellikle "Soğuk–Sıcak", "Sıradan–Etkileyici" ve "Kötü Enerji–İyi Enerji" gibi kavram çiftlerinde 4 ve 5 düzeyindeki puanların oranlarının yüksek olması, kullanıcıların meyveli bitkilerle tasarlanmış mekânları pozitif, davetkâr ve huzur verici olarak değerlendirdiğine işaret etmektedir. Düşük düzeyli puanların oldukça sınırlı olması ve standart sapmaların genel olarak düşük değerlerde seyretmesi, bu olumlu algının katılımcılar arasında görece tutarlı olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular, meyveli bitki türlerinin yer aldığı balkon tasarımlarının kullanıcı deneyimini güçlendiren etkili bir peyzaj stratejisi sunduğunu desteklemektedir.

Tablo 4.11. Meyvesi ile dekoratif süs bitki ile tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Meyvesi ile dekoratif süs bitki oluşturulmuş balkon senaryosu	**Ort**	**Sp**	**Min**	**Max**	**GYS**	**1 puan (%)**	**2 puan (%)**	**3 puan (%)**	**4 puan (%)**	**5 puan (%)**
Sıradan-Etkileyici	3.92	1.26	2.00	5.00	13.00	0.00	23.08	7.69	23.08	46.15
İtici-Çekici	4.00	0.91	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	15.38	46.15	30.77
Tedirgin edici-Huzur	4.15	0.80	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	23.08	38.46	38.46
Yorucu-Dinlendirici	3.31	1.25	1.00	5.00	13.00	7.69	23.08	15.38	38.46	15.38
Sınırlayıcı-Özgür	3.92	0.86	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	38.46	30.77	30.77
Soğuk-Sıcak	4.00	0.82	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	7.69	61.54	23.08
Boğucu-Ferah	3.46	1.45	1.00	5.00	13.00	15.38	7.69	23.08	23.08	30.77
Abartılı-sade	3.85	1.07	2.00	5.00	13.00	0.00	15.38	15.38	38.46	30.77
Negatif- pozitif	3.92	0.64	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	23.08	61.54	15.38
Kötü eneri-İyi Enerji	4.15	0.69	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	15.38	53.85	30.77

Meyveli bitkilerle tasarlanmış balkon senaryosuna yönelik zıt kavram temelli değerlendirme sonuçları, katılımcıların bu mekânsal düzenlemeyi genel olarak yüksek düzeyde olumlu algıladığını göstermektedir. Şekil 4.9'da "Sıradan–Etkileyici", "Soğuk–Sıcak", "Tedirgin edici–Huzur verici" ve "Kötü Enerji–İyi Enerji" gibi kavram çiftlerinde 4 ve 5 düzeyindeki puanların yoğunlukta olduğu dikkat çekmektedir. Bu bulgular, meyveli bitkilerin kullanıldığı balkonların duyusal, psikolojik ve estetik açıdan pozitif bir etki yarattığını ve kullanıcılar üzerinde ferahlatıcı, sıcak ve huzur verici bir atmosfer sunduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim, düşük puanların çok sınırlı sayıda kaldığı ve kararsız yanıtların belirli kavramlarla sınırlı olduğu göz önüne alındığında, bu tasarımın genel kullanıcı memnuniyetini yüksek düzeyde sağladığı söylenebilir. Elde edilen sonuçlar, meyveli bitki kullanımının çevresel algı ve kullanıcı deneyimi açısından etkili bir peyzaj stratejisi olduğunu desteklemektedir.

Şekil 4.5. Meyvesi ile dekoratif süs bitki ile balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği

4.1.6. Çiçekleri İle Dekoratif Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Çiçekli ve dekoratif bitkilerle düzenlenmiş balkon senaryosunun kullanıcı algısı üzerindeki etkisi, estetik, psikolojik, sağlık ve dokunsal boyutlar açısından değerlendirilmiştir. Her bir değişkenin ortalama (Ort.), standart sapma (SP), minimum (Min) ve maksimum (Max) değerleri üzerinden yapılan analiz bulguları Tablo 12'de verilmiştir.

Katılımcıların doğal görünüm algısı orta-yüksek düzeyde olmakla birlikte, standart sapma değeri bu algının bireyler arasında farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Şık ve gösterişli görünüm (Ort.=4.000, SP=1.225) ve Etkileyici görünüm (Ort.=4.000, SP=1.155): Bu değişkenler, kullanıcıların dekoratif bitkilere estetik açıdan olumlu yaklaştığını göstermektedir. Özgün görünüm (Ort.=3.923, SP=1.256): Katılımcılar, tasarımın özgünlüğünü de genel olarak olumlu değerlendirmiştir. Psikolojik algı kriterinde; Ferah algı (Ort.=4.000, SP=1.000): Kullanıcıların çoğunluğu bu senaryoyu ferahlatıcı olarak algılamaktadır. Sıcaklık hissi (Ort.=4.462, SP=0.660): Bu, en yüksek ortalama değere sahip değişken olup, balkonun sıcak ve samimi bir atmosfer yarattığını güçlü şekilde hissettirdiğini göstermektedir. Güvenlik (Ort.=4.154, SP=0.987) ve Rahatlık (Ort.=4.154, SP=0.801) algıları da oldukça yüksektir ve kullanıcı memnuniyetini desteklemektedir.

Tablo 4.12. Çiçekleri ile dekoratif süs bitki grubundan tasarlanan balkon senaryonun mekansal analizi

	Çiçekleri ile dekoratif grubundan bitki grubundan tasarlanmış Balkon Senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	3.846	1.345	1.000	5.000
	Şık ve gösterişli görünüm	4.000	1.225	1.000	5.000
	Etkileyici görünüm	4.000	1.155	1.000	5.000
	Özgün görünüm	3.923	1.256	1.000	5.000
Psikolojik	Ferah algı	4.000	1.000	1.000	5.000
	Sıcaklık hissi	4.462	0.660	3.000	5.000
	Güvenlik algısı	4.154	0.987	2.000	5.000
	Rahatlık hissi	4.154	0.801	3.000	5.000
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	4.308	0.855	3.000	5.000
	Ruhsal olarak dinginlik	4.231	1.092	2.000	5.000
	Ferah etki	4.231	1.013	2.000	5.000
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	4.077	0.862	3.000	5.000
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	4.077	1.115	2.000	5.000
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.000	1.291	1.000	5.000
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.308	1.377	1.000	5.000
	Dokunsal-Etli yapraklı	2.769	1.301	1.000	5.000
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	2.692	1.601	1.000	5.000

Estetik kriteri açısından değerlendirildiğinde; Doğal görünüm (Ort.=3.846, SP=1.345): Sağlıkla İlişkili Algı; Fiziksel olarak dinçlik (Ort.=4.308, SP=0.855) ve Ruhsal dinginlik (Ort.=4.231, SP=1.092): Bu sonuçlar, bitkilendirilmiş balkonun hem bedensel hem de zihinsel sağlık açısından olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Ferah etki ve iç hava kalitesi ile ilişkili algılar (Ort. > 4.00): Katılımcılar, balkonun hava kalitesine ve genel sağlık durumuna katkı sağladığını ifade etmiştir. Dokunsal kriteri açısından değerlendirildiğinde; Pürüzsüz ve ince dokunuş (Ort.=4.077) ve Pürüzsüz ve kalın (Ort.=3.000): Yüzey hissine dair algılar olumlu yönde değerlendirilmektedir. Dikenli ve pürüzlü (Ort.=2.308), Etli yapraklı (Ort.=2.769), Pürüzlü ve ince (Ort.=2.692): Bu değişkenlerde ortalamalar daha düşük olup, bu özelliklerin kullanıcılar tarafından daha az tercih edildiğini veya rahatsız edici bulunduğunu göstermektedir. Genel olarak tüm kriterlerde ortalamaların 3.00'ın üzerinde olduğu görülmektedir; bu da uzmanların dekoratif bitkilerle tasarlanmış balkon senaryosunu büyük ölçüde olumlu değerlendirdiğini ortaya çıkmıştır.

Standart sapma değerlerinin özellikle dokunsal özelliklerde yüksek olması ise bireysel farklılıkların bu boyutta daha belirgin olduğunu göstermektedir. Cronbach's Alpha değeri

(önceki analizde 0.842 olarak bulunmuştu), ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır.

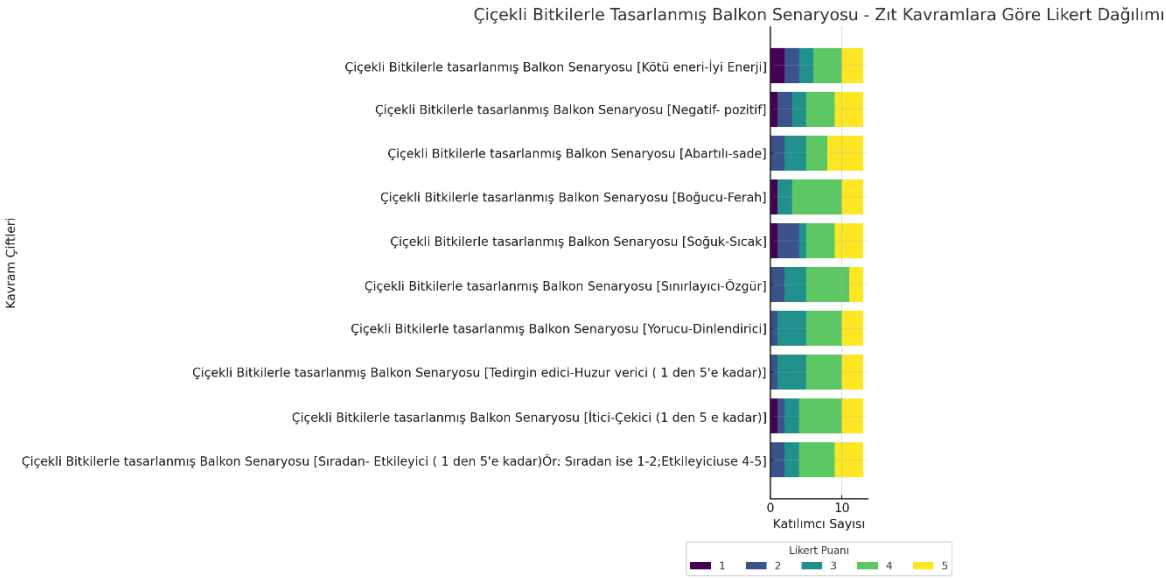
Çiçekli bitkilerle tasarlanmış balkon senaryosuna ilişkin Tablo 4.13'te katılımcıların bu tasarımı genel olarak olumlu değerlendirdiğini ortaya koymaktadır. Ortalama değerlerin çoğunlukla 3,5'in üzerinde olması, katılımcıların algısının pozitif yönde yoğunlaştığını göstermektedir. Özellikle "Sıradan–Etkileyici", "İtici–Çekici" ve "Boğucu–Ferah" gibi kavram çiftlerinde 4 ve 5 puanlarının yüzdelik olarak yüksek oranlara ulaşması, çiçekli bitkilerin bulunduğu balkon tasarımının estetik ve psikolojik olarak kullanıcıları olumlu etkilediğine işaret etmektedir. Standart sapma değerlerinin genel olarak düşük olması ise bu algının katılımcılar arasında tutarlılık gösterdiğini desteklemektedir. Bununla birlikte bazı kavram çiftlerinde kararsız yanıt oranlarının artması, bireysel farklılıkların veya yorumlayıcı algıların etkili olabileceğini göstermektedir. Genel olarak elde edilen veriler, çiçekli bitkilerle donatılmış balkonların kullanıcı deneyimini olumlu yönde destekleyen etkili bir tasarım yaklaşımı sunduğunu göstermektedir.

Tablo 4.13. Çiçekleri ile dekoratif süs bitki ile tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Çiçekleri ile dekoratif süs bitki oluşturulmuş balkon senaryosu	**Ort**	**Sp**	**Min**	**Max**	**GYS**	**1 puan (%)**	**2 puan (%)**	**3 puan (%)**	**4 puan (%)**	**5 puan (%)**
Sıradan-Etkileyici	3.85	1.07	2.00	5.00	13.00	0.00	15.38	15.38	38.46	30.77
İtici-Çekici	3.69	1.18	1.00	5.00	13.00	7.69	7.69	15.38	46.15	23.08
Tedirgin edici-Huzur	3.77	0.93	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	30.77	38.46	23.08
Yorucu-Dinlendirici	3.77	0.93	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	30.77	38.46	23.08
Sınırlayıcı-Özgür	3.62	0.96	2.00	5.00	13.00	0.00	15.38	23.08	46.15	15.38
Soğuk-Sıcak	3.54	1.39	1.00	5.00	13.00	7.69	23.08	7.69	30.77	30.77
Boğucu-Ferah	3.85	1.07	1.00	5.00	13.00	7.69	0.00	15.38	53.85	23.08
Abartılı-sade	3.85	1.14	2.00	5.00	13.00	0.00	15.38	23.08	23.08	38.46
Negatif- pozitif	3.62	1.33	1.00	5.00	13.00	7.69	15.38	15.38	30.77	30.77
Kötü eneri-İyi Enerji	3.31	1.44	1.00	5.00	13.00	15.38	15.38	15.38	30.77	23.08

Çiçekli bitkilerle tasarlanmış balkon senaryosuna ilişkin zıt kavramlara dayalı Likert ölçekli değerlendirme sonuçlarına göre (Şekil 4.6), katılımcıların bu peyzaj tasarımına yönelik algılarının genel olarak olumlu yönde şekillendiğini göstermektedir. Grafik verilerine göre "Sıradan–Etkileyici", "İtici–Çekici", "Boğucu–Ferah" ve "Negatif–Pozitif" gibi kavram

çiftlerinde 4 ve 5 düzeyindeki olumlu puanların yüksek oranlarda tercih edilmesi, bu tasarımın kullanıcılar üzerinde estetik, duyusal ve psikolojik açıdan güçlü bir etki bıraktığını ortaya koymaktadır. Özellikle 4 puanlık değerlendirmenin yoğunluk kazanması, kullanıcıların mekâna yönelik pozitif ancak temkinli bir memnuniyet geliştirdiğini düşündürmektedir. Bununla birlikte bazı kavram çiftlerinde (örneğin "Tedirgin edici–Huzur verici" ve "Yorucu–Dinlendirici") daha yaygın kararsızlık gözlenmiş olup, bu durum bireysel algı farklılıklarının ve kullanıcı beklentilerinin etkisini işaret etmektedir. Elde edilen veriler, çiçekli bitkilerle zenginleştirilmiş balkon tasarımının büyük ölçüde olumlu algılandığını ve kullanıcı deneyimini desteklediğini göstermektedir.

Şekil 4.6. Çiçekleri ile dekoratif süs bitki ile tasarlanan balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği

4.1.7. Boylu Süs Bitki Grubundan Oluşturulmuş Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Tablo 4.14'te, boylu süs bitki grubundan oluşturulmuş balkon senaryosuna ilişkin mekânsal analiz sonuçları sunulmuştur. Elde edilen bulgular, estetik, psikolojik, sağlık ve dokunsal boyutlarda uzman algılarının genel olarak olumlu düzeyde olduğunu göstermektedir. Estetik değerlendirmede "şık ve gösterişli görünüm" (Ort.=4.077) ve "etkileyici görünüm" (Ort.=4.000) yüksek ortalamalarla dikkat çekerken, "özgün" ve "doğal görünüm" algıları da benzer şekilde güçlü bulunmuştur. Psikolojik açıdan değerlendirildiğinde, "güvenlik" ve "rahatlık hissi" en yüksek ortalamalara (4.154) ulaşarak kullanıcıların mekânda kendilerini güvende ve huzurlu hissettiklerini göstermektedir. Sağlık boyutunda ise "ruh sağlığına dinginlik", "ferah etki" ve "iç hava kalitesi" ile ilişkili maddelerin ortalamaları 4.077

düzeyinde olup bu unsurların kullanıcılar tarafından yüksek düzeyde olumlu karşılandığı anlaşılmaktadır. Dokunsal algılarda ise "pürüzsüz ve ince" dokuya sahip bitkiler daha olumlu değerlendirilirken (Ort.=3.769), "dikenli ve pürüzlü" ya da "etli yapraklı" bitkiler görece daha düşük puanlar almıştır (Ort.=2.923). Tüm bu veriler, boylu süs bitkileriyle tasarlanmış balkon senaryosunun kullanıcıların estetik ve psikolojik ihtiyaçlarına büyük ölçüde yanıt verdiğini, sağlık ve dokunsal algılar açısından da genel olarak olumlu değerlendirildiğini göstermektedir.

Tablo 4.14. Boylu süs bitki grubundan tasarlanan balkon senaryonun mekansal analizi

	Boylu süs bitki grubundan tasarlanmış Balkon Senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	3.769	1.013	2.000	5.000
	Şık ve gösterişli görünüm	4.077	0.954	2.000	5.000
	Etkileyici görünüm	4.000	1.080	2.000	5.000
	Özgün görünüm	3.923	0.862	2.000	5.000
Psikolojik	Ferah algı	3.923	1.115	2.000	5.000
	Sıcaklık hissi	3.769	1.235	1.000	5.000
	Güvenlik algısı	4.154	0.801	3.000	5.000
	Rahatlık hissi	4.154	0.689	3.000	5.000
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	3.923	1.115	2.000	5.000
	Ruhsal olarak dinginlik	4.077	0.954	2.000	5.000
	Ferah etki	4.077	0.954	2.000	5.000
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	4.077	0.862	3.000	5.000
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	3.769	1.363	1.000	5.000
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.231	1.363	1.000	5.000
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.923	1.498	1.000	5.000
	Dokunsal-Etli yapraklı	2.923	1.382	1.000	5.000
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	3.077	1.553	1.000	5.000

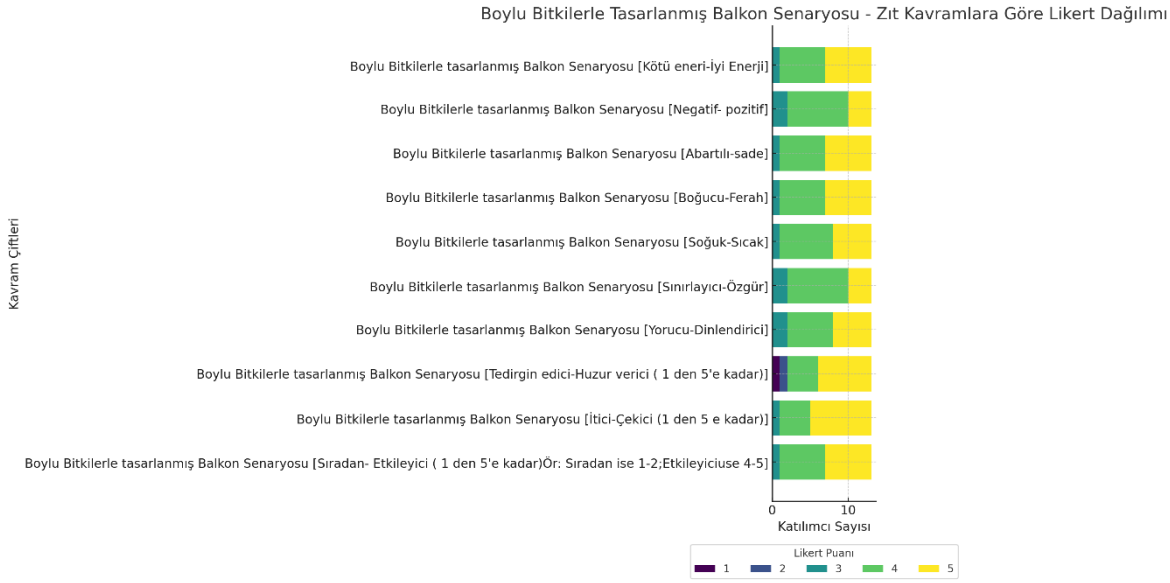
Boylu bitkilerle tasarlanmış balkon senaryosuna ilişkin Tablo 4.15'te verilmiştir. Uzmanların bu tasarımı büyük ölçüde olumlu algıladığını göstermektedir. Ortalama değerlerin birçok ifadede 4'e yakın ya da üzerinde olması, bu balkon düzenlemesinin hem estetik hem de psikolojik açıdan yüksek düzeyde kabul gördüğünü ortaya koymaktadır. Özellikle "İtici–Çekici", "Soğuk–Sıcak" ve "Boğucu–Ferah" gibi kavram çiftlerinde 4 ve 5 düzeyindeki puanların oranlarının oldukça yüksek olması, boylu bitkilerin kullanıcıda

çekici, sıcak ve ferahlatıcı bir mekân algısı oluşturduğunu göstermektedir. Düşük puanların yok denecek kadar az olması ve standart sapmaların görece düşük düzeyde seyretmesi, bu olumlu algının katılımcılar arasında oldukça tutarlı olduğunu desteklemektedir. Elde edilen bulgular, boylu bitkilerle yapılan peyzaj tasarımlarının kullanıcı memnuniyetini artırmada etkili bir araç olduğunu ve çevresel algının şekillenmesinde önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 4.15. Boylu süs bitki grubundan ile tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Boylu süs bitki grubundan oluşturulmuş balkon senaryosu	**Ort**	**Sp**	**Min**	**Max**	**GYS**	**1 puan (%)**	**2 puan (%)**	**3 puan (%)**	**4 puan (%)**	**5 puan (%)**
Sıradan-Etkileyici	4.38	0.65	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	7.69	46.15	46.15
İtici-Çekici	4.54	0.66	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	7.69	30.77	61.54
Tedirgin edici-Huzur	4.15	1.28	1.00	5.00	13.00	7.69	7.69	0.00	30.77	53.85
Yorucu-Dinlendirici	4.23	0.73	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	15.38	46.15	38.46
Sınırlayıcı-Özgür	4.08	0.64	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	15.38	61.54	23.08
Soğuk-Sıcak	4.31	0.63	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	7.69	53.85	38.46
Boğucu-Ferah	4.38	0.65	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	7.69	46.15	46.15
Abartılı-sade	4.38	0.65	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	7.69	46.15	46.15
Negatif- pozitif	4.08	0.64	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	15.38	61.54	23.08
Kötü eneri-İyi Enerji	4.38	0.65	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	7.69	46.15	46.15

Boylu bitkilerle tasarlanmış balkon senaryosuna ilişkin zıt kavramlar temelinde yapılan Likert ölçekli değerlendirme sonuçları (Şekil 4.7), katılımcıların bu tasarımı oldukça olumlu algıladığını göstermektedir. Özellikle "Sıradan–Etkileyici", "İtici–Çekici", "Tedirgin edici–Huzur verici" ve "Soğuk–Sıcak" gibi kavram çiftlerinde 4 ve 5 düzeyinde puanların yüksek oranlarda tercih edilmesi, boylu bitkilerin kullanıldığı balkon düzenlemesinin estetik ve duyusal açıdan kullanıcılar üzerinde güçlü ve pozitif bir izlenim bıraktığını ortaya koymaktadır. Şekil 4.7'de 1 ve 2 gibi düşük puanların nadiren yer alması ve kararsız (3) puanların sınırlı düzeyde kalması, bu algının tutarlılıkla desteklendiğini göstermektedir. Bu bağlamda, boylu bitkilerin balkon tasarımlarında kullanılması, yalnızca görsel çeşitlilik sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda kullanıcıların mekâna dair psikolojik ve fiziksel konfor algılarını da anlamlı biçimde artırmaktadır.

Şekil 4.7. Boylu süs bitki grubundan ile balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği

4.1.8. Çeşitlendirilmiş Kaktüslü Bitkilerden Oluşturulmuş Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Tablo 4.16'da çiçekleriyle dekoratif özelliğe sahip süs bitkilerinden oluşturulmuş balkon senaryosuna ilişkin mekânsal analiz sonuçları verilmiştir. Uzmanlar Çeşitlendirilmiş 1 bitkilerden oluşturulmuş balkon senaryosuna ilişkin algılarının genel olarak olumlu olduğunu göstermektedir. Estetik boyutta en yüksek ortalama "doğal görünüm"de (Ort.=4.077) elde edilirken, "özgün", "etkileyici" ve "şık ve gösterişli" görünüm unsurları da yüksek puanlar almıştır (Ort.=3.692–3.769). Psikolojik algılarda "sıcaklık hissi" ve "güvenlik algısı" unsurlarının öne çıktığı (Ort.=3.923) görülmekte, bu da kullanıcıların ortamı sıcak, güvenli ve rahatlatıcı bulduğunu işaret etmektedir. Sağlık boyutunda ise özellikle "hava kalitesini düzenleme" etkisi (Ort.=4.077) en yüksek puanı alarak bu bitkilerin fiziksel iyilik hali üzerindeki olumlu katkısını ortaya koymuştur. Ruhsal dinginlik ve stres azaltıcı etkiler de anlamlı düzeyde değerlendirilmiştir (Ort.=3.538–3.923).

Tablo 4.16. Kaktüs ve diğer bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryonun mekansal analizi

	Kaktüs ve diğer bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	4.077	0.954	2	5
	Şık ve gösterişli görünüm	3.692	0.947	2	5
	Etkileyici görünüm	3.769	1.235	2	5
	Özgün görünüm	3.769	0.927	2	5
Psikolojik	Ferah algı	3.692	1.182	2	5
	Sıcaklık hissi	3.923	0.760	2	5
	Güvenlik algısı	3.923	1.038	2	5
	Rahatlık hissi	3.769	0.927	2	5
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	4.077	0.862	3	5
	Ruhsal olarak dinginlik	3.538	1.050	2	5
	Ferah etki	3.846	1.214	2	5
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	3.923	1.115	2	5
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	3.692	0.947	2	5
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.538	1.127	1	5
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	3.077	1.320	1	5
	Dokunsal-Etli yapraklı	3.231	1.235	1	5
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	3.154	1.345	1	5

Dokunsal algılarda ise “pürüzsüz ve ince” doku (Ort.=3.692) daha olumlu algılanmış, buna karşın “dikenli ve pürüzlü” veya “etli yapraklı” doku türleri görece daha düşük puanlar almıştır. Tüm bu bulgular, çiçekleriyle dekoratif süs bitkilerinden oluşturulan balkon senaryosunun kullanıcıların estetik beğenisini karşılamanın yanı sıra psikolojik ve fizyolojik iyi oluşlarına da katkı sunduğunu göstermektedir. Ayrıca elde edilen yüksek Cronbach’s Alpha değeri (0.915), kullanılan ölçüm aracının yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu ve verilerin güvenilirliğini teyit etmektedir.

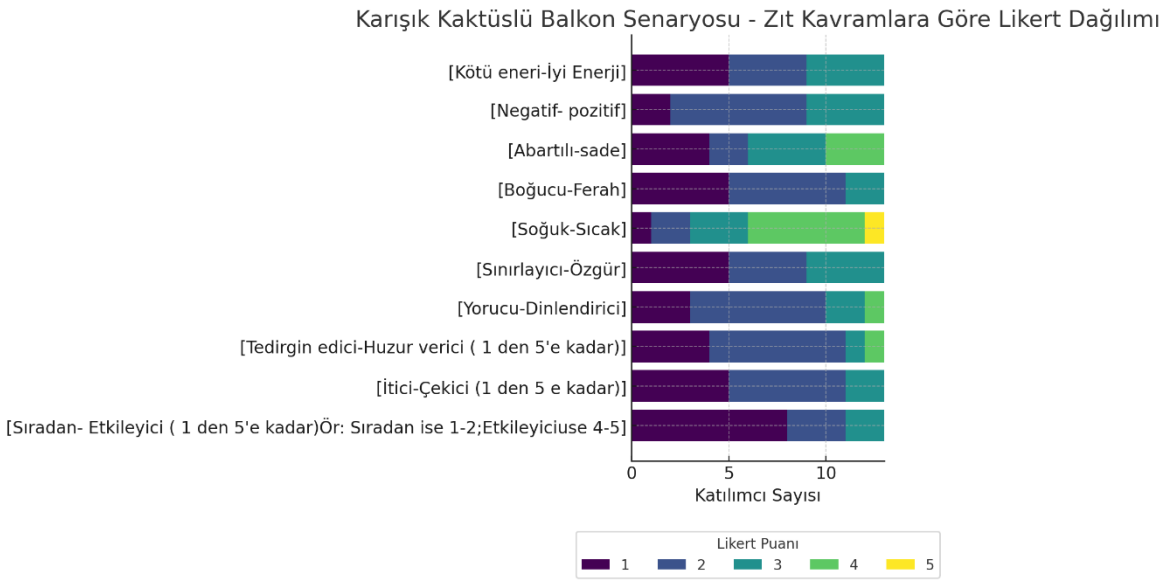
Karışık bitki gruplarıyla düzenlenmiş balkon senaryosuna uzmanların bu mekânsal kurguyu genel olarak olumsuz algıladığını ortaya koymaktadır (Tablo 4.17). Ortalama puanların birçok ifade için 2’nin altında kalması ve 1 ile 2 puanlarının yüzdelik oranlarının belirgin şekilde yüksek olması, bu senaryonun kullanıcılar tarafından itici, huzur vermeyen ve estetik açıdan zayıf olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Özellikle “Sıradan–Etkileyici”, “Boğucu–Ferah” ve “Kötü Enerji–İyi Enerji” gibi kavram çiftlerinde düşük puanların yoğunluğu, bu algının kuvvetli ve yaygın olduğunu işaret etmektedir. Öte yandan bazı kavramlarda 3 puanlık kararsız yanıtların öne çıkması, sınırlı düzeyde de olsa kullanıcılar arasında algısal farklılıkların bulunduğunu göstermektedir. Genel olarak, bu senaryoya

yönelik veriler, karışık kaktüs kullanımıyla oluşturulan balkon tasarımının mekânsal konfor, duyusal estetik ve psikolojik rahatlık açısından yetersiz bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4.17. Kaktüs ve diğer bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Kaktüs ve diğer bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryosu	**Ort**	**Sp**	**Min**	**Max**	**GYS**	**1 puan (%)**	**2 puan (%)**	**3 puan (%)**	**4 puan (%)**	**5 puan (%)**
Sıradan-Etkileyici	1.54	0.78	1.00	3.00	13.00	61.54	23.08	15.38	0.00	0.00
İtici-Çekici	1.77	0.73	1.00	3.00	13.00	38.46	46.15	15.38	0.00	0.00
Tedirgin edici-Huzur	1.92	0.86	1.00	4.00	13.00	30.77	53.85	7.69	7.69	0.00
Yorucu-Dinlendirici	2.08	0.86	1.00	4.00	13.00	23.08	53.85	15.38	7.69	0.00
Sınırlayıcı-Özgür	1.92	0.86	1.00	3.00	13.00	38.46	30.77	30.77	0.00	0.00
Soğuk-Sıcak	3.31	1.11	1.00	5.00	13.00	7.69	15.38	23.08	46.15	7.69
Boğucu-Ferah	1.77	0.73	1.00	3.00	13.00	38.46	46.15	15.38	0.00	0.00
Abartılı-sade	2.46	1.20	1.00	4.00	13.00	30.77	15.38	30.77	23.08	0.00
Negatif- pozitif	2.15	0.69	1.00	3.00	13.00	15.38	53.85	30.77	0.00	0.00
Kötü eneri-İyi Enerji	1.92	0.86	1.00	3.00	13.00	38.46	30.77	30.77	0.00	0.00

Karışık gruplarla kaktüslü olarak tasarlanmış balkon senaryosuna ilişkin Şekil 4.8'de uzmanların bu mekânsal düzenlemeye yönelik algılarında belirgin bir olumlu eğilimin olduğunu göstermektedir. Grafik verilerine göre, "Abartılı–Sade", "Soğuk–Sıcak", "Yorucu–Dinlendirici" ve "Tedirgin edici–Huzur verici" gibi kavram çiftlerinde 4 ve 5 düzeyinde puanların öne çıkması, bu balkon tasarımının kullanıcılar tarafından dengeli, ferah ve psikolojik açıdan rahatlatıcı olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Özellikle "Soğuk–Sıcak" kavramında 5 puanlık değerlendirmelerin yoğunluğu, bu mekânın sıcaklık ve yaşanabilirlik açısından olumlu bir izlenim bıraktığını göstermektedir. Düşük puanların oldukça sınırlı kalması ve kararsız (3) yanıtların bazı kavramlarda yoğunlaşması ise, algının genellikle olumlu bir eksende şekillendiğini, ancak belirli boyutlarda bireysel farklılıkların etkili olabileceğini işaret etmektedir. Elde edilen bulgular, karışık kaktüs gruplarının yer aldığı balkon tasarımlarının kullanıcı memnuniyetini destekleyici nitelikte olduğunu ortaya koymaktadır.

Şekil 4.8. Kaktüs ve diğer bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği

4.1.9. Çeşitlendirilmiş Kaktüssüz Bitkilerden Oluşturulmuş Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Tablo 4.18'de çiçekleriyle dekoratif özellik gösteren, kaktüssüz bitkilerden oluşturulmuş balkon senaryosuna ilişkin kullanıcı algılarına dayalı mekânsal analiz bulguları verilmiştir. Estetik boyutta "etkileyici görünüm" algısının en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmekte (Ort.=4.000), bunu "şık ve gösterişli", "özgün" ve "doğal görünüm" unsurları (Ort.=3.769) takip etmektedir; bu durum, bitkisel çeşitliliğin görsel anlamda tatmin edici bulunduğunu göstermektedir. Psikolojik değerlendirmelerde "sıcaklık hissi" ve "güvenlik algısı"nın (Ort.=3.923 ve 4.000) öne çıkması, kullanıcıların mekânda kendilerini hem fiziksel hem de duygusal olarak rahat ve güvende hissettiklerini yansıtmaktadır. Sağlık boyutunda "ferah etki" ve "iç hava kalitesinin artmasıyla stresin azalması" algıları yüksek düzeyde değerlendirilmiştir (Ort.=4.308 ve 4.077), bu durum bitkisel tasarımın bireysel sağlık algısına olumlu katkıda bulunduğunu göstermektedir. Dokunsal algılarda "pürüzsüz ve ince doku" unsuru (Ort.=4.308) ön plana çıkarken, "dikenli ve pürüzlü" ya da "etli yapraklı" yapıların daha düşük ortalamalar aldığı gözlenmiştir. Tüm bu bulgular, dekoratif ve kaktüssüz bitkilerden oluşan balkon senaryosunun hem estetik, hem psikolojik hem de sağlık algıları açısından oldukça başarılı bir tasarım önerisi sunduğunu göstermektedir. Ayrıca, Cronbach's Alpha değeri (0.932) oldukça yüksek olup, kullanılan ölçüm aracının güçlü iç tutarlılığa sahip olduğunu ve verilerin güvenilirliğini teyit etmektedir.

Tablo 4.18. Kaktüs olmayan bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryonun mekansal analizi

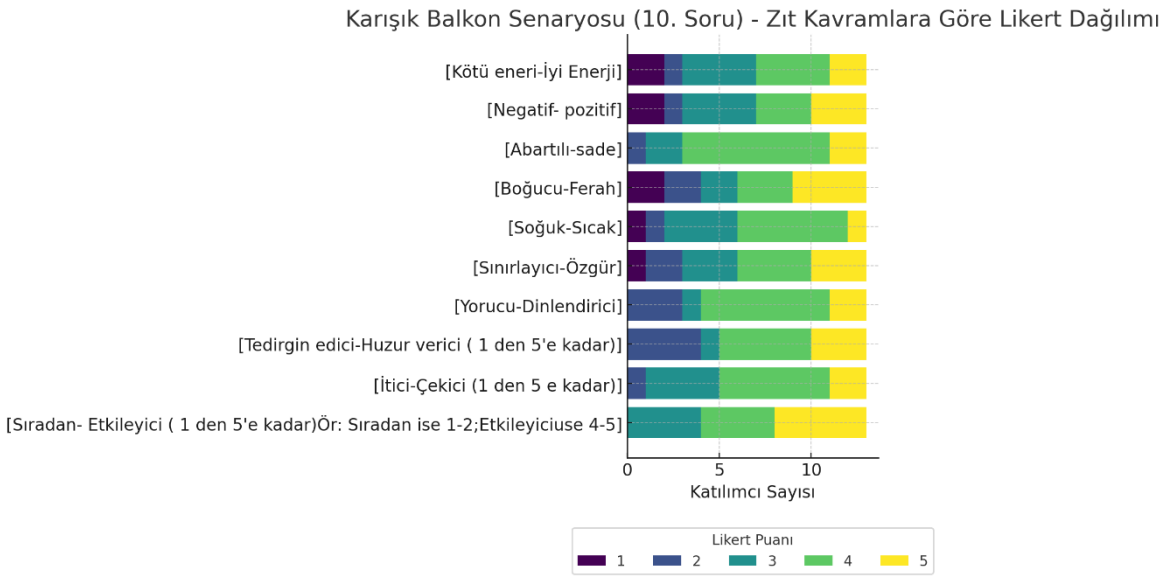
	Kaktüs olmayan bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	3.769	1.235	1	5
	Şık ve gösterişli görünüm	3.769	1.166	1	5
	Etkileyici görünüm	4.000	1.414	1	5
	Özgün görünüm	3.769	1.363	1	5
Psikolojik	Ferah algı	3.769	1.235	1	5
	Sıcaklık hissi	3.923	0.954	2	5
	Güvenlik algısı	4.000	1.080	2	5
	Rahatlık hissi	3.615	0.961	2	5
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	3.923	1.038	2	5
	Ruhsal olarak dinginlik	3.769	1.092	2	5
	Ferah etki	4.308	0.947	2	5
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	4.077	0.954	2	5
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	4.308	0.855	3	5
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.231	1.481	1	5
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	3.000	1.528	1	5
	Dokunsal-Etli yapraklı	3.077	1.553	1	5
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	3.000	1.472	1	5

Karışık bitki gruplarıyla düzenlenmiş balkon senaryosunda Tablo 4.19'da , uzmanların bu tasarımı genel olarak olumlu değerlendirdiğini göstermektedir. Ortalama puanların büyük kısmı 3,5'in üzerinde olup, özellikle "Sıradan–Etkileyici", "Soğuk–Sıcak" ve "İtici–Çekici" gibi kavram çiftlerinde 4 ve 5 puanlarının yüzdelik oranlarının belirgin biçimde yüksek olması dikkat çekicidir. Bu durum, söz konusu balkon tasarımının estetik cazibesi ve mekânsal sıcaklık açısından kullanıcılar tarafından olumlu algılandığını göstermektedir. Aynı zamanda düşük puanların (1 ve 2) oldukça sınırlı düzeyde kalması ve standart sapmaların düşük olması, bu olumlu algının katılımcılar arasında tutarlı biçimde paylaşıldığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte bazı kavram çiftlerinde 3 puanlık "kararsız" yanıtların görece yüksekliği, kullanıcıların bazı tasarım öğelerine yönelik daha nötr bir yaklaşım sergilediğini de düşündürmektedir. Genel olarak elde edilen bulgular, karışık bitkisel kompozisyonların kullanıcı deneyimini desteklediğini ve mekânsal algıda olumlu katkılar sunduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4.19. Kaktüs olmayan bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Kaktüs olmayan bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryosu	**Ort**	**Sp**	**Min**	**Max**	**GYS**	**1 puan (%)**	**2 puan (%)**	**3 puan (%)**	**4 puan (%)**	**5 puan (%)**
Sıradan-Etkileyici	4.08	0.86	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	30.77	30.77	38.46
İtici-Çekici	3.69	0.85	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	30.77	46.15	15.38
Tedirgin edici-Huzur	3.54	1.20	2.00	5.00	13.00	0.00	30.77	7.69	38.46	23.08
Yorucu-Dinlendirici	3.62	1.04	2.00	5.00	13.00	0.00	23.08	7.69	53.85	15.38
Sınırlayıcı-Özgür	3.46	1.27	1.00	5.00	13.00	7.69	15.38	23.08	30.77	23.08
Soğuk-Sıcak	3.38	1.04	1.00	5.00	13.00	7.69	7.69	30.77	46.15	7.69
Boğucu-Ferah	3.38	1.50	1.00	5.00	13.00	15.38	15.38	15.38	23.08	30.77
Abartılı-sade	3.85	0.80	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	15.38	61.54	15.38
Negatif- pozitif	3.31	1.38	1.00	5.00	13.00	15.38	7.69	30.77	23.08	23.08
Kötü eneri-İyi Enerji	3.23	1.30	1.00	5.00	13.00	15.38	7.69	30.77	30.77	15.38

Karışık bitki gruplarıyla tasarlanmış balkon senaryosuna ilişkin Likert ölçekli değerlendirme sonuçları, katılımcıların bu mekânsal düzenlemeyi genel olarak olumlu algıladığını ortaya koymaktadır. Özellikle "Sıradan–Etkileyici", "İtici–Çekici" ve "Tedirgin edici–Huzur verici" gibi kavram çiftlerinde 4 ve 5 düzeyindeki puanların yüksek oranda tercih edilmesi, bu tasarımın estetik açıdan dikkat çekici, psikolojik olarak ise rahatlatıcı bir ortam sunduğunu göstermektedir. Şekil 4.9'da düşük puanların (1 ve 2) oldukça sınırlı kalması ve kararsız yanıtların bazı kavram çiftlerinde belirli yoğunluk göstermesi, tasarımın genel kabul gördüğünü ancak bazı boyutlarda bireysel farklılıkların etkili olabileceğini göstermektedir. Bu sonuçlar, karışık bitki gruplarının mekânsal algı üzerinde olumlu bir katkı sunduğunu ve kullanıcı memnuniyetini destekleyici nitelikte bir peyzaj stratejisi olarak değerlendirilebileceğini ortaya koymaktadır.

Şekil 4.9. Kaktüs olmayan bitki grubuyla tasarlanan balkon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

4.1.10. Çeşitlendirilmiş Bitkilerden Oluşturulmuş Balkon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Tablo 4.20'de çiçekleriyle dekoratif özellik taşıyan ve kaktüssüz bitkilerden oluşturulmuş balkon senaryosunun estetik, psikolojik, sağlık ve dokunsal algılar üzerinden değerlendirildiğini göstermektedir. Estetik boyutta "etkileyici görünüm" (Ort.=4.231) en yüksek ortalamaya ulaşarak, tasarımın görsel etkileyiciliğinin uzmanlar tarafından güçlü biçimde algılandığını ortaya koymaktadır. Bunu "şık ve gösterişli" (Ort.=4.077) ve "doğal görünüm" (Ort.=4.000) izlemektedir. Psikolojik algılarda "rahatlık hissi" (Ort.=3.923) ön plana çıkarken, sağlık boyutunda "hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik" ve "ferah etki" (Ort.=4.000 ve 3.923) gibi göstergeler, uzmanların bu balkon senaryosunu hem fizyolojik hem de zihinsel iyilik hâli açısından olumlu değerlendirdiğini göstermektedir. Dokunsal değerlendirmelerde ise "pürüzsüz ve ince" yüzeyler daha yüksek puanlarla olumlu algılanırken (Ort.=3.846), "dikenli ve pürüzlü" yapılar (Ort.=2.769) en düşük ortalamayla görece olumsuz algılanmıştır.

Tablo 4.20. Çeşitlendirilmiş 3 bitkilerden tasarlanan balkon senaryonun mekansal analizi

	Çeşitlendirilmiş 3 bitkilerden oluşturulmuş Balkon Senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	4.000	1.225	2	5
	Şık ve gösterişli görünüm	4.077	0.862	2	5
	Etkileyici görünüm	4.231	1.166	2	5
	Özgün görünüm	4.000	1.155	2	5
Psikolojik	Ferah algı	3.846	1.144	2	5
	Sıcaklık hissi	4.000	1.080	2	5
	Güvenlik algısı	3.846	1.068	2	5
	Rahatlık hissi	3.923	1.115	2	5
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	4.000	1.225	2	5
	Ruhsal olarak dinginlik	3.846	1.068	2	5
	Ferah etki	3.923	1.188	1	5
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	3.769	1.166	2	5
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	3.846	0.987	2	5
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.769	1.363	1	5
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.769	1.589	1	5
	Dokunsal-Etli yapraklı	2.923	1.498	1	5
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	3.231	1.691	1	5

Elde edilen Cronbach's Alpha değeri (0.927), ölçek maddeleri arasında yüksek düzeyde iç tutarlılık olduğunu ve elde edilen verilerin güvenilirliğini doğrulamaktadır. Genel olarak, bu balkon senaryosunun kullanıcı memnuniyetini çok boyutlu olarak desteklediği ve bitkisel tasarımın duyusal, psikolojik ve sağlıksal algılar üzerinde anlamlı etkiler yarattığı sonucuna ulaşılabilir.

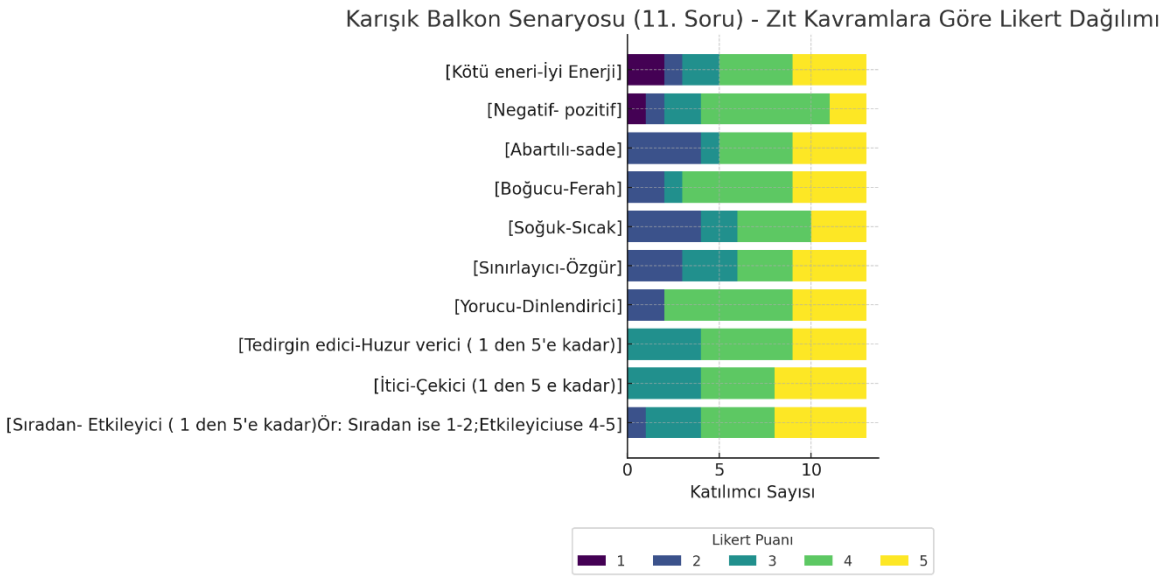
Karışık bitki gruplarıyla düzenlenmiş balkon senaryosuna uzmanların bu tasarımı genel olarak olumsuz algıladığını göstermektedir (Tablo 4.21). Ortalama puanların birçok ifade için 2'nin altında kalması ve 1 ile 2 düzeyindeki puanların yüzdelik dağılımlarda baskın olması, bu mekânsal düzenlemenin estetik ve psikolojik açıdan yetersiz bulunduğuna işaret etmektedir. Özellikle "Tedirgin edici–Huzur verici", "Yorucu–Dinlendirici" ve "Kötü Enerji–İyi Enerji" gibi kavram çiftlerinde düşük puanların yüksekliği, bu balkon senaryosunun kullanıcılar üzerinde huzursuzluk ve negatif duygular uyandırdığını göstermektedir. Bununla birlikte bazı kavram çiftlerinde 3 puan düzeyinde kararsız yanıtların dikkat çekici şekilde yer alması, katılımcıların bazı yönlerden kararsız ya da nötr bir değerlendirme yaptığını göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, elde edilen

bulgular bu balkon tasarımının kullanıcı memnuniyetini desteklemede yetersiz kaldığını ve çevresel algı açısından yeniden değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 4.21. Çeşitlendirilmiş 3 bitkilerden tasarlanan balkon senaryosu mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Çeşitlendirilmiş 3 bitkilerden oluşturulmuş balkon senaryosu	**Ort**	**Sp**	**Min**	**Max**	**GYS**	**1 puan (%)**	**2 puan (%)**	**3 puan (%)**	**4 puan (%)**	**5 puan (%)**
Sıradan-Etkileyici	4.00	1.00	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	23.08	30.77	38.46
İtici-Çekici	4.08	0.86	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	30.77	30.77	38.46
Tedirgin edici-Huzur	4.00	0.82	3.00	5.00	13.00	0.00	0.00	30.77	38.46	30.77
Yorucu-Dinlendirici	4.00	1.00	2.00	5.00	13.00	0.00	15.38	0.00	53.85	30.77
Sınırlayıcı-Özgür	3.62	1.19	2.00	5.00	13.00	0.00	23.08	23.08	23.08	30.77
Soğuk-Sıcak	3.46	1.20	2.00	5.00	13.00	0.00	30.77	15.38	30.77	23.08
Boğucu-Ferah	3.92	1.04	2.00	5.00	13.00	0.00	15.38	7.69	46.15	30.77
Abartılı-sade	3.62	1.26	2.00	5.00	13.00	0.00	30.77	7.69	30.77	30.77
Negatif- pozitif	3.62	1.12	1.00	5.00	13.00	7.69	7.69	15.38	53.85	15.38
Kötü eneri-İyi Enerji	3.54	1.45	1.00	5.00	13.00	15.38	7.69	15.38	30.77	30.77

Karışık bitki gruplarıyla düzenlenmiş-3 balkon senaryosu Şekil 4.10'da algısının büyük ölçüde olumsuz yönelimli olduğunu ortaya koymaktadır. Grafik verileri incelendiğinde, birçok zıt kavram çiftinde 1 ve 2 düzeyindeki düşük puanların yüksek oranlarda tercih edildiği, buna karşılık 4 ve 5 düzeyinde olumlu puanların oldukça sınırlı kaldığı görülmektedir. Özellikle "İtici–Çekici", "Tedirgin edici–Huzur verici" ve "Kötü Enerji–İyi Enerji" gibi kavramlarda düşük puanların baskınlığı, bu balkon tasarımının katılımcılar tarafından estetik, psikolojik ve duyusal açıdan olumsuz değerlendirildiğini göstermektedir. Ayrıca kararsız yanıtların da bazı kavramlarda görece yüksek çıkması, katılımcılar arasında bu tasarıma ilişkin algının tutarlı bir şekilde olumsuzlaştığını desteklemektedir. Genel olarak bulgular, bu senaryoda kullanılan bitkisel kompozisyonun kullanıcı memnuniyetini artırmaktan uzak olduğu ve çevresel algı açısından yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır.

Şekil 4.10. Çeşitlendirilmiş 3 bitkilerden tasarlanan balkon senaryosunun zıt kavramlara göre likert dağılımı grafiği

Feng Shui felsefesi temel alınarak oluşturulan farklı balkon senaryolarının uzmanlar üzerindeki algısal etkileri değerlendirilmiş; bitkisel çeşitliliğin, yerleşim düzeninin ve bitki grubu tercihlerinin mekânsal deneyim üzerinde anlamlı farklar yarattığı ortaya konmuştur. Bu bulgular, birçok çağdaş çalışma ile uyumlu sonuçlar ortaya koymaktadır. Öncelikle, bitkili mekân tasarımlarının bitkisiz alternatiflere kıyasla daha olumlu algılanması, literatürde bitkilerin iç mekânda psikolojik iyilik halini destekleyici etkisine işaret eden çalışmalarla paralellik göstermektedir. Bringslimark, Hartig ve Patil (2009), iç mekân bitkilerinin stres seviyelerini düşürme, dikkat dağınıklığını azaltma ve genel psikolojik dengeyi artırma kapasitesine sahip olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde Lohr vd. (1996), bitkili ofis ortamlarının çalışanlar üzerinde daha yüksek memnuniyet ve verimlilik etkisi yarattığını göstermiştir.

Tezde boylu ve tropik bitkilerle oluşturulan balkon senaryolarının "etkileyici", "huzur verici" ve "ferah" olarak algılanması, biophilic design (biyofilik tasarım) yaklaşımıyla da ilişkilendirilebilir. Kellert vd. (2008), doğaya ait unsurların iç mekânlara entegre edilmesinin, bireylerin doğuştan gelen doğa bağlantılarını tetiklediğini ve bu yolla psikolojik iyileşme süreçlerine katkı sunduğunu savunmaktadır. Balkon gibi yarı açık mekânlarda bitkilerin hacim, renk ve tekstür gibi duyusal verilerle içsel huzur algısını beslemesi, bu kuramı destekler niteliktedir.

Feng Shui açısından değerlendirildiğinde, çalışmanın bulguları, özellikle Chi (yaşam enerjisi) akışını destekleyen açık, düzenli ve canlı bitkilerle zenginleştirilmiş mekânların

uzmanlar tarafından daha pozitif nitelendirilmesiyle örtüşmektedir. Mak ve Ng (2005), Feng Shui'ye uygun planlanmış mekânların kullanıcılar tarafından daha çekici, dengeleyici ve güven verici olarak algılandığını göstermiştir. Bu bağlamda, balkon senaryolarında canlı, meyveli ve boylu bitkilerin olumlu enerji (Sheng Chi) ile ilişkilendirilmesi, Feng Shui'nin temel ilkeleriyle doğrudan örtüşmektedir.

Kaktüs bitkilerine yönelik olumsuz algıların (özellikle "dikenli ve pürüzlü dokular", "kötü enerji" ve "boğucu atmosfer" ile ilişkilendirilmesi) ise Feng Shui literatüründe "Sha Chi" olarak tanımlanan negatif enerjilerle açıklanması mümkündür. Rossbach (2000)ve Doğan ve Yıldız (2021),, sivri uçlu ve keskin formların Feng Shui'de enerji dengesini bozucu ve tehditkâr algılar oluşturduğunu belirtmektedir. Tezdeki kaktüs ağırlıklı balkon senaryolarının düşük puanlamaları da bu görüşü desteklemektedir.

Son olarak, karışık ancak kaktüssüz bitki kompozisyonlarının tüm zıt kavram çiftlerinde en dengeli ve pozitif puanları alması, mekânda çeşitlilik, hareketlilik ve doğallık hissinin kullanıcılar üzerindeki bütünsel etkisini ortaya koymaktadır. Bu durum, Yin-Yang dengesine dayalı tasarımın, yalnızca estetik değil aynı zamanda psikolojik ve enerjisel düzeyde de olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Mak ve Ng (2005), bitki çeşitliliğinin çevresel memnuniyeti artırdığı ve insan-mekân etkileşimini güçlendirdiğini vurgulamıştır.

Bu yönüyle çalışma, yalnızca iç mekân tasarımı açısından değil; aynı zamanda çevresel psikoloji, duygusal tasarım, algı çalışmaları ve enerji dengeleme yaklaşımları açısından da literatüre disiplinler arası bir katkı sunmaktadır.

4.2. İç Mekanda Salon Senaryosu İle Oluşturulmuş Mekanda Bitkisel Tasarım

İç mekanlarda en çok kullanılan alanların içinde salonlar gelmektedir. Salonlar, bir evin en fazla vakit geçirilen ve en çok işlev üstlenen yaşam alanlarıdır. Dinlenme, sosyalleşme, çalışma ve hobi faaliyetleri gibi çeşitli aktivitelerin bir arada gerçekleştiği bu mekanların tasarımı, kullanıcıların fiziksel ve psikolojik iyilik hali üzerinde doğrudan etkili olmaktadır.

4.2.1. Bitkisiz Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Tablo 4.22'de, bitkisiz olarak oluşturulmuş salon senaryosuna ilişkin mekânsal algılamaların çeşitli açılardan değerlendirildiğini göstermektedir. Veriler, estetik, psikolojik, sağlık ve dokunsal başlıkları altında gruplanarak yorumlanmıştır. Estetik başlığı altındaki veriler incelendiğinde, **"**şık ve gösterişli görünüm" (Ort.=2.846, SP=1.214) ve "özgün görünüm" (Ort.=2.846, SP=1.214) en yüksek ortalamalara sahip olup, bu tür salon düzenlemelerinin görsel farklılık yaratma potansiyeline sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, "doğal

görünüm" (Ort.=2.462) ve "etkileyici görünüm" (Ort.=2.769) gibi unsurlar, düşük ortalamalarla birlikte değerlendirildiğinde, katılımcıların genel olarak bitkisiz ortamları görsel anlamda çok da etkileyici bulmadıkları söylenebilir. Psikolojik etkiler bakımından, en yüksek ortalama "rahatlık hissi" (Ort.=3.077, SP=1.256) için raporlanmıştır. Bu durum, bitkisiz salonların bazı kullanıcılar üzerinde minimal ve düzenli bir çevre algısı yaratarak rahatlatıcı bir etki oluşturabileceğini düşündürmektedir.

Buna karşılık, "sıcaklık hissi" (Ort.=2.308) ve "ferah algı" (Ort.=2.846**)** gibi değerlerin görece daha düşük seviyelerde seyretmesi, kullanıcıların bu ortamları psikolojik olarak tam anlamıyla sıcak ve iç açıcı bulmadıklarını göstermektedir.

Sağlıkla ilişkili algılar değerlendirildiğinde, "hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik" (Ort.=2.231) ve "kan basıncı ve stresin azalması" (Ort.=2.462) gibi ortalamalar, bitkisiz ortamların sağlık üzerindeki olumlu etkilerinin sınırlı algılandığını ortaya koymaktadır. Bu durum, iç mekân bitkilerinin hava kalitesine katkısının kullanıcılar tarafından fark edildiğini ve beklendiğini dolaylı olarak göstermektedir.

Tablo 4.22. Bitkisiz tasarlanan salon senaryonun mekansal analizi

	Bitkisiz Salon Senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	2.462	1.266	1.0	5.0
	Şık ve gösterişli görünüm	2.846	1.214	1.0	5.0
	Etkileyici görünüm	2.769	1.166	1.0	5.0
	Özgün görünüm	2.846	1.214	1.0	5.0
Psikolojik	Ferah algı	2.846	1.463	1.0	5.0
	Sıcaklık hissi	2.308	1.182	1.0	5.0
	Güvenlik algısı	3.0	1.354	1.0	5.0
	Rahatlık hissi	3.077	1.256	1.0	5.0
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	2.231	1.423	1.0	5.0
	Ruhsal olarak dinginlik	2.154	1.281	1.0	5.0
	Ferah etki	2.231	1.363	1.0	5.0
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	2.462	1.45	1.0	5.0
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	1.923	1.498	1.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	1.846	1.345	1.0	5.0
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.0	1.581	1.0	5.0
	Dokunsal-Etli yapraklı	1.769	1.301	1.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	2.0	1.528	1.0	5.0

Dokunsal algılarda ise, tüm alt başlıkların ortalamalarının oldukça düşük olması (Ort.=1.769 – 2.0 aralığında) dikkat çekmektedir. Özellikle "dokunsal-etli yapraklı" (Ort.=1.769) ve "pürüzsüz ve kalın" (Ort.=1.846) gibi değerlerin düşük çıkması, bitkisiz salonlarda

kullanıcıların dokunsal bir ilişki kuramadığını ve bu boyutun eksik kaldığını ifade etmektedir.

Sonuç olarak, genel güvenilirlik katsayısının oldukça yüksek bir düzeyde olması (Cronbach's Alpha = 0.978), kullanılan ölçeğin iç tutarlılığının güçlü olduğunu ve ölçümlerin güvenilir biçimde yapıldığını göstermektedir. Bu tablo, bitkisiz salon senaryosunun kullanıcılar üzerinde estetik ve psikolojik olarak sınırlı bir etki bıraktığını; sağlık ve dokunsallık açısından ise beklentileri karşılamadığını ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, iç mekân tasarımında bitki kullanımının önemini bir kez daha vurgular niteliktedir.

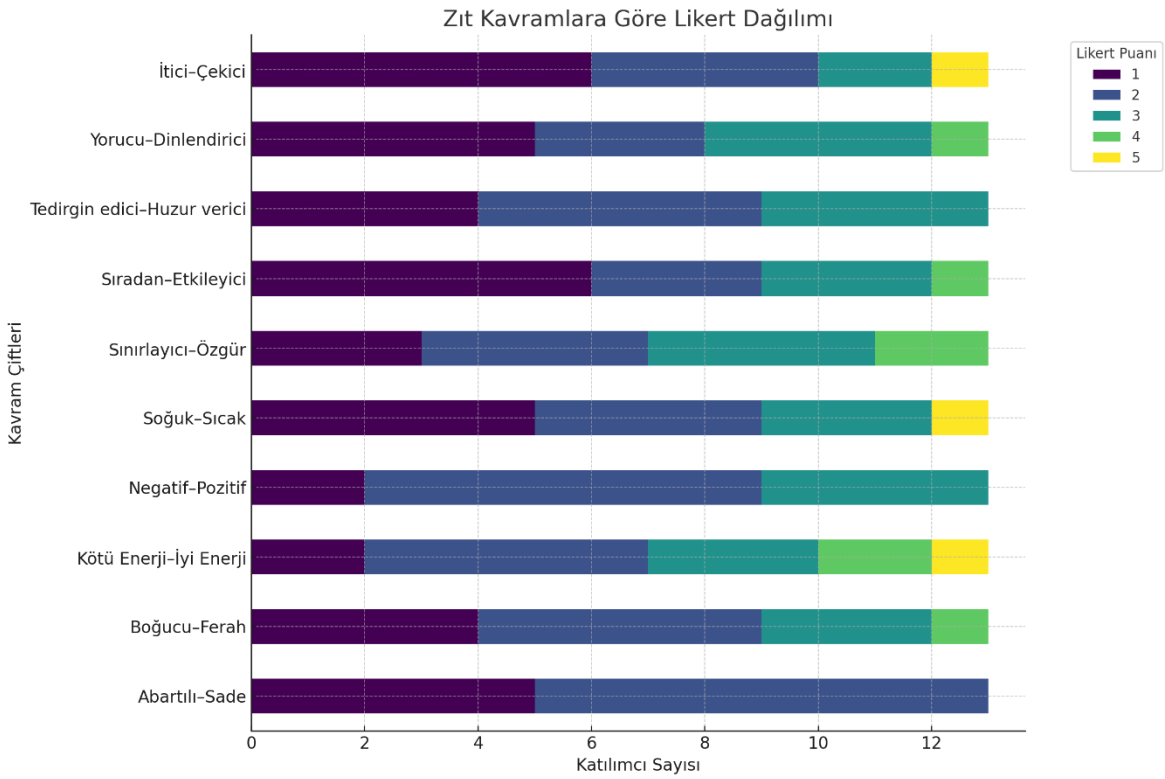
Tablo 4.23'te bitkisiz olarak tasarlanmış salon senaryosuna ilişkin uzman değerlendirmelerinin tanımlayıcı istatistiklerini ve her bir puan düzeyine ait yüzdelik dağılımlarını içermektedir. Genel olarak, tüm değişkenler için ortalama değerlerin 2 düzeyinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durum, katılımcıların mekânı genellikle olumsuz yönde değerlendirdiklerini ya da kararsız kaldıklarını göstermektedir. Örneğin, "Sıradan–Etkileyici" değişkeninde ortalama puan 1.92 olup, en düşük değer 1 ve en yüksek değer 4 olarak gözlemlenmiştir. Bu dağılım, katılımcıların %46,15'inin mekânı "kesinlikle sıradan" olarak değerlendirdiğini, %23,07'sinin ise "kararsız" kaldığını ortaya koymaktadır. Benzer şekilde, "İtici–Çekici" ifadesinde de ortalama 1.92 olup, %46,15 oranında 1 puan verilmiştir. Bu durum, estetik cazibe açısından da olumsuz bir algının hâkim olduğunu göstermektedir.

Diğer boyutlar olan "Tedirgin edici–Huzur verici" ve "Yorucu–Dinlendirici" ölçeklerinde ortalamalar sırasıyla 2.00 ve 2.08 olarak bulunmuştur. Bu da katılımcıların mekâna dair genel bir huzur ve rahatlık hissi taşımadıklarını göstermektedir. "Sınırlayıcı–Özgür" boyutunda ise ortalama 2.38 olup, özgürlük hissine dair değerlendirmeler diğer ölçeklere göre biraz daha olumlu görülmektedir.

Tablo 4.23. Bitkisiz tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Bitkisiz oluşturulmuş salon senaryosu	**Ort**	**Sp**	**Min**	**Max**	**GYS**	**1 puan (%)**	**2 puan (%)**	**3 puan (%)**	**4 puan (%)**	**5 puan (%)**
Sıradan-Etkileyici	1.92	1.04	1.00	4.00	13.00	46.15	23.08	23.08	7.69	0.00
İtici-Çekici	1.92	1.19	1.00	5.00	13.00	46.15	30.77	15.38	0.00	7.69
Tedirgin edici-Huzur	2.00	0.82	1.00	3.00	13.00	30.77	38.46	30.77	0.00	0.00
Yorucu-Dinlendirici	2.08	1.04	1.00	4.00	13.00	38.46	23.08	30.77	7.69	0.00
Sınırlayıcı-Özgür	2.38	1.04	1.00	4.00	13.00	23.08	30.77	30.77	15.38	0.00
Soğuk-Sıcak	2.08	1.19	1.00	5.00	13.00	38.46	30.77	23.08	0.00	7.69
Boğucu-Ferah	2.08	0.95	1.00	4.00	13.00	30.77	38.46	23.08	7.69	0.00
Abartılı-sade	1.62	0.51	1.00	2.00	13.00	38.46	61.54	0.00	0.00	0.00
Negatif- pozitif	2.15	0.69	1.00	3.00	13.00	15.38	53.85	30.77	0.00	0.00
Kötü eneri-İyi Enerji	2.62	1.19	1.00	5.00	13.00	15.38	38.46	23.08	15.38	7.69

Şekil 4.11'e göre "Zıt Kavramlara Göre Likert Dağılımı" grafiği, bitkisiz iç mekân (salon) tasarımına yönelik algının on farklı bipolar (zıt) kavramsal eksen üzerinde dağılımını göstermektedir. Her bir kavram çifti için katılımcıların verdikleri 1–5 Likert puanlarının yığılmış çubuklarla ifade edilmesi, görsel olarak algı yönelimini ve yoğunluğunu ortaya koymaktadır. Özellikle "Sıradan–Etkileyici", "İtici–Çekici", "Soğuk–Sıcak" ve "Boğucu–Ferah" eksenlerinde düşük puanlara (1–2) yönelimin yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum, katılımcıların söz konusu mekânı estetik açıdan sıradan, itici, soğuk ve boğucu olarak değerlendirdiklerini ortaya koymaktadır. Diğer bir ifadeyle, bu kavram çiftlerinde olumsuz algı baskın durumdadır. Benzer şekilde "Abartılı–Sade" ekseninde puanların büyük oranda 1–2 aralığında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu da mekânın katılımcılar tarafından "abartılı" ya da "karmaşık" olarak nitelendirilmediğini, aksine sadelik düzeyinin algısal olarak düşük olduğunu göstermektedir. Öte yandan "Kötü Enerji–İyi Enerji" ve "Negatif–Pozitif" kavram çiftlerinde daha dengeli bir dağılım izlenmekte olup, 3 ve üzeri puanlara doğru hafif bir eğilim söz konusudur. Bu, kullanıcıların mekânın enerji ve genel atmosferine ilişkin daha nötr ya da kısmen olumlu bir algı taşıdıklarını göstermektedir. Ancak bu olumlu eğilim, diğer eksenlerdeki negatif yönelimi dengelemekten uzaktır.

Şekil 4.11. Bitkisiz tasarlanan salon senaryosunun senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı grafiği

4.2.2.Kaktüs Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Tablo 4.24'te yer alan verilere göre, kaktüs bitkileriyle tasarlanmış salon senaryosu, estetik, psikolojik, sağlık ve dokunsal algılar açısından katılımcılar tarafından orta düzeyde olumlu değerlendirilmiştir. Estetik boyutta "şık ve gösterişli görünüm" (Ort.=3.385) en yüksek ortalamaya sahip olup, kaktüslerin görsel çekicilik sağladığı anlaşılmaktadır. Psikolojik etkiler açısından "ferah algı", "rahatlık hissi" ve "ferah etki" gibi boyutlar benzer şekilde 3.231 ortalama ile olumlu bulunmuş, ancak "ruh sağlığına yönelik dinginlik" algısının görece düşük olması (Ort.=2.846) dikkat çekmiştir. Sağlıkla ilişkili algılarda, "hava kalitesini düzenlemesi" ve "kan basıncı ile stresin azalması" gibi etkiler orta düzeyde değerlendirilmiştir (Ort.≈3.154–3.231). Dokunsal algıda ise en yüksek ortalama "dikenli ve pürüzlü görünüm"e (Ort.=3.615) ait olup, kaktüslerin karakteristik yapılarının algısal olarak güçlü biçimde hissedildiğini göstermektedir. Diğer dokunsal özelliklerin düşük düzeyde değerlendirilmesi, bitkilerin bu yönleriyle sınırlı algılandığını göstermektedir. Tüm ölçek genelinde yüksek güvenilirlik düzeyi (Cronbach's Alpha = 0.944) elde edilmesi, verilerin iç tutarlılığının oldukça güçlü olduğunu ve yapılan değerlendirmelerin güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4.24. Kaktüs bitkileri grubuyla tasarlanan salon senaryonun mekansal analizi

	Kaktüs bitkileri grubuyla tasarlanmış salon senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	3.231	1.235	1.0	5.0
	Şık ve gösterişli görünüm	3.385	1.193	1.0	5.0
	Etkileyici görünüm	3.308	1.437	1.0	5.0
	Özgün görünüm	3.231	1.363	1.0	5.0
Psikolojik	Ferah algı	3.231	1.301	1.0	5.0
	Sıcaklık hissi	3.0	1.291	1.0	5.0
	Güvenlik algısı	3.077	1.382	1.0	5.0
	Rahatlık hissi	3.231	1.166	1.0	5.0
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	3.231	1.363	1.0	5.0
	Ruhsal olarak dinginlik	2.846	1.144	1.0	4.0
	Ferah etki	3.231	1.301	1.0	5.0
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	3.154	1.405	1.0	5.0
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	2.077	1.382	1.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	2.154	1.405	1.0	4.0
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	3.615	1.387	1.0	5.0
	Dokunsal-Etli yapraklı	2.615	1.609	1.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	2.615	1.557	1.0	5.0

Kaktüs bitkili iç mekân senaryosuna ilişkin yapılan değerlendirmede Tablo 4.25'e göre uzman algılarının genel olarak olumluya eğilimli olduğunu ortaya koymaktadır. "Yorucu–Dinlendirici" ve "Sınırlayıcı–Özgür" eksenlerinde elde edilen ortalama puanların her ikisi de 3.46 düzeyinde gerçekleşmiştir; bu durum, bitkili tasarımın kullanıcılar üzerinde rahatlatıcı ve özgürleştirici bir etki yarattığını göstermektedir. Aynı şekilde, bu boyutlarda %30'un üzerinde bir katılımcı oranının en yüksek değer olan 5 puanını vermesi, olumlu algının yaygınlığını desteklemektedir.

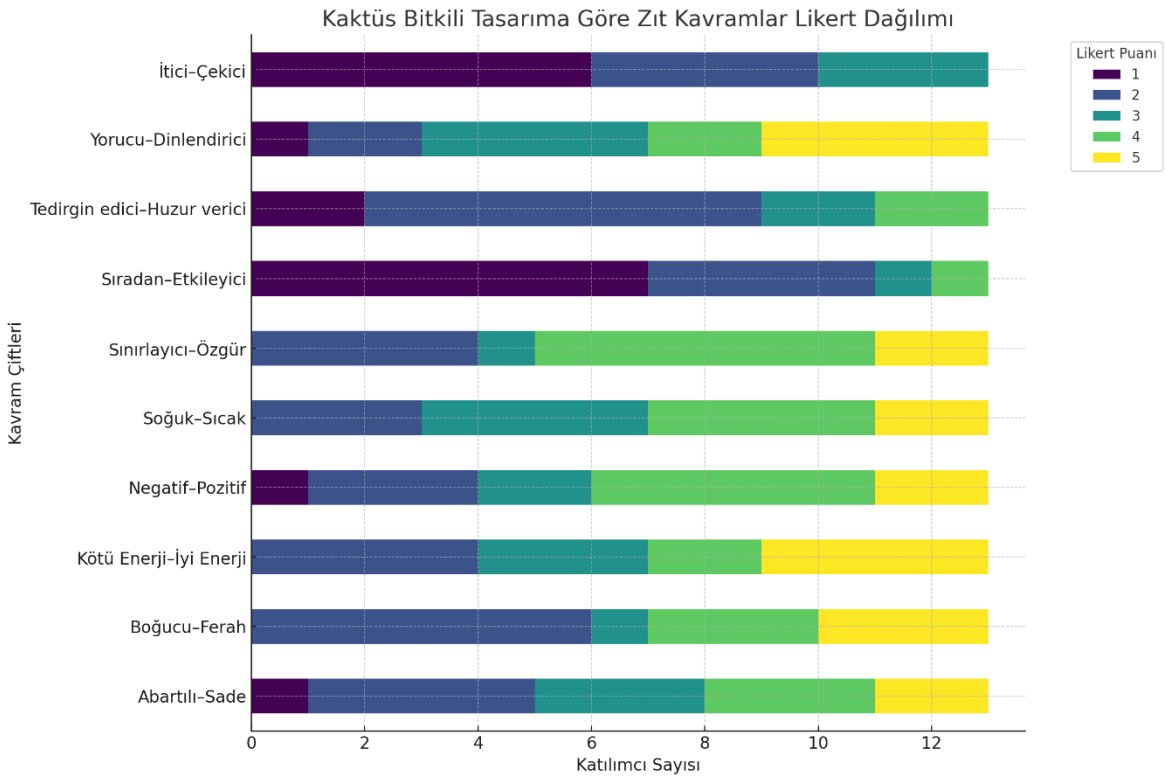
"Tedirgin edici–Huzur verici" ekseninde ortalamanın 2.31 puan olması ve %53,8'lik katılımcı oranının 2 puan vermesi, mekânın bu açıdan daha nötr veya sınırlı düzeyde huzur verici bulunduğunu işaret etmektedir. Buna karşın, "Sıradan–Etkileyici" ve "İtici–Çekici" boyutlarında ortalamaların sırasıyla 1.69 ve 1.77 puan ile düşük düzeylerde kalması, kaktüslü mekân tasarımının estetik ve çekicilik açısından beklentileri tam olarak karşılayamadığını düşündürmektedir.

Genel olarak, kaktüs bitkili mekân tasarımının kullanıcılar nezdinde psikolojik konfor, sıcaklık ve özgürlük gibi kavramlar üzerinden olumlu algılandığı, ancak estetik etkileşim düzeyinde gelişime açık olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuçlar, bitkili iç mekânların kullanıcı deneyimi üzerindeki çok boyutlu etkilerini anlamak açısından önem taşımaktadır.

Tablo 4.25. Kaktüs bitkileri grubuyla tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Kaktüs bitkileri oluşturulmuş salon senaryosu	**Ort**	**Sp**	**Min**	**Max**	**GYS**	**1 puan (%)**	**2 puan (%)**	**3 puan (%)**	**4 puan (%)**	**5 puan (%)**
Sıradan-Etkileyici	1.69	0.95	1.00	4.00	13.00	53.85	30.77	7.69	7.69	0.00
İtici-Çekici	1.77	0.83	1.00	3.00	13.00	46.15	30.77	23.08	0.00	0.00
Tedirgin edici-Huzur	2.31	0.95	1.00	4.00	13.00	15.38	53.85	15.38	15.38	0.00
Yorucu-Dinlendirici	3.46	1.33	1.00	5.00	13.00	7.69	15.38	30.77	15.38	30.77
Sınırlayıcı-Özgür	3.46	1.13	2.00	5.00	13.00	0.00	30.77	7.69	46.15	15.38
Soğuk-Sıcak	3.38	1.04	2.00	5.00	13.00	0.00	23.08	30.77	30.77	15.38
Boğucu-Ferah	3.23	1.30	2.00	5.00	13.00	0.00	46.15	7.69	23.08	23.08
Abartılı-sade	3.08	1.26	1.00	5.00	13.00	7.69	30.77	23.08	23.08	15.38
Negatif- pozitif	3.31	1.25	1.00	5.00	13.00	7.69	23.08	15.38	38.46	15.38
Kötü eneri-İyi Enerji	3.46	1.27	2.00	5.00	13.00	0.00	30.77	23.08	15.38	30.77

Şekil 4.12'de kaktüs bitkili iç mekân tasarımına yönelik katılımcı algılarını zıt kavram çiftleri temelinde değerlendirmektedir. Likert ölçeği üzerinden elde edilen veriler, özellikle "Boğucu–Ferah", "Sınırlayıcı–Özgür", "Kötü Enerji–İyi Enerji" ve "Soğuk–Sıcak" eksenlerinde 4 ve 5 puanlara yönelik yoğunlaşmalarla, katılımcıların bitkili iç mekânı daha pozitif, huzur verici ve davetkâr bir ortam olarak algıladığını göstermektedir. Bu eğilim, doğa temelli unsurların mekânsal algıya olumlu katkısını vurgulamakta; bitkisel ögelerin yalnızca estetik değil, aynı zamanda psikolojik ve duygusal düzeyde de kullanıcı deneyimini iyileştirdiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte "Sıradan–Etkileyici" ve "İtici–Çekici" eksenlerinde göreli olarak daha düşük puanların varlığı, bazı kullanıcıların estetik etkilenme düzeyinin mekânın bitkisel düzenlemesiyle sınırlı kalabileceğini de ima etmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, bitkili mekân tasarımının kullanıcı algısı üzerinde güçlü ve olumlu bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmaktadır.

Şekil 4.12. Kaktüs bitkileri grubuyla tasarlanan salon senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı grafiği

4.2.3. Sukkulent Bitki Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Sukkulent bitkilerle tasarlanmış salon senaryosuna ilişkin mekansal analiz sonuçlarına göre, kullanıcılar bu iç mekan düzenlemesini genel olarak olumlu değerlendirmiştir. Estetik boyut kapsamında, "etkileyici görünüm" (Ort.=4.231, SP=0.832) en yüksek ortalamaya sahip olup, "şık ve gösterişli görünüm" (Ort.=4.154, SP=0.801) ve "doğal görünüm" (Ort.=4.077, SP=0.862) sırasıyla yksek puan alanlar arasında yer almaktadır. Psikolojik etkiler açısından, "sıcaklık hissi" (Ort.=4.308, SP=0.751) ön plana çıkmakta, "ferah algı" ve "güvenlik algısı" gibi diğer göstergeler de yüksek ortalamalarla değerlendirilmiştir. Sağlık boyutunda ise, "hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik", "ruhsal olarak dinginlik" ve "ferah etki" gibi parametreler benzer ortalamalarla (Ort.=4.231) öne çıkarken, "kan basıncı ve stresin azalması" (Ort.=3.846, SP=0.689) diğerlerine kıyasla bir miktar daha düşük değerlendirilmiştir.

Tablo 4.26. Sukkulent bitkilerle tasarlanmış salon senaryonun mekansal analizi

	Sukkulent bitkilerle tasarlanmış salon senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	4.077	0.862	2.0	5.0
	Şık ve gösterişli görünüm	4.154	0.801	3.0	5.0
	Etkileyici görünüm	4.231	0.832	3.0	5.0
	Özgün görünüm	4.0	0.913	2.0	5.0
Psikolojik	Ferah algı	4.154	0.801	3.0	5.0
	Sıcaklık hissi	4.308	0.751	3.0	5.0
	Güvenlik algısı	4.0	1.0	2.0	5.0
	Rahatlık hissi	4.0	0.816	2.0	5.0
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	4.231	0.725	3.0	5.0
	Ruhsal olarak dinginlik	4.231	0.599	3.0	5.0
	Ferah etki	4.231	0.725	3.0	5.0
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	3.846	0.689	3.0	5.0
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	3.462	1.266	1.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.385	1.325	1.0	5.0
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.769	1.423	1.0	5.0
	Dokunsal-Etli yapraklı	3.385	1.193	1.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	3.0	1.354	1.0	5.0

Dokunsal özellikler içinde "bitkilerin pürüzsüz ve ince hissi" (Ort.=3.462, SP=1.266) ve "etli yapraklı" dokular (Ort.=3.385, SP=1.193) daha olumlu algılanırken, "dikenli ve pürüzlü görünüm" (Ort.=2.769, SP=1.423) en düşük ortalama puana sahip olmuştur. Analizin genel güvenilirlik katsayısı olan Cronbach's Alpha değeri 0.807 olarak hesaplanmış, bu da ölçeğin iç tutarlılığının yüksek olduğunu ve elde edilen verilerin güvenilirliğini desteklemektedir. Tablo 4.27'ye göre sukkulent bitkili iç mekân senaryosuna ilişkin yapılan uzman algısının büyük oranda nötr ile olumlu arasında dağıldığını göstermektedir. "Sıradan–Etkileyici" boyutunda elde edilen 3.07 ortalama puan ve %30.8 oranında hem 3 hem de 4 puan verilmiş olması, mekânın estetik açıdan orta düzeyde etkileyici bulunduğunu ortaya koymaktadır.

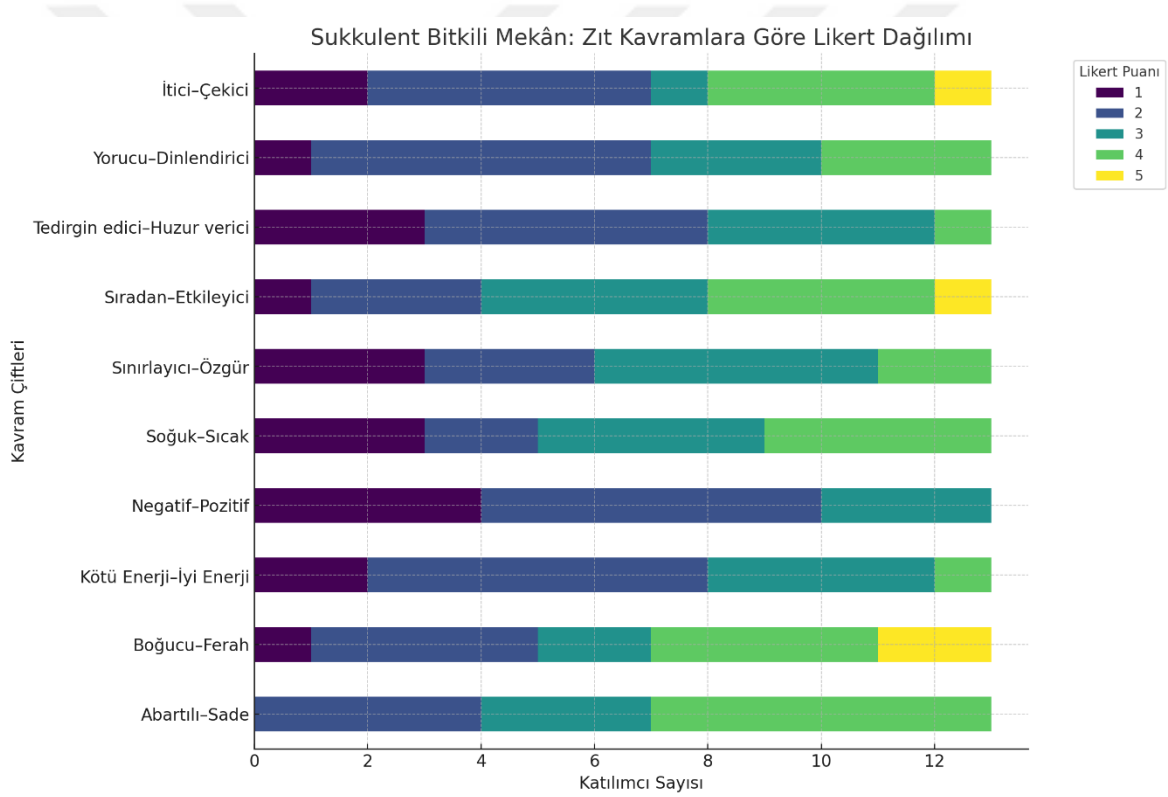
Tablo 4.27. Sukkulent bitkileri grubuyla salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Sukkulent bitkileri oluşturulmuş salon senaryosu	Ort	Sp	Min	Max	GYS	1 puan (%)	2 puan (%)	3 puan (%)	4 puan (%)	5 puan (%)
Sıradan-Etkileyici	3.08	1.12	1.00	5.00	13.00	7.69	23.08	30.77	30.77	7.69
İtici-Çekici	2.77	1.30	1.00	5.00	13.00	15.38	38.46	7.69	30.77	7.69
Tedirgin edici-Huzur	2.23	0.93	1.00	4.00	13.00	23.08	38.46	30.77	7.69	0.00
Yorucu-Dinlendirici	2.62	0.96	1.00	4.00	13.00	7.69	46.15	23.08	23.08	0.00
Sınırlayıcı-Özgür	2.46	1.05	1.00	4.00	13.00	23.08	23.08	38.46	15.38	0.00
Soğuk-Sıcak	2.69	1.18	1.00	4.00	13.00	23.08	15.38	30.77	30.77	0.00
Boğucu-Ferah	3.15	1.28	1.00	5.00	13.00	7.69	30.77	15.38	30.77	15.38
Abartılı-sade	3.15	0.90	2.00	4.00	13.00	0.00	30.77	23.08	46.15	0.00
Negatif- pozitif	1.92	0.76	1.00	3.00	13.00	30.77	46.15	23.08	0.00	0.00
Kötü eneri-İyi Enerji	2.31	0.85	1.00	4.00	13.00	15.38	46.15	30.77	7.69	0.00

Benzer şekilde, “İtici–Çekici” ekseninde ortalama 2.77 olup, %30.8 oranında 4 puan verilmiş olması mekânın çekicilik algısında olumlu bir eğilim olduğunu desteklemektedir. Öte yandan, “Tedirgin edici–Huzur verici” (Ort.=2.23), “Yorucu–Dinlendirici” (Ort.=2.62) ve “Sınırlayıcı–Özgür” (Ort.=2.46) gibi boyutlarda ortalamaların 2–3 aralığında seyretmesi, bu alanlardaki algının kararsızlık veya sınırlı olumlu etki düzeyinde kaldığını göstermektedir. Özellikle huzur ve özgürlük hissine dair verilen 1 ve 2 puanların toplamda yüksek oranda olması (%60 ve üzeri), sukkulent bitkisinin bu psikolojik faktörleri yeterince desteklemediğini düşündürmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, sukkulent bitkili iç mekân tasarımı estetik algıyı artırma potansiyeline sahip olsa da, kullanıcılar üzerinde psikolojik rahatlık ve pozitif atmosfer oluşturma bakımından daha sınırlı bir etki yaratmıştır. Bu bulgular, bitki türü ve yerleşim özelliklerinin kullanıcı algısı üzerindeki etkisinin belirgin olduğunu ve mekân tasarımında bitkisel ögelerin işlevsel olarak değerlendirilmesinin gerekliliğini vurgulamaktadır.

Sukkulent bitkili iç mekân tasarımına yönelik kullanıcı algılarını zıt kavram çiftleri üzerinden değerlendirerek görsel olarak sunmaktadır. Şekil 4.13’te incelendiğinde, “Sıradan–Etkileyici” ve “İtici–Çekici” eksenlerinde puanların büyük ölçüde 3 ve 4 düzeylerinde toplandığı görülmektedir. Bu durum, katılımcıların sukkulent bitkili ortamı estetik açıdan belirgin şekilde etkileyici ve çekici bulduklarını, ancak bu algının oldukça nötr bir düzlemde oluştuğunu göstermektedir. Diğer yandan, “Tedirgin edici–Huzur verici”,

“Yorucu–Dinlendirici” ve “Sınırlayıcı–Özgür” boyutlarında 2 ve 3 puanlara yoğun bir yönelim gözlemlenmektedir. Bu dağılım, katılımcıların sukkulent bitkili mekânı psikolojik konfor (huzur, dinlenme, özgürlük hissi) açısından yalnızca kısmen olumlu değerlendirdiklerini ortaya koymaktadır. Özellikle bu eksenlerde 1 ve 2 puanların da anlamlı düzeyde yer alması, bazı kullanıcılar için mekânın bu açılardan yetersiz bulunduğunu işaret etmektedir. Sonuç olarak, sukkulent bitkili iç mekân tasarımı estetik ve görsel çekicilik açısından belirli bir düzeyde başarı göstermekte; ancak kullanıcıların psikolojik ve duygusal konfor algısını yüksek düzeyde destekleyememektedir. Bu bulgu, mekânsal tasarımda sadece bitki bulundurmanın değil, bitki türünün, konumunun ve mekânla bütünleşme düzeyinin de kullanıcı deneyimini biçimlendirmede kritik rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Şekil 4.13. Sukkulent bitkilerle salon senaryosunun zıt kavramlara göre 5’li likert dağılımı grafiği

4.2.4-Tropik Bölge Bitki Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Tropik bölge bitki grubundan oluşturulmuş salon senaryosuna ilişkin mekansal analiz sonuçları, kullanıcıların bu tasarımı genel olarak olumlu değerlendirdiğini göstermektedir. Estetik algıya dair boyutlar incelendiğinde, "şık ve gösterişli görünüm" (Ort.=4.154, SP=0.555) ile "etkileyici görünüm" (Ort.=4.154, SP=0.987) en yüksek ortalamalara

sahipken, "doğal görünüm" (Ort.=3.692, SP=1.182) nispeten daha düşük değerlendirilmiştir. Psikolojik etkiler açısından "sıcaklık hissi", "ferah algı" ve "rahatlık hissi" yüksek ortalama puanlar alarak bu senaryonun kullanıcı üzerinde olumlu duygular uyandırdığına işaret etmektedir. Sağlık kategorisinde, "hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik" (Ort.=4.231, SP=0.725) en yüksek ortalamaya sahip olup, "ruhsal dinginlik", "ferah etki" ve "kan basıncı ile stresin azalması" gibi göstergeler de benzer biçimde yüksek değerlendirilmiştir. Dokunsal boyutlarda ise, "pürüzsüz ve ince dokular" (Ort.=4.154, SP=0.689) en çok tercih edilen özellik olurken, "dikenli ve pürüzlü görünüm" (Ort.=2.462, SP=1.33), "etli yapraklı yapı" (Ort.=2.846, SP=1.281) ve "pürüzlü ve ince yapı" (Ort.=2.692, SP=1.316) daha düşük puanlarla değerlendirilmiştir.

Tablo 4.28. Tropik bölge bitki grubundan tasarlanan salon senaryonun mekansal analizi

	Tropik bölge bitkilerden oluşturulmuş Balkon Senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	3.692	1.182	2.0	5.0
	Şık ve gösterişli görünüm	4.154	0.555	3.0	5.0
	Etkileyici görünüm	4.154	0.987	2.0	5.0
	Özgün görünüm	4.077	1.038	2.0	5.0
Psikolojik	Ferah algı	3.923	0.76	3.0	5.0
	Sıcaklık hissi	4.154	0.899	2.0	5.0
	Güvenlik algısı	4.0	1.155	2.0	5.0
	Rahatlık hissi	4.077	0.954	2.0	5.0
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	4.231	0.725	3.0	5.0
	Ruhsal olarak dinginlik	4.154	0.689	3.0	5.0
	Ferah etki	4.154	0.899	2.0	5.0
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	4.154	0.899	3.0	5.0
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	4.154	0.689	3.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.308	1.316	1.0	5.0
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.462	1.33	1.0	5.0
	Dokunsal-Etli yapraklı	2.846	1.281	1.0	4.0
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	2.692	1.316	1.0	5.0

Bu sonuçlar, tropik bitkilerle tasarlanmış salon ortamının genel olarak hem estetik hem psikolojik hem de sağlık açısından kullanıcılar üzerinde olumlu bir izlenim yarattığını, ancak bazı dokunsal niteliklerin daha az tercih edildiğini göstermektedir. Ayrıca, analiz sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısının 0.856 olması, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu ve verilerin güvenilirliğini desteklediğini ortaya koymaktadır.

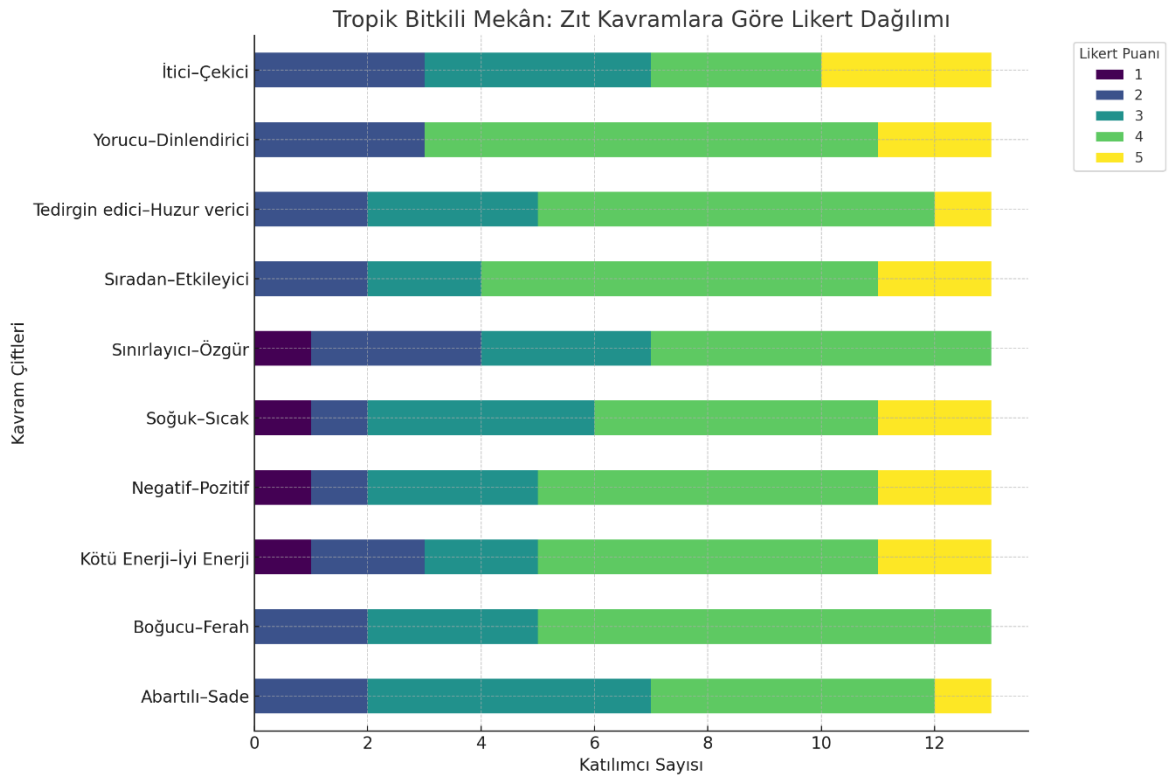
Tablo 4.29'a göre ropik bitkili iç mekân senaryosuna göre uzman algılarının büyük ölçüde olumlu yönde şekillendiğini ortaya koymaktadır. Özellikle "Sıradan–Etkileyici" ve "Yorucu–Dinlendirici" eksenlerinde ortalama puanlar 3.69 ile en yüksek düzeye ulaşmıştır. Bu durum, tropik bitkilerle tasarlanmış mekânların katılımcılar tarafından hem estetik olarak etkileyici hem de zihinsel anlamda dinlendirici bulunduğunu göstermektedir. Her iki boyutta da %50'nin üzerinde 4 ve 5 puan verilmesi, bu olumlu algının istatistiksel olarak da desteklendiğini göstermektedir.

"Tedirgin edici–Huzur verici" ve "İtici–Çekici" boyutlarında ortalamaların sırasıyla 3.54 ve 3.46 olarak ölçülmesi, tropik bitkilerin mekâna kattığı huzur ve çekicilik algısının da belirgin olduğunu göstermektedir. Katılımcıların %50'den fazlasının bu boyutlarda 4 puan vermesi, pozitif duyusal etkileşimin güçlü olduğunu kanıtlamaktadır. "Sınırlayıcı–Özgür" ekseninde ise ortalama puanın 3.07 ile daha dengeli bir dağılım sergilediği, buna karşılık 1 ve 2 puanların da anlamlı düzeyde yer aldığı görülmektedir. Bu durum, bazı kullanıcılar açısından tropik bitkili mekânların mekânsal özgürlük hissini sınırlı ölçüde desteklediğini düşündürmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, tropik bitkilerle tasarlanmış iç mekânlar hem estetik hem de psikolojik düzeyde olumlu kullanıcı deneyimleri sağlamaktadır. Elde edilen bulgular, tropik bitkilerin iç mekân tasarımında sadece görsel zenginlik değil; aynı zamanda huzur, dinlenme ve pozitif duygulanım açısından da işlevsel bir rol üstlendiğini göstermektedir.

Tablo 4.29. Tropik bölge bitki grubuyla tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Tropik bitkilerle oluşturulmuş salon senaryosu	Ort	Sp	Min	Max	GYS	1 puan (%)	2 puan (%)	3 puan (%)	4 puan (%)	5 puan (%)
Sıradan-Etkileyici	3.69	0.95	2.00	5.00	13.00	0.00	15.38	15.38	53.85	15.38
İtici-Çekici	3.46	1.13	2.00	5.00	13.00	0.00	23.08	30.77	23.08	23.08
Tedirgin edici-Huzur	3.54	0.88	2.00	5.00	13.00	0.00	15.38	23.08	53.85	7.69
Yorucu-Dinlendirici	3.69	1.03	2.00	5.00	13.00	0.00	23.08	0.00	61.54	15.38
Sınırlayıcı-Özgür	3.08	1.04	1.00	4.00	13.00	7.69	23.08	23.08	46.15	0.00
Soğuk-Sıcak	3.46	1.13	1.00	5.00	13.00	7.69	7.69	30.77	38.46	15.38
Boğucu-Ferah	3.46	0.78	2.00	4.00	13.00	0.00	15.38	23.08	61.54	0.00
Abartılı-sade	3.38	0.87	2.00	5.00	13.00	0.00	15.38	38.46	38.46	7.69
Negatif- pozitif	3.54	1.13	1.00	5.00	13.00	7.69	7.69	23.08	46.15	15.38
Kötü eneri-İyi Enerji	3.46	1.20	1.00	5.00	13.00	7.69	15.38	15.38	46.15	15.38

Şekil 4.14'te tropik bitkili iç mekân tasarımının kullanıcılar üzerinde genel olarak olumlu bir algı oluşturduğunu açıkça ortaya koymaktadır. "Sıradan–Etkileyici", "Yorucu–Dinlendirici" ve "Tedirgin edici–Huzur verici" gibi eksenlerde katılımcıların önemli bir bölümü 4 ve 5 puan vererek mekânı hem estetik açıdan etkileyici hem de psikolojik olarak rahatlatıcı bulduklarını ifade etmiştir. Özellikle "Yorucu–Dinlendirici" boyutunda 4 ve 5 puanların yoğunluğu, tropik bitkilerin mekânda zihinsel gevşeme ve dinlenme hissi oluşturduğunu göstermektedir. Bununla birlikte "Sınırlayıcı–Özgür" ekseninde daha dengeli bir dağılım gözlenmiş, bu da tropik bitkilerin bazı kullanıcılar tarafından mekânsal özgürlük hissini kısmen sınırlayıcı olarak algılandığını düşündürmektedir. Genel olarak grafik, tropik bitkilerin sadece estetik değil, aynı zamanda duygusal ve bilişsel düzeyde de pozitif katkı sağladığını ve bu tür bitkilerin iç mekân tasarımında kullanıcı memnuniyetini artırmada etkili bir unsur olduğunu bilimsel olarak desteklemektedir.

Şekil 4.14. Tropik bölge bitkiyle tasarlanan salon senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı

4.2.5.Meyvesi İle Dekoratif Süs Bitki Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Meyvesi ile dekoratif süs bitki grubundan oluşturulmuş salon senaryosuna ilişkin mekansal analiz sonuçları, kullanıcıların bu tasarıma yönelik genel olarak olumlu değerlendirmelerde bulunduğunu göstermektedir. Estetik boyutta "doğal görünüm" ve "şık ve gösterişli görünüm" (Ort.=4.0) en yüksek ortalamalara sahip olurken, "etkileyici görünüm" (Ort.=3.769) nispeten daha düşük puanlanmıştır. Psikolojik algılar arasında "sıcaklık hissi" (Ort.=4.077) ve "ruhsal olarak dinginlik" (Ort.=4.077) en yüksek ortalamaya sahip olup, "ferah algı" (Ort.=3.538) diğer psikolojik göstergelere göre daha düşük değerlendirilen bir özelliktir. Sağlık kategorisinde ise "ruhsal olarak dinginlik" ve "ferah etki" (sırasıyla Ort.=4.077 ve 4.0) olumlu değerlendirilmiş; buna karşın "kan basıncı ve stresin azalması" (Ort.=3.692) daha düşük ortalama ile dikkat çekmiştir. Dokunsal özellikler açısından, "pürüzsüz ve ince hissiyat" (Ort.=3.615) en çok tercih edilen dokunsal özellik olurken, "dikenli ve pürüzlü görünüm" (Ort.=2.692), "etli yapraklı" (Ort.=2.846) ve "pürüzlü ve ince" (Ort.=2.692) gibi hissiyatlar daha az tercih edilmiştir. Tüm ölçeklerin iç tutarlılığına ilişkin hesaplanan Cronbach's Alpha değeri 0.949, oldukça yüksek bir güvenilirlik düzeyine işaret etmekte ve kullanılan ölçme aracının istatistiksel olarak son derece güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, meyveli süs bitkileriyle tasarlanan iç mekânların kullanıcılar

üzerinde hem estetik hem de psikolojik açıdan olumlu etkiler oluşturduğunu, ancak belirli dokunsal niteliklerin daha az beğenildiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 4.30. Meyvesi ile dekoratif süs bitki grubundan tasarlanan salon senaryonun mekansal analizi

	Meyvesi ile dekoratif süs bitki grubundan oluşturulmuş Balkon Senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	4.0	1.225	1.0	5.0
	Şık ve gösterişli görünüm	4.0	1.291	1.0	5.0
	Etkileyici görünüm	3.769	1.363	1.0	5.0
	Özgün görünüm	3.923	1.256	1.0	5.0
Psikolojik	Ferah algı	3.538	1.266	1.0	5.0
	Sıcaklık hissi	4.077	1.115	1.0	5.0
	Güvenlik algısı	3.923	1.32	1.0	5.0
	Rahatlık hissi	3.923	1.115	1.0	5.0
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	3.769	1.363	1.0	5.0
	Ruhsal olarak dinginlik	4.077	1.188	1.0	5.0
	Ferah etki	4.0	1.155	1.0	5.0
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	3.692	1.251	1.0	5.0
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	3.615	1.325	1.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.0	1.472	1.0	5.0
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.692	1.437	1.0	5.0
	Dokunsal-Etli yapraklı	2.846	1.463	1.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	2.692	1.548	1.0	5.0

Meyveli bitkili iç mekân senaryosuna ait uzman algısının genel olarak olumlu bir düzeyde olduğu görülmektedir (Tablo 4.31). Tüm kavram çiftlerinde ortalama puanların 3.69 ile 3.92 arasında değişmesi, katılımcıların bu tasarımı hem estetik hem de psikolojik açıdan tatmin edici bulduklarını ortaya koymaktadır. Özellikle "Sınırlayıcı–Özgür" boyutunda elde edilen 3.92 ortalama puan, bu mekânın kullanıcılarda güçlü bir özgürlük hissi oluşturduğunu göstermektedir. Benzer şekilde "Tedirgin edici–Huzur verici" ve "Yorucu–Dinlendirici" eksenlerinde sırasıyla 3.77 puanlık ortalama değerler, meyveli bitkili mekânların psikolojik rahatlık ve gevşeme açısından oldukça etkili olduğunu ortaya koymaktadır. "İtici–Çekici" ekseninde %38,5 oranında 5 puan verilmiş olması, katılımcıların büyük çoğunluğunun bu tür mekânları görsel olarak çekici bulduğunu kanıtlamaktadır. Ayrıca, tüm kavram çiftlerinde 1 puan hiç kullanılmamış; bu da tasarımın hiçbir kullanıcıda güçlü bir olumsuz duygu uyandırmadığını, algının en azından nötr düzeyde kaldığını göstermektedir.

Tablo 4.31. Meyvesi ile dekoratif süs bitki grubuyla tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

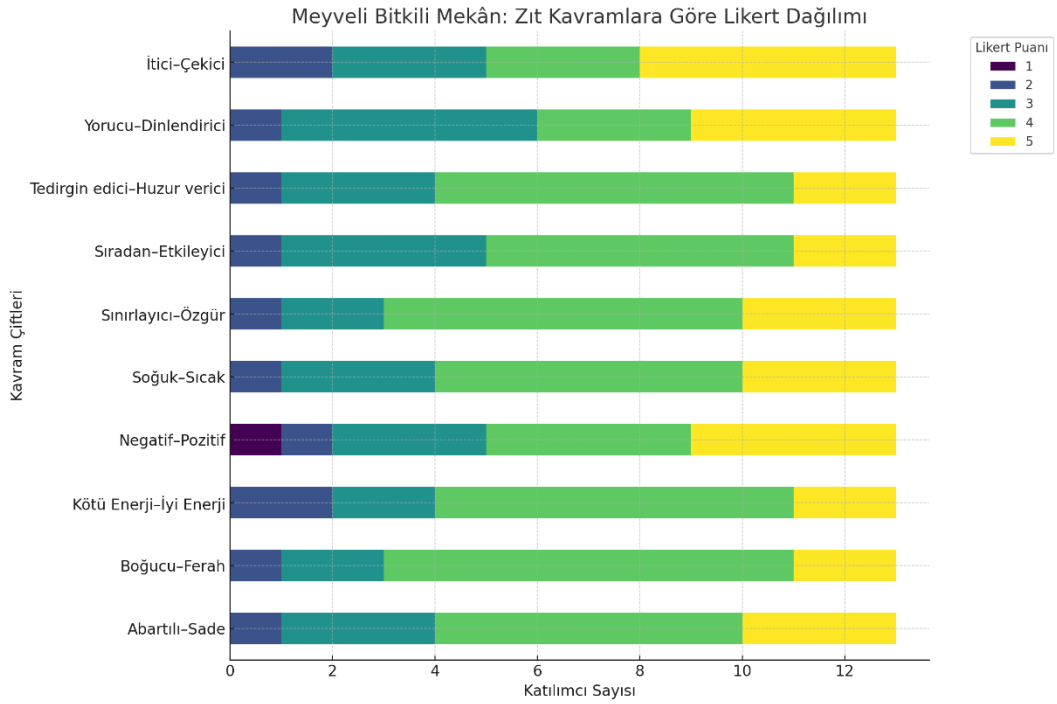
Meyvesi ile dekoratif süs bitki oluşturulmuş salon senaryosu	Ort	Sp	Min	Max	GYS	1 puan (%)	2 puan (%)	3 puan (%)	4 puan (%)	5 puan (%)
Sıradan-Etkileyici	3.69	0.85	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	30.77	46.15	15.38
İtici-Çekici	3.85	1.14	2.00	5.00	13.00	0.00	15.38	23.08	23.08	38.46
Tedirgin edici-Huzur	3.77	0.83	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	23.08	53.85	15.38
Yorucu-Dinlendirici	3.77	1.01	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	38.46	23.08	30.77
Sınırlayıcı-Özgür	3.92	0.86	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	15.38	53.85	23.08
Soğuk-Sıcak	3.85	0.90	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	23.08	46.15	23.08
Boğucu-Ferah	3.85	0.80	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	15.38	61.54	15.38
Abartılı-sade	3.85	0.90	2.00	5.00	13.00	0.00	7.69	23.08	46.15	23.08
Negatif- pozitif	3.69	1.25	1.00	5.00	13.00	7.69	7.69	23.08	30.77	30.77
Kötü eneri-İyi Enerji	3.69	0.95	2.00	5.00	13.00	0.00	15.38	15.38	53.85	15.38

Bu sonuçlar, meyveli bitkilerin iç mekân tasarımında yalnızca estetik değil, aynı zamanda duygusal ve psikolojik düzeyde de kullanıcı memnuniyetini artıran güçlü bir unsur olduğunu desteklemektedir. İç mekân tasarımlarında meyveli türlerin yer alması, kullanıcı deneyimini hem fiziksel hem de zihinsel düzeyde iyileştirme potansiyeline sahiptir.

Meyveli bitkilerle tasarlanmış iç mekân senaryosuna göre uzman algısının büyük oranda olumlu yönde şekillendiğini ortaya koymaktadır. Şekil 4.15'e göre özellikle "Sıradan–Etkileyici", "İtici–Çekici", "Tedirgin edici–Huzur verici" ve "Sınırlayıcı–Özgür" gibi temel kavram çiftlerinde 4 ve 5 puanlara yönelik belirgin bir yoğunlaşma gözlemlenmiştir. Bu dağılım, meyveli bitkilerin bulunduğu iç mekânların estetik etki, psikolojik rahatlık ve mekânsal özgürlük gibi çok boyutlu kullanıcı deneyimlerini desteklediğini göstermektedir.

Şekil 4.15'e göre tüm kavram çiftlerinde 1 puan kullanımının olmamasıdır. Bu durum, mekânın hiçbir kullanıcı tarafından aşırı olumsuz algılanmadığını; en azından nötr ya da olumlu düzeyde değerlendirildiğini göstermektedir. "Yorucu–Dinlendirici" ve "Tedirgin edici–Huzur verici" eksenlerinde %30'un üzerinde 5 puan verilmiş olması, meyveli bitkili tasarımların özellikle zihinsel gevşeme ve huzur hissi bakımından güçlü bir etki yarattığını işaret etmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, grafik verileri meyveli bitkilerin iç mekân tasarımında sadece görsel çeşitlilik sağlamadığını, aynı zamanda kullanıcıların duygusal ve psikolojik ihtiyaçlarına da etkili biçimde karşılık verdiğini göstermektedir. Bu bağlamda, meyveli bitkilerin iç mekânlarda kullanımı hem deneyimsel kaliteyi artırmakta

hem de kullanıcı memnuniyetini destekleyen bütüncül bir tasarım yaklaşımına katkı sağlamaktadır.

Şekil 4.15. Meyvesi ile dekoratif süs bitkileriyle tasarlanan salon senaryosunun senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı

4.2.6. Çiçekleri İle Dekoratif Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Çiçekleri ile dekoratif süs bitkileri grubundan oluşturulmuş salon senaryosuna ilişkin mekansal analiz sonuçları, kullanıcıların bu bitki grubuna yönelik genel olarak olumlu bir algıya sahip olduğunu göstermektedir. Estetik değerlendirmelerde "şık ve gösterişli görünüm" (Ort.=4.0, SP=1.155) en yüksek ortalama puanı alırken, "doğal görünüm" (Ort.=3.692) daha ılımlı bir düzeyde değerlendirilmiştir. Psikolojik algılar arasında "ferah algı", "sıcaklık hissi" ve "rahatlık hissi" gibi göstergeler yüksek puanlarla (Ort.≈3.9) öne çıkarken, "güvenlik algısı" (Ort.=3.538, SP=1.05) göreceli olarak daha düşük ortalama değere sahiptir. Sağlıkla ilgili boyutlarda, "iç hava kalitesini artırmasına bağlı kan basıncı ve stres azalması" (Ort.=4.154, SP=0.689) en olumlu değerlendirilen özelliktir ve bu durum, bitkilerin sağlığa katkısının kullanıcılar tarafından güçlü şekilde hissedildiğine işaret etmektedir. Dokunsal boyutta ise "pürüzsüz ve ince hissiyat" (Ort.=3.769) ön plana çıkarken; "dikenli ve pürüzlü görünüm" (Ort.=2.615) ve "pürüzsüz ve kalın" gibi dokular daha az

tercih edilmiştir. Bu bulgular, çiçekleri ile dekoratif süs bitkilerinin mekân estetiği ve kullanıcı psikolojisine katkı sağladığını, dokunsal özelliklerin ise bireysel farklılıklara göre değişen algılar oluşturduğunu göstermektedir. Ölçekte hesaplanan Cronbach's Alpha değeri 0.918, ölçeğin oldukça yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğunu ve verilerin güvenilirliğini güçlü biçimde desteklediğini ortaya koymaktadır (Tablo 4.32).

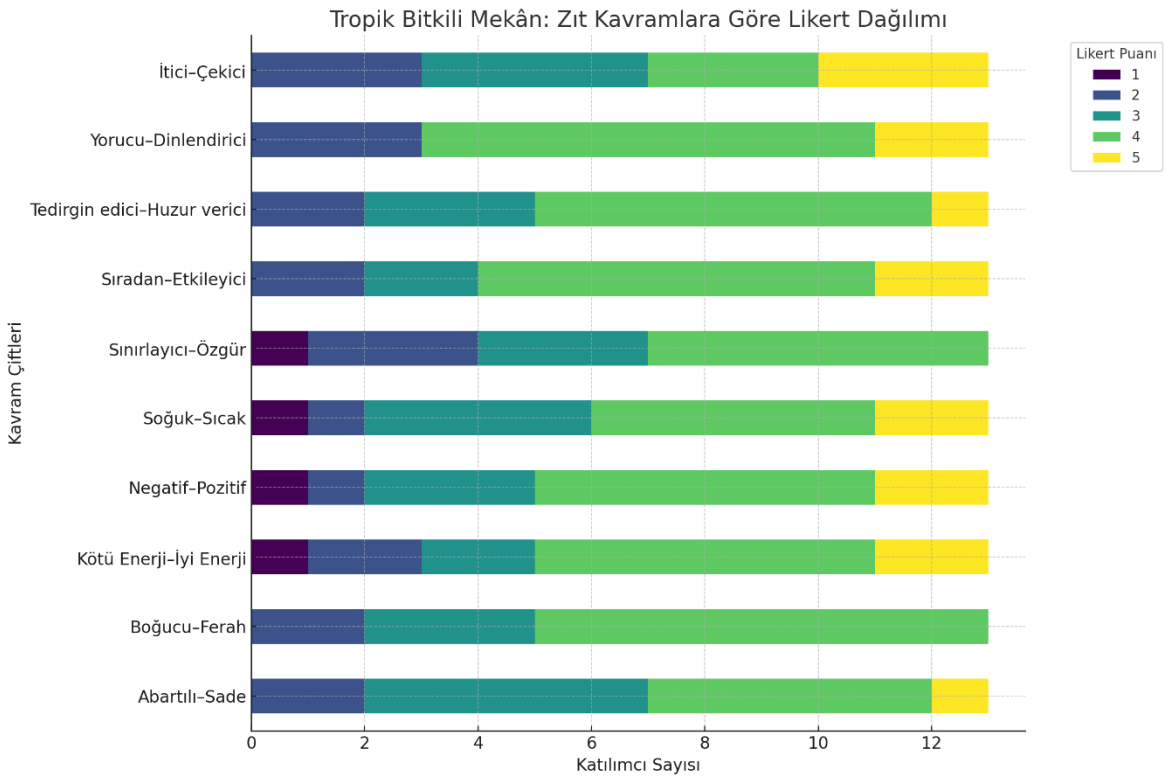
Tablo 4.32. Çiçekleri ile dekoratif grubundan tasarlanan salon senaryonun mekansal analizi

	Çiçekleri ile dekoratif grubundan oluşturulmuş Balkon Senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	3.692	1.251	1.0	5.0
	Şık ve gösterişli görünüm	4.0	1.155	1.0	5.0
	Etkileyici görünüm	3.923	1.115	1.0	5.0
	Özgün görünüm	3.923	1.188	1.0	5.0
Psikolojik	Ferah algı	3.923	1.038	1.0	5.0
	Sıcaklık hissi	3.923	1.188	1.0	5.0
	Güvenlik algısı	3.538	1.05	1.0	5.0
	Rahatlık hissi	3.846	1.144	1.0	5.0
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	3.615	1.193	1.0	5.0
	Ruhsal olarak dinginlik	3.769	1.013	1.0	5.0
	Ferah etki	3.846	1.068	1.0	5.0
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	4.154	0.689	1.0	5.0
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	3.769	1.092	1.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	2.846	1.144	1.0	5.0
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.615	1.261	1.0	5.0
	Dokunsal-Etli yapraklı	2.692	1.032	1.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	2.769	1.301	1.0	5.0

Tablo 4.33. Çiçekleri ile dekoratif bitki grubuyla tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Çiçekleri ile dekoratif grubundan salon senaryosu	**Ort**	**Sp**	**Min**	**Max**	**GYS**	**1 puan (%)**	**2 puan (%)**	**3 puan (%)**	**4 puan (%)**	**5 puan (%)**
Sıradan-Etkileyici	3.92	0.86	2.00	5.00	13.00	7.69	15.38	53.85	23.08	
İtici-Çekici	4.08	0.86	3.00	5.00	13.00	0.00	30.77	30.77	38.46	
Tedirgin edici-Huzur	4.00	1.00	2.00	5.00	13.00	7.69	23.08	30.77	38.46	
Yorucu-Dinlendirici	4.15	0.69	3.00	5.00	13.00	0.00	15.38	53.85	30.77	
Sınırlayıcı-Özgür	4.31	0.75	3.00	5.00	13.00	0.00	15.38	38.46	46.15	
Soğuk-Sıcak	4.23	0.60	3.00	5.00	13.00	0.00	7.69	61.54	30.77	
Boğucu-Ferah	4.00	0.82	2.00	5.00	13.00	7.69	7.69	61.54	23.08	
Abartılı-sade	4.15	0.69	3.00	5.00	13.00	0.00	15.38	53.85	30.77	
Negatif- pozitif	4.08	0.86	2.00	5.00	13.00	7.69	7.69	53.85	30.77	
Kötü eneri-İyi Enerji	4.62	0.51	4.00	5.00	13.00	0.00	0.00	38.46	61.54	

Şekil 4.16'a göre çiçekli bitkilerle tasarlanmış iç mekân senaryosuna ilişkin elde edilen veriler, katılımcıların bu tasarımı hem estetik hem de psikolojik açıdan son derece olumlu değerlendirdiğini göstermektedir. Tüm kavram çiftlerinde ortalama puanların 4 düzeyinin üzerinde olması ve değerlendirmelerin büyük çoğunluğunun 4 ve 5 puanlardan oluşması, çiçekli bitkilerin kullanıcı algısı üzerindeki etkisinin güçlü ve tutarlı olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle "Sınırlayıcı–Özgür" ve "Yorucu–Dinlendirici" boyutlarında elde edilen yüksek ortalamalar, bu tür tasarımların bireylerde özgürlük hissi ile birlikte zihinsel ve duygusal rahatlama sağladığını göstermektedir. Hiçbir kavram çiftinde düşük puanların (1–2) baskın olmaması ise, çiçekli bitkili iç mekânların olumsuz algılanmadığını, aksine kullanıcıların algısal memnuniyet düzeyini önemli ölçüde artırdığını bilimsel olarak desteklemektedir.

Şekil 4.16. Çiçekleri ile dekoratif bitki grubuyla tasarlanan salon senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı grafiği

4.2.7. Boylu Süs Bitki Grubundan Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Boylu süs bitki grubundan oluşturulmuş salon senaryosuna ilişkin mekansal analiz verileri, bu bitki grubunun iç mekân kullanıcıları üzerinde genel olarak olumlu bir izlenim bıraktığını göstermektedir. Estetik boyutta en yüksek ortalama, "etkileyici görünüm" (Ort.=4.385, SP=1.121) ifadesine ait olup, bu özellik katılımcılar tarafından en fazla beğenilen estetik unsuru yansıtmaktadır (Tablo 4.34). Bunu "şık ve gösterişli görünüm" (Ort.=4.077) takip ederken, "doğal" ve "özgün görünüm" daha ılımlı puanlarla değerlendirilmiştir (her ikisi de Ort.=3.769). Psikolojik etkiler açısından ise "sıcaklık hissi" (Ort.=4.0) ve "rahatlık hissi" (Ort.=3.846) gibi göstergeler ön plana çıkmakta, kullanıcılarda konfor ve güven hissi yarattığı görülmektedir. Sağlıkla ilişkili algılar da benzer şekilde yüksek değerlendirilmiş; özellikle "ruhsal dinginlik" ve "iç hava kalitesiyle ilişkili stres azalması" gibi boyutlar (Ort.=4.0) öne çıkmıştır. Dokunsal boyutta ise "pürüzsüz ve ince hissiyat" (Ort.=3.923) en yüksek ortalamaya sahipken, "dikenli ve pürüzlü görünüm" (Ort.=2.615) ve "pürüzlü ve ince" yapı (Ort.=2.846) kullanıcılar tarafından daha az tercih edilmiştir. Tüm bu bulgular, boylu süs bitkilerinin mekânda hem görsel hem de duygusal olarak olumlu bir atmosfer

oluşturduğunu; ancak bazı dokunsal niteliklerin daha az kabul gördüğünü göstermektedir. Ölçeğin genel güvenilirlik katsayısı olan Cronbach's Alpha değeri 0.872, veri setinin yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu ve elde edilen sonuçların güvenilirliğini desteklemektedir.

Tablo 4.34. Boylu süs bitki grubundan tasarlanan salon senaryonun mekansal analizi

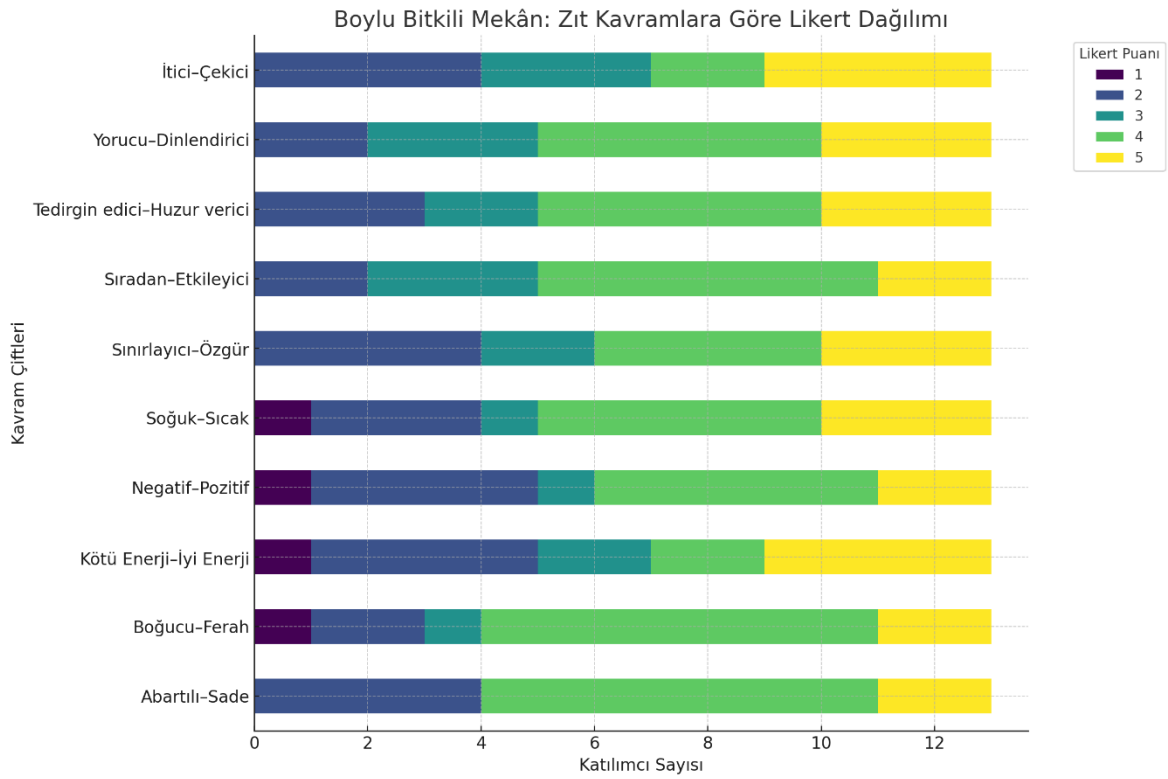
	Boylu süs bitki grubundan oluşturulmuş salon Senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	3.769	1.235	1.0	5.0
	Şık ve gösterişli görünüm	4.077	1.115	1.0	5.0
	Etkileyici görünüm	4.385	1.121	1.0	5.0
	Özgün görünüm	3.769	1.235	1.0	5.0
Psikolojik	Ferah algı	3.769	0.927	2.0	5.0
	Sıcaklık hissi	4.0	1.0	2.0	5.0
	Güvenlik algısı	3.846	1.068	2.0	5.0
	Rahatlık hissi	3.846	0.801	2.0	5.0
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	4.0	1.08	2.0	5.0
	Ruhsal olarak dinginlik	4.0	0.913	2.0	5.0
	Ferah etki	3.846	1.068	2.0	5.0
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	4.0	0.816	2.0	5.0
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	3.923	0.954	2.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.769	0.832	2.0	5.0
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.615	1.557	1.0	5.0
	Dokunsal-Etli yapraklı	3.462	1.266	1.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	2.846	1.405	1.0	5.0

Tablo 4.35'e göre boylu bitkili iç mekân senaryosuna ilişkin elde edilen veriler, uzman algısının genel olarak olumlu düzeyde şekillendiğini göstermektedir. Tüm kavram çiftlerinde ortalama puanların 3.46 ile 3.69 arasında değişmesi, bu tasarımın estetik ve psikolojik açıdan memnuniyet verici bulunduğunu göstermektedir. Özellikle "Yorucu–Dinlendirici" ve "Tedirgin edici–Huzur verici" eksenlerinde ortalama puanların 3.61'in üzerinde olması ve 4 ile 5 puanların yüksek oranlarda kullanılması, boylu bitkilerin kullanıcı üzerinde sakinleştirici ve dinlendirici bir etki yarattığını ortaya koymaktadır. "İtici–Çekici" ve "Sınırlayıcı–Özgür" boyutlarında puanların daha dengeli dağılması, mekânın bazı bireyler açısından sınırlı ya da daha nötr algılanmış olabileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte hiçbir kavram çiftinde 1 puan kullanılmamış olması, bu mekân tasarımının olumsuz bir algı yaratmadığını; en azından nötr ya da olumlu değerlendirmelerle karşılandığını bilimsel olarak desteklemektedir.

Tablo 4.35. Boylu süs bitki grubundan tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Çiçekleri ile dekoratif grubundan salon senaryosu	Ort	Sp	Min	Max	GYS	1 puan (%)	2 puan (%)	3 puan (%)	4 puan (%)	5 puan (%)
Sıradan-Etkileyici	3.62	0.96	2.00	5.00	13.00	0.00	15.38	23.08	46.15	15.38
İtici-Çekici	3.46	1.27	2.00	5.00	13.00	0.00	30.77	23.08	15.38	30.77
Tedirgin edici-Huzur	3.62	1.12	2.00	5.00	13.00	0.00	23.08	15.38	38.46	23.08
Yorucu-Dinlendirici	3.69	1.03	2.00	5.00	13.00	0.00	15.38	23.08	38.46	23.08
Sınırlayıcı-Özgür	3.46	1.20	2.00	5.00	13.00	0.00	30.77	15.38	30.77	23.08
Soğuk-Sıcak	3.46	1.33	1.00	5.00	13.00	7.69	23.08	7.69	38.46	23.08
Boğucu-Ferah	3.54	1.20	1.00	5.00	13.00	7.69	15.38	7.69	53.85	15.38
Abartılı-sade	3.54	1.13	2.00	5.00	13.00	0.00	30.77	0.00	53.85	15.38
Negatif- pozitif	3.23	1.30	1.00	5.00	13.00	7.69	30.77	7.69	38.46	15.38
Kötü eneri-İyi Enerji	3.31	1.44	1.00	5.00	13.00	7.69	30.77	15.38	15.38	30.77

Boylu bitkili iç mekân senaryosuna ilişkin Şekil 4.17'ye göre uzmanların bu mekânı büyük oranda olumlu ve nötr düzeyde algıladıklarını göstermektedir. Tüm zıt kavram çiftlerinde 1 puan tercih edilmemiş olması, bu tasarımın katılımcılarda olumsuz bir izlenim oluşturmadığını ve değerlendirmelerin asgari düzeyde nötr, çoğunlukla ise olumlu yönde seyrettiğini ortaya koymaktadır. Özellikle "Yorucu–Dinlendirici" ve "Tedirgin edici–Huzur verici" eksenlerinde 4 ve 5 puanların yoğunluğu, boylu bitkilerin bireylerde zihinsel rahatlama, huzur ve psikolojik konfor algısı oluşturduğunu göstermektedir. Diğer yandan, "İtici–Çekici" ve "Sınırlayıcı–Özgür" gibi boyutlarda 2 ve 3 puanların görece daha yüksek oranlarda yer alması, bu kavramsal özelliklerin bazı kullanıcılar nezdinde daha nötr ya da sınırlı olumlu algılandığını düşündürmektedir. Genel olarak grafik verileri, boylu bitkili iç mekân tasarımının kullanıcı memnuniyeti, psikolojik rahatlık ve estetik algı açısından etkili olduğunu ve olumsuz algı yaratmadığını bilimsel biçimde desteklemektedir.

Şekil 4.17. Boylu süs bitki grubuyla tasarlanan salon senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı grafiği

4.2.8. Çeşitlendirilmiş Kaktüslü Bitkilerden Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Kaktüslerle tasarlanmış çeşitli bitkilerden oluşan salon senaryosuna ilişkin mekansal analiz sonuçları, kullanıcıların bu tasarım yaklaşımına dair algılarının genel olarak olumlu düzeyde olduğunu göstermektedir. Estetik değerlendirmelerde "doğal görünüm", "şık ve gösterişli görünüm" ve "etkileyici görünüm" ifadeleri benzer ortalama puanlarla (Ort.=3.692) değerlendirilirken, "özgün görünüm" (Ort.=3.923, SP=1.115) biraz daha yüksek bir ortalama ile öne çıkmaktadır. Psikolojik faktörler açısından ise "ferah algı" ve "sıcaklık hissi" (Ort.=3.538), "güvenlik" ve "rahatlık hissi" (Ort.=3.385) gibi boyutlar dengeli değerlendirilmiştir. Sağlıkla ilgili algılar arasında "iç hava kalitesinin artırılmasıyla kan basıncı ve stresin azalması" (Ort.=3.846) ifadesi en yüksek ortalamaya sahipken, diğer sağlık göstergeleri de 3.5 seviyelerinde olumlu bir izlenim sunmaktadır. Dokunsal boyutta ise "dikenli ve pürüzlü görünüm" (Ort.=3.462) görece daha dikkat çekici bir algı oluşturmuş; "pürüzsüz ve ince" ile "pürüzsüz ve kalın" dokular ise benzer şekilde değerlendirilmiştir (Ort.=3.154). "Etli yapraklı" bitkiler ise görece daha düşük bir ortalama ile (Ort.=2.923) daha az tercih edilen dokunsal özellik olarak öne çıkmıştır. Tüm bu bulgular, kaktüslerle çeşitlendirilmiş bitki grubunun mekânsal estetikten sağlığa ve duyusal algıya kadar geniş bir

yelpazede kullanıcılar üzerinde orta-yüksek düzeyde olumlu etkiler oluşturduğunu göstermektedir. Ayrıca, analizde elde edilen **C**ronbach's Alpha değeri 0.915, ölçekteki maddelerin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu ve analiz sonuçlarının güvenilirliğini desteklediğini göstermektedir.

Tablo 4.36. Kaktüslerle tasarlanan çeşitli bitkilerden oluşan salon senaryonun mekansal analizi

	Kaktüslerle tasarlanmış çeşitli bitkilerde oluşturulmuş Balkon Senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	3.692	1.437	1.0	5.0
	Şık ve gösterişli görünüm	3.692	1.377	1.0	5.0
	Etkileyici görünüm	3.692	1.494	1.0	5.0
	Özgün görünüm	3.923	1.115	1.0	5.0
Psikolojik	Ferah algı	3.538	1.33	1.0	5.0
	Sıcaklık hissi	3.538	0.967	1.0	5.0
	Güvenlik algısı	3.385	1.261	1.0	5.0
	Rahatlık hissi	3.385	1.261	1.0	5.0
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	3.538	1.266	2.0	5.0
	Ruhsal olarak dinginlik	3.615	1.261	1.0	5.0
	Ferah etki	3.462	1.127	1.0	5.0
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	3.846	1.144	1.0	5.0
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	3.154	1.405	1.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.154	1.068	1.0	4.0
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	3.462	1.266	1.0	5.0
	Dokunsal-Etli yapraklı	2.923	1.188	1.0	4.0
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	3.077	1.256	1.0	5.0

Tablo 4.37'ye göre kaktüslü karışık bitkilerle tasarlanmış iç mekân senaryoda uzman algısının kavram çiftlerine göre değişkenlik gösterdiğini ve algının daha çok nötr ile sınırlı olumlu arasında şekillendiğini göstermektedir. "Sıradan–Etkileyici" ve "İtici–Çekici" boyutlarında ortalama puanlar sırasıyla 3.31 ve 2.92 olup, özellikle bu iki boyutta katılımcıların yaklaşık %38'inin 4 puan verdiği, ancak aynı zamanda %30'a yakın oranda 2 ve 3 puanların da bulunduğu görülmektedir. Bu, kullanıcıların estetik ve çekicilik düzeyini kararsız ya da sınırlı düzeyde olumlu değerlendirdiğini göstermektedir.

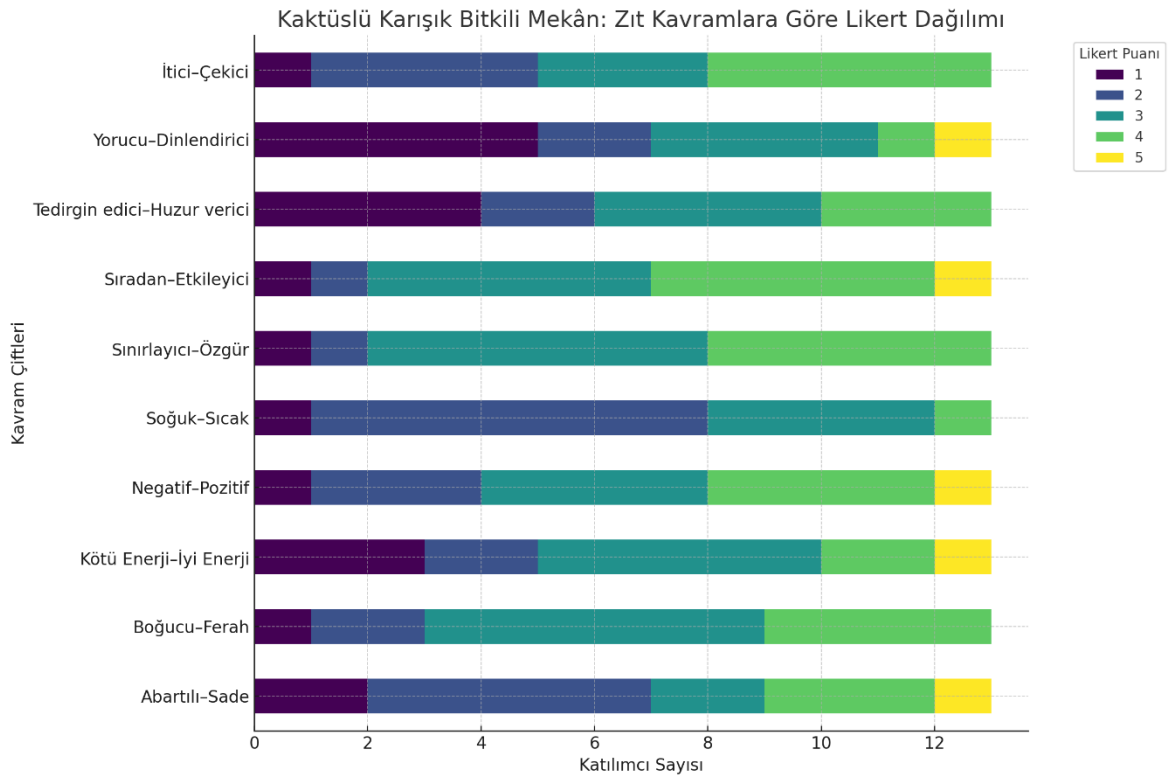
"Tedirgin edici–Huzur verici" ve "Yorucu–Dinlendirici" eksenlerinde ortalama değerlerin sırasıyla 2.46 ve 2.31 gibi düşük seviyelerde kalması dikkat çekicidir. Bu dağılım, mekânın psikolojik rahatlık ve huzur verme düzeyinin yetersiz kaldığını, katılımcıların önemli bir bölümünün (yaklaşık %30-38) bu eksenlerde 1 ve 2 puan verdiğini göstermektedir. Öte

yandan “Sınırlayıcı–Özgür” boyutunda ortalama puanın 3.15 ve %38’lik bir kesimin 4 puan vermesi, bu tasarımın daha çok nötr-olumlu özgürlük hissi oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 4.37. Kaktüs bitkilerle tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Kaktüs bitkilerle tasarlanmış salon salon senaryosu	**Ort**	**Sp**	**Min**	**Max**	**GYS**	**1 puan (%)**	**2 puan (%)**	**3 puan (%)**	**4 puan (%)**	**5 puan (%)**
Sıradan-Etkileyici	3.31	1.03	1.00	5.00	13.00	7.69	7.69	38.46	38.46	7.69
İtici-Çekici	2.92	1.04	1.00	4.00	13.00	7.69	30.77	23.08	38.46	0.00
Tedirgin edici-Huzur	2.46	1.20	1.00	4.00	13.00	30.77	15.38	30.77	23.08	0.00
Yorucu-Dinlendirici	2.31	1.32	1.00	5.00	13.00	38.46	15.38	30.77	7.69	7.69
Sınırlayıcı-Özgür	3.15	0.90	1.00	4.00	13.00	7.69	7.69	46.15	38.46	0.00
Soğuk-Sıcak	2.38	0.77	1.00	4.00	13.00	7.69	53.85	30.77	7.69	0.00
Boğucu-Ferah	3.00	0.91	1.00	4.00	13.00	7.69	15.38	46.15	30.77	0.00
Abartılı-sade	2.69	1.25	1.00	5.00	13.00	15.38	38.46	15.38	23.08	7.69
Negatif- pozitif	3.08	1.12	1.00	5.00	13.00	7.69	23.08	30.77	30.77	7.69
Kötü eneri-İyi Enerji	2.69	1.25	1.00	5.00	13.00	23.08	15.38	38.46	15.38	7.69

Şekil 4.18’e göre kaktüslü karışık bitkili iç mekân senaryosuna ilişkinuzman algısının büyük ölçüde nötr ve sınırlı olumlu düzeyde şekillendiğini ortaya koymaktadır. “Sıradan–Etkileyici” ve “İtici–Çekici” eksenlerinde puan dağılımının 3 ve 4 düzeylerinde yoğunlaştığı gözlemlenmektedir; bu durum, estetik algının belirgin biçimde olumlu olmadığı, ancak tamamen olumsuz da değerlendirilmediğini göstermektedir. Özellikle “Tedirgin edici–Huzur verici” ve “Yorucu–Dinlendirici” boyutlarında 1 ve 2 puanların önemli bir orana sahip olması, bu tasarımın kullanıcılar üzerinde yeterli düzeyde huzur ve psikolojik konfor sağlamadığını göstermektedir. “Sınırlayıcı–Özgür” ekseninde ise 3 ve 4 puanların baskınlığı, mekânın sınırlılık algısından uzak, ancak güçlü bir özgürlük hissi de yaratmayan bir yapıya sahip olduğunu işaret etmektedir. Genel olarak grafik, bu tür karışık bitkisel düzenlemelerin mekânsal algıya katkısının sınırlı kaldığını, estetik ve psikolojik etki açısından dengeli ancak etkileyici olmayan bir kullanıcı deneyimi sunduğunu göstermektedir.

Şekil 4.18. Kaktüs bitkilerle tasarlanan salon senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı

4.2.9. Çeşitlendirilmiş Kaktüssüz Bitkilerden Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Kaktüssüz tasarlanmış çeşitli bitkilerden oluşan salon senaryosuna ait mekansal analiz bulguları, kullanıcıların bu iç mekân düzenlemesine ilişkin genel olarak olumlu bir algıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Estetik boyutta en yüksek ortalama puan "doğal görünüm" (Ort.=4.231, SP=0.832) ile elde edilirken; "şık ve gösterişli" ve "etkileyici görünüm" gibi diğer estetik unsurlar da benzer şekilde yüksek ortalamalarla değerlendirilmiştir (Ort.=4.154). Psikolojik boyutta "sıcaklık hissi", "güvenlik" ve "rahatlık algısı" (her biri Ort.=4.077) gibi unsurların öne çıkması, bu bitki kombinasyonunun kullanıcıların iç mekânda kendilerini hem huzurlu hem de güvenli hissetmelerine katkı sağladığını göstermektedir. Sağlıkla ilişkili göstergelerden "fiziksel olarak dinçlik", "ruhsal dinginlik" ve "iç hava kalitesi ile stres azalması" da 4.0 üzeri ortalamalarla pozitif etkiler oluşturmuştur. Dokunsal özellikler açısından en olumlu değerlendirme "pürüzsüz ve ince dokuya" aitken (Ort.=4.0), "dikenli ve pürüzlü görünüm" (Ort.=2.923, SP=1.441) daha düşük puan almıştır; bu durum, kullanıcıların dokunsal konforda pürüzsüzlük ve sadelikten yana tercihte bulunduğunu göstermektedir. Tüm bu sonuçlar, kaktüs ve farklı bitkilerle tasarlanmış salon senaryosunun, hem estetik hem de psikolojik ve fizyolojik açılardan

kullanıcı deneyimine olumlu katkılar sunduğunu göstermektedir. Ayrıca, elde edilen Cronbach's Alpha değeri 0.889, verilerin yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu ve ölçeğin güvenilirliğini desteklemektedir.

Tablo 4.38. Kaktüssüz tasarlanmış çeşitli bitkilerde tasarlanan salon senaryonun mekansal analizi

	Kaktüssüz tasarlanmış çeşitli bitkilerde oluşturulmuş salon senaryos	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	4.231	0.832	3.0	5.0
	Şık ve gösterişli görünüm	4.154	0.801	3.0	5.0
	Etkileyici görünüm	4.154	0.899	3.0	5.0
	Özgün görünüm	4.077	0.954	2.0	5.0
Psikolojik	Ferah algı	4.0	0.913	2.0	5.0
	Sıcaklık hissi	4.077	0.76	3.0	5.0
	Güvenlik algısı	4.077	0.76	3.0	5.0
	Rahatlık hissi	4.077	0.862	3.0	5.0
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	4.077	0.641	3.0	5.0
	Ruhsal olarak dinginlik	4.077	1.038	2.0	5.0
	Ferah etki	4.0	0.816	2.0	5.0
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	4.0	1.0	2.0	5.0
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	4.0	1.0	2.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.769	1.166	1.0	5.0
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.923	1.441	1.0	5.0
	Dokunsal-Etli yapraklı	3.462	1.127	1.0	5.0
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	3.077	1.32	1.0	5.0

Kaktüssüz karışık bitkilerle tasarlanmış iç mekân senaryosuna ait Tablo 4.39'a göre uzman algısının genel olarak olumlu düzeyde seyrettiğini göstermektedir. Tüm kavram çiftlerinde ortalama puanların 3.69 ile 4.23 arasında değişmesi, bu mekânsal düzenlemenin hem estetik hem de psikolojik anlamda uzman memnuniyetini desteklediğini ortaya koymaktadır. Özellikle "Sıradan–Etkileyici" boyutunda ortalama 4.23 puan ve %84,6 oranında 4 ve 5 puan kullanımı, bu iç mekânın estetik anlamda güçlü bir etki bıraktığını göstermektedir. Benzer şekilde, "Sınırlayıcı–Özgür" ekseninde %69,2 oranında 4 puan kullanımı ve 3.85 ortalama değer, mekânın kullanıcıya açık ve ferah bir atmosfer sunduğunu göstermektedir."Tedirgin edici–Huzur verici" ve "Yorucu–Dinlendirici" boyutlarında da ortalama puanların 3.76 ve 3.69 düzeyinde olması, bu tür bir bitkisel kompozisyonun psikolojik rahatlama, huzur ve zihinsel denge açısından etkili olduğunu desteklemektedir. Ayrıca, hiçbir kavram çiftinde 1 puanın yer almaması, kullanıcıların olumsuz algıya sahip olmadığını, en azından nötr ya da olumlu bir değerlendirme yaptıklarını göstermektedir. Genel olarak bu bulgular, kaktüssüz karışık bitkili iç mekân tasarımlarının hem estetik değer hem de psikolojik konfor açısından

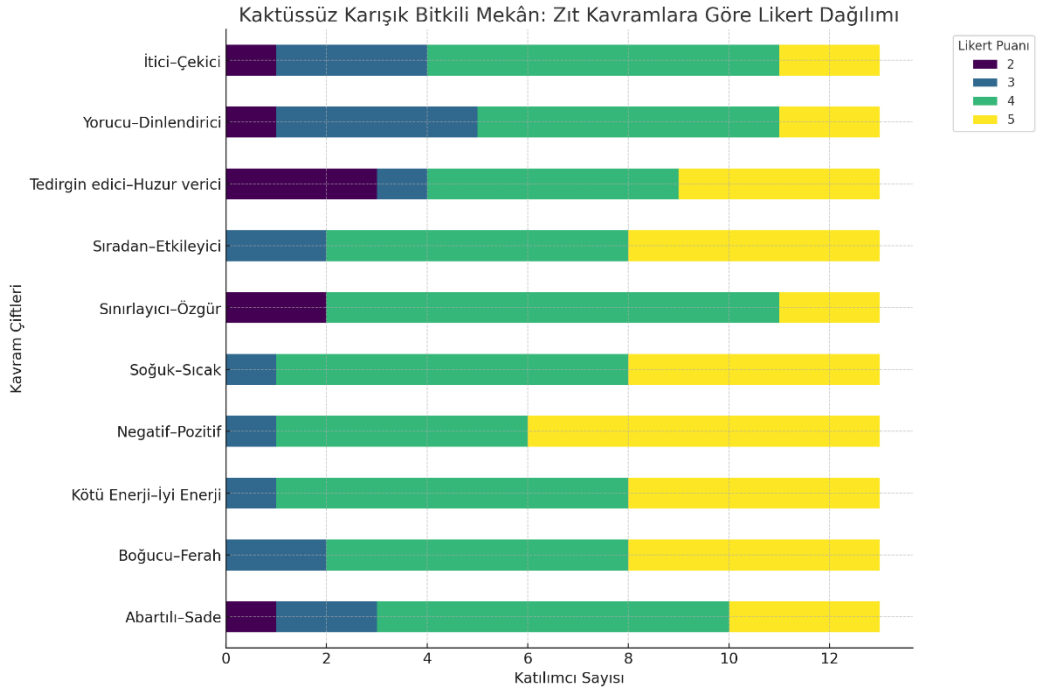
kullanıcı deneyimini olumlu yönde etkilediğini ve tasarım süreçlerinde tercih edilebilir bir seçenek sunduğunu bilimsel temelde desteklemektedir.

Tablo 4.39. Kaktüssüz çeşitli bitkilerle tasarlanan salon senaryosunun mekan ve bitki bütüncül ele alınarak anlamsal farklılaşma cetveli

Kaktüssüz çeşitli bitkilerle tasarlanmış salon salon senaryosu	**Ort**	**Sp**	**Min**	**Max**	**GYS**	**1 puan (%)**	**2 puan (%)**	**3 puan (%)**	**4 puan (%)**	**5 puan (%)**
Sıradan-Etkileyici	4.23	0.73	3.00	5.00	13.00	0.00	15.38	46.15	38.46	
İtici-Çekici	3.77	0.83	2.00	5.00	13.00	7.69	23.08	53.85	15.38	
Tedirgin edici-Huzur	3.77	1.17	2.00	5.00	13.00	23.08	7.69	38.46	30.77	
Yorucu-Dinlendirici	3.69	0.85	2.00	5.00	13.00	7.69	30.77	46.15	15.38	
Sınırlayıcı-Özgür	3.85	0.90	2.00	5.00	13.00	15.38	0.00	69.23	15.38	
Soğuk-Sıcak	4.31	0.63	3.00	5.00	13.00	0.00	7.69	53.85	38.46	
Boğucu-Ferah	4.23	0.73	3.00	5.00	13.00	0.00	15.38	46.15	38.46	
Abartılı-sade	3.92	0.86	2.00	5.00	13.00	7.69	15.38	53.85	23.08	
Negatif- pozitif	4.46	0.66	3.00	5.00	13.00	0.00	7.69	38.46	53.85	
Kötü eneri-İyi Enerji	4.31	0.63	3.00	5.00	13.00	0.00	7.69	53.85	38.46	

Şekil 4.39'a görekaktüssüz karışık bitkili iç mekân senaryosunun kullanıcılar tarafından genel olarak olumlu algılandığını açıkça ortaya koymaktadır. "Sıradan–Etkileyici", "Boğucu–Ferah" ve "Sınırlayıcı–Özgür" kavram çiftlerinde 4 ve 5 puanların yüksek oranda tercih edilmesi, bu mekânsal düzenlemenin estetik algı, ferahlık hissi ve mekânsal özgürlük bağlamında güçlü bir kullanıcı memnuniyeti oluşturduğunu göstermektedir. "Yorucu–Dinlendirici" ve "Negatif–Pozitif" eksenlerinde de benzer şekilde yüksek puan dağılımı,

psikolojik konfor ve duygusal pozitiflik açısından bu iç mekânın kullanıcılar üzerinde olumlu etkiler bıraktığını göstermektedir. Şekil 4.19'da (1 ve 2) son derece sınırlı olması ve hiçbir kavram çiftinde belirgin şekilde olumsuz değerlendirme bulunmaması, bu tasarım yaklaşımının olumsuz algı oluşturmadığını, kullanıcılar nezdinde kabul edilebilirliğinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgular, bitki türlerinin ve düzenleme biçimlerinin kullanıcı algısını şekillendirmede ne denli etkili olduğunu ve kaktüssüz karışık bitkili mekânların gerek estetik gerekse psikolojik fayda açısından başarılı bir iç mekân çözümü sunduğunu bilimsel olarak desteklemektedir.

Şekil 4.19 Kaktüssüz çeşitli bitkilerle tasarlanan salon senaryosunun zıt kavramlara göre 5'li likert dağılımı grafiği

Elde edilen bulgular, salonlarda kullanılan bitkisel unsurların, özellikle tropik, sukkulent ve çiçekli türler olduğunda, estetik, psikolojik ve sağlık boyutlarında yüksek kullanıcı memnuniyeti yarattığını göstermiştir. Bu durum, Jumeno ve Matsumoto'nun (2013) ofis ortamlarında bitkilerin stres azaltıcı, dikkat artırıcı ve sağlık şikâyetlerini azaltıcı etkilerine dair bulgularıyla örtüşmektedir. Aynı zamanda bitkilerin "doğal görünüm", "ferahlık", "rahatlık" ve "pozitif enerji" gibi boyutlarda olumlu algı yarattığı da gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar, Bringslimark vd. (2009) tarafından yürütülen çalışmalarda iç mekân bitkilerinin ruh hali ve bilişsel performans üzerindeki etkilerine ilişkin bulgularla da paralellik göstermektedir.

Bitkisiz salon senaryoları ile kıyaslandığında, bitkili düzenlemelerin katılımcılar üzerinde anlamlı ölçüde daha olumlu etkiler oluşturduğu tespit edilmiştir. Bitkisiz senaryolarda “doğal görünüm” ve “huzur verici” algısının zayıf kaldığı, kullanıcıların bu tür ortamları eksik ve soğuk olarak nitelendirdiği belirtilmiştir. Bu durum, Park ve Mattson (2008)’ın hastane odalarında yapılan çalışmasında, iç mekân bitkilerinin varlığının hastaların iyileşme sürecine olumlu katkı sağladığını ortaya koyan bulgularla örtüşmektedir.

Öte yandan, sivri ve dikenli yapısı nedeniyle Feng Shui'de olumsuz enerji taşıdığı belirtilen kaktüs bitkileriyle tasarlanmış senaryolarda, “huzur verici”, “sıcaklık hissi” ve “iyi enerji” gibi psikolojik göstergelerde düşük puanlar gözlenmiştir. Bu bulgu, Feng Shui literatüründe "Sha Chi" olarak adlandırılan keskin formların mekânda olumsuz enerji yarattığı görüşünü desteklemektedir (Yoon & Park, 2018). Aynı zamanda bu bitkilerin, dokunsal algıda “rahatsız edici” olarak değerlendirilmeleri, çevresel konfor açısından sınırlı bir katkı sunduğunu ortaya koymaktadır.

Çalışmanın önemli bir sonucu da karışık ve çeşitlendirilmiş bitki gruplarının kullanıldığı salon senaryolarında, tüm zıt kavram çiftlerinde dengeli ve pozitif puanlamaların elde edilmesidir. Bu bulgu, Feng Shui'nin temel ilkelerinden olan Yin-Yang dengesine uyumun, kullanıcı memnuniyetini artıran temel bir unsur olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle kaktüssüz çeşitlendirilmiş senaryoların, tüm ölçeklerde yüksek puanlar alması, bitki çeşitliliğinin algısal kaliteye etkisini desteklemektedir. Sonuç olarak bu tez, iç mekân bitkilendirmesinde estetik değerlendirmenin dışında bitkisel düzenlemenin psikolojik, fizyolojik ve enerjisel etkilerini bütüncül olarak değerlendirmiştir. Literatürde sınırlı yer bulan Feng Shui temelli bitkisel mekân tasarımı yaklaşımına disiplinler arası bir bakış kazandırarak, kullanıcı algısına dayalı yeni veri ve yorumlar sunmuş; bu yönüyle akademik literatüre özgün bir katkı sağlamıştır.

4.10. Çeşitlendirilmiş Bitkilerden Oluşturulmuş Salon Senaryosunun Uzman Görüşü Değerlendirmesi

Çeşitlendirilmiş olarak hazırlanan salon senaryolarına ilişkin uzman algısına göre; ortalamaların 3.85 ile 4.15 arasında değiştiği görülmektedir. Bu değerler, uzmanların değerlendirmelerinde "katılıyorum" düzeyinde eğilim gösterdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle "Şık ve gösterişli görünüm" maddesi 4.15 ortalama ile en yüksek algılanan özellik olurken, "Özgün görünüm" ve "Ferah algı" maddeleri 3.85 ortalama ile görece daha düşük düzeyde değerlendirilmiştir. Bu durum, kullanıcıların estetik ve düzen odaklı özellikleri daha öncelikli algıladığını göstermektedir (Tablo 4.40).

Standart sapma değerleri ise 0.68 ile 1.18 arasında değişmektedir. En düşük standart sapma "Şık ve gösterişli görünüm" maddesinde gözlenmiştir (0.69), bu da bu maddeye verilen yanıtların daha tutarlı olduğunu ve katılımcılar arasında ortak bir görüş bulunduğunu işaret etmektedir. Öte yandan, "Etkileyici görünüm" maddesinde gözlenen 1.19 düzeyindeki yüksek standart sapma, bu maddeye yönelik algıların daha geniş bir dağılıma sahip olduğunu, dolayısıyla katılımcılar arasında görüş ayrılığı bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 4.40. Çeşitlendirilmiş 3 bitkilerden tasarlanan salon senaryosunun mekansal analizi

	Sukkulent bitki grubundan tasarlanmış Salon Senaryosu	**Ort.**	**SP**	**Min**	**Max**
Estetik	Doğal görünüm	4.08	1.04	2.00	5.00
	Şık ve gösterişli görünüm	4.15	0.69	3.00	5.00
	Etkileyici görünüm	4.08	1.19	2.00	5.00
	Özgün görünüm	3.85	1.14	2.00	5.00
Psikolojik	Ferah algı	3.85	1.14	2.00	5.00
	Sıcaklık hissi	3.92	1.12	2.00	5.00
	Güvenlik algısı	3.85	1.07	2.00	5.00
	Rahatlık hissi	4.08	0.86	3.00	5.00
Sağlık	Hava kalitesini düzenlemesinden dolayı fiziksel olarak dinçlik	4.00	1.22	2.00	5.00
	Ruhsal olarak dinginlik	3.85	1.07	2.00	5.00
	Ferah etki	3.92	1.19	1.00	5.00
	İç hava kalitesini artırmasından dolayı kan basıncı ve stersi azalma	3.77	1.17	2.00	5.00
Dokunsal	Bitkilerin Dokunsal Hissi Pürüzsüz ve ince	3.85	0.99	2.00	5.00
	Dokunsal-Pürüzsüz ve kalın	3.77	1.36	1.00	5.00
	Dokunsal-Dikenli ve pürüzlü görünüm	2.77	1.59	1.00	5.00
	Dokunsal-Etli yapraklı	2.92	1.50	1.00	5.00
	Dokunsal-Pürüzlü ve ince	4.00	0.82	3.00	5.00

Elde edilen bulgular ışığında; Feng Shui felsefesine göre 3D modellemeyle tasarlanmış salon ve balkon senaryoları, estetik, psikolojik ve dokunsal kriterler çerçevesinde uzmanlar tarafından değerlendirilmiştir. Katılımcıların değerlendirmelerine yönelik yapılan istatistiksel analizlerde, özellikle tropik bitkilerle düzenlenmiş senaryoların "doğal görünüm", "ruhsal olarak dinginlik" ve "ferah etki" gibi kriterlerde yüksek ortalama puan aldığı (Ort. ≈ 4.40) tespit edilmiştir. Cronbach's Alpha katsayısının 0.80'in üzerinde çıkması, uzman görüşlerinin iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Anlamsal Farklılaşma Cetveli'ne göre yapılan değerlendirmelerde ise tropik ve sukkulent bitkilerin yer aldığı mekânlar; "etkileyici", "çekici", "huzur verici" ve "ferah" olarak tanımlanmıştır. Bu bulgular, bitkilerin yalnızca estetik değil, aynı zamanda kullanıcıların psikolojik iyilik hali ve mekânsal konfor algısı üzerinde de olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Liang vd. (2025) tarafından yapılan derleme çalışması, Feng Shui temelli bitki yerleşimlerinin kent ekolojisinde mikroklima düzenleme, biyolojik çeşitliliği destekleme ve psikolojik refahı artırma gibi çok boyutlu faydalar sunduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, tezde elde edilen bulgular hem literatürle örtüşmekte hem de iç mekân tasarımında Feng Shui ilkelerine dayalı bitkilendirme yaklaşımlarının sürdürülebilir, sağlıklı ve kullanıcı dostu yaşam alanları oluşturmadaki önemini sayısal verilerle desteklemektedir. Bu sonuçlar Feng Shui ilkelerinin güncel iç mekân uygulamalarında etkin biçimde kullanılabileceğini ve bireylerin yaşam kalitesine somut katkılar sunabileceğini göstermektedir. Bringslimark vd. (2009) tarafından yapılan araştırma ile uyumludur; çalışmada iç mekân bitkilerinin stres azaltıcı, dikkat artırıcı ve psikolojik dengeyi destekleyici etkileri vurgulanmıştır. Aynı şekilde, Lohr vd. (1996) bitkili iç mekânların çalışan memnuniyetini ve verimliliğini artırdığını ortaya koymuştur. Buna ek olarak, Kellert vd. (2008) tarafından savunulan biyofilik tasarım kuramı, doğaya ait unsurların mekâna entegre edilmesinin bireylerin içsel huzurunu artırdığını belirtmektedir. Bu tezde, bitkisel çeşitliliğin (özellikle boylu ve tropik türlerin) mekânsal ferahlık algısını artırdığı ve uzmanlar tarafından "etkileyici" olarak nitelendirildiği gözlemlenmiştir. Bu durum, doğayla bütünleşik yaşam alanlarının insan psikolojisi üzerinde olumlu etkiler bıraktığını gösteren biophilic yaklaşımlarla da uyum göstermektedir. Sonuç olarak, bu tez çalışmasının bulguları, iç mekân bitkilerinin sadece dekoratif değil, aynı zamanda ruhsal denge ve mekânsal algı üzerinde derin etkiler yarattığını ortaya koymakta; Feng Shui felsefesine dayalı iç mekân düzenlemelerinin sürdürülebilir, sağlıklı ve kullanıcı dostu ortamlar oluşturmada önemli bir araç olduğunu doğrulamaktadır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Tez çalışmasında, Feng Shui felsefesi doğrultusunda iç mekân süs bitkilerinin farklı tasarım alternatifleriyle düzenlenmesinin, uzmanların mekân algısı üzerindeki etkilerini değerlendirmeyi amaçlamıştır. Tasarlanan balkon ve salon senaryolarında yer verilen bitki gruplarının (kaktüs, sukkulent, tropik bitkiler, çiçekli süs bitkileri, meyveli türler ve boylu bitkiler) kullanıcı algısı üzerindeki etkileri, uzman görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda;

- Bitkili mekân tasarımlarının, bitkisiz alternatiflere kıyasla uzmanlar tarafından daha olumlu algılandığı,
- Feng Shui ilkelerine uygun bitki seçimi ve yerleşiminin, mekânsal denge, huzur, enerji akışı ve estetik kalite açısından olumlu katkılar sunduğu,
- Tropik ve çiçekli süs bitkilerinin, estetik ve duygusal algı açısından en yüksek puanları aldığı,
- Bitkisiz senaryolarda ise, mekânın eksik, soğuk ve cansız olarak tanımlandığı,
- Feng Shui'nin temel ilkeleri olan yön, element ve renk dengelerinin dikkate alınmasının, kullanıcı deneyimini anlamlı şekilde iyileştirdiği tespit edilmiştir.

Bu çalışma sonucunda iç mekân süs bitkilerinin sadece görsel birer dekorasyon unsuru değil, aynı zamanda psikolojik ve enerjisel denge unsuru olarak da değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Mekân tasarımında sadece estetik değil, enerji akışını ve kullanıcı konforunu da gözeten yaklaşımların benimsenmesi, özellikle kentleşmenin getirdiği stres ve mekânsal sınırlamalar düşünüldüğünde, birçok perspektiften önemli olduğu ortya çıkmaktadır.

Bu tez, iç mekân bitkilendirme sürecinde Feng Shui ilkelerinin mekânsal tasarıma entegrasyonunun, disiplinler arası bir perspektifle değerlendirilerek hem teorik hem de pratik anlamda literatüre katkı sağlayacağını göstermektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, çevre-insan-bitki etkileşimini merkeze alan yaklaşımların, sürdürülebilir, sağlıklı ve enerjisel açıdan dengeli yaşam alanları oluşturulmasına katkı sunduğu sonucuna varılmıştır.

5.1. Bitkilerde Anlamsal Farklılaşmanın Feng Shui Felsefesi'ne Göre Değerlendirme Sonuçları

Sıradan – Etkileyici; Feng Shui'ye göre etkileyici mekânlar; renk, ışık, doğal malzemeler ve bitkilerle zenginleştirilmiş, "Chi" enerjisini dengeli şekilde aktaran mekânlardır. Sıradanlık, enerjinin durağanlığıyla ilişkilendirilirken; etkileyici tasarımlar enerjiyi harekete geçirmektedir.

İtici – Çekici; İtici bir ortamda negatif enerji birikimi (örneğin karanlık köşeler, dağınıklık) söz konusu olabilirken, çekici ortamlar açık, düzenli ve enerji akışına izin veren yerleşimle ilgilidir. Bitkiler, doğal ışık ve yumuşak formlar çekiciliği artırmaktadır.

Tedirgin Edici – Huzur; Tedirginlik yaratan mekânlar keskin köşeler, karanlık alanlar ve enerji akışının kesildiği noktalarla ilişkilidir. Huzur, Feng Shui'de Yin-Yang dengesine, su elementi gibi yatıştırıcı unsurlara ve doğal unsurların (bitkiler, taşlar) kullanımıyla sağlanmaktadır.

Yorucu – Dinlendirici; Fazla uyaran (renk karmaşası, yoğun desen, aşırı eşya) yorgunluk hissi doğurabilir. Feng Shui'ye göre sade, doğal ve dengeli mekânlar zihni ve bedeni dinlendirir. Bitkiler bu dinlenme etkisini güçlendirmektedir.

Sınırlayıcı – Özgür; Kapalı, dar, karışık yerleşim sınırlayıcı bir etki yaratır. Feng Shui'de alanın serbestçe enerji dolaşımına (Chi) izin vermesi esastır. Açık plan, doğal ışık ve mekânın düzenlenmesi özgürlük hissini artırmaktadır.

Soğuk – Sıcak; Soğuk hissiyat, metal ve gri tonlarının baskınlığıyla ilişkilendirilirken; sıcaklık, ahşap, toprak tonları, doğal ışık ve canlı bitkilerle sağlanır. Feng Shui'de ateş elementi (kırmızı, mum ışığı) sıcaklık etkisi için kullanılmaktadır.

Boğucu – Ferah; Boğucu ortamlar enerji akışının tıkandığı, eşya kalabalığının ve düşük tavanların olduğu mekânlardır. Ferahlık, Feng Shui'de havanın ve enerjinin serbest dolaşımıyla, özellikle açık renkler ve doğal bitkilerle sağlanmaktadır.

Abartılı – Sade; Aşırı gösterişli ya da karmaşık detaylar Chi enerjisinin dengesini bozabilir. Feng Shui'de sadelik, doğaya yakınlık ve uyum anlamına gelir; bu da enerjinin dengeli akmasını sağlanmaktadır.

Negatif – Pozitif; Negatif enerji, kötü yerleşim, dağınıklık, doğal olmayan malzemeler ve ışık eksikliği ile oluşur. Pozitif enerji ise doğal düzen, temiz hava, canlı bitkiler, su öğesi gibi Feng Shui'ye uygun tasarımlarla desteklenmektedir.

Kötü Enerji – İyi Enerji; Feng Shui'de "Sha Chi" (zararlı enerji) ve "Sheng Chi" (yararlı enerji) kavramları vardır. Kötü enerji; keskin köşeler, karanlık alanlar, körelmiş bitkiler gibi unsurlarla oluşurken; iyi enerji, su elementi, sağlıklı bitkiler, doğal ışık ve sade düzenle elde edilmektedir.

5.1.1. Feng Shui ile Uyumlu Balkon Senaryoları

Boylu süs bitki grubu ile tasarlanan balkon Tablo 4.15'e göre; Etkileyici (Ort: 4.38), Çekici (Ort: 4.54), Huzur verici (Ort: 4.15), Dinlendirici (Ort: 4.23), Özgür (Ort: 4.08), Sıcak (Ort: 4.08), Ferah (Ort: 4.23), İyi Enerji (Ort: 4.23) Feng Shui felsefesine uyumlu tasarlandığı ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak bu balkon senaryosu, Feng Shui'nin pozitif enerji akışı, doğallık ve ferahlık ilkeleriyle son derece uyumludur. Meyveli Dekoratif Bitkilerle Tasarlanan Balkon Tablo 4.11'e göre; Sıcak, Etkileyici, İyi Enerji gibi pozitif kutuplarda ortalamalar 4.0 üzerindedir. Ruhsal dinginlik ve ferah algısı yüksektir. Bu balkon senaryosu, besleyici doğa, canlılık ve estetik cazibe açısından Feng Shui ile uyumludur.

5.1.2. Feng Shui ile Uyumlu Salon Senaryoları

Çiçekleri ile dekoratif bitki grubu Tablo 4.33'e göreEtkileyici (Ort: 3.92), Çekici (4.08), Huzur (4.00), Dinlendirici (4.15), Sıcak (4.23), Ferah (4.00), Pozitif (4.08), İyi Enerji (4.15), Duygusal, estetik ve sağlık yönünden Feng Shui kriterleriyle güçlü bir örtüşme vardır. Boylu süs bitki grubu ile tasarlanan salon (Tablo 4.35'e göre Boğucu–Ferah (Ort: 3.54), Kötü Enerji–İyi Enerji (Ort: 3.31) gibi pozitif yönlerde yüksektir. Bu senaryo da denge, sadelik ve ferahlık açısından uygundur Feng Shui ile Uyuşmayan Senaryolar ise (Karşıt Enerji) Bitkisiz Salon ve Balkon (Tablo 4.3 ve Tablo 4.23)'dur.

5.2. Balkon Senaryosu İle Oluşturulmuş Mekanda Bitkisel Tasarım Mekan Algısı

Bu çalışma, iç mekân tasarımında farklı süs bitkisi gruplarıyla oluşturulmuş salon ve balkon senaryolarının kullanıcı algısı üzerindeki etkilerini değerlendirmek ve Feng Shui ilkeleriyle ilişkilendirmek amacıyla yürütülmüştür. Elde edilen bulgular, bitkisel tasarım unsurlarının yalnızca estetik bir unsur olmanın ötesine geçerek, kullanıcıların psikolojik, sağlık ve dokunsal algılarında anlamlı farklılıklar yarattığını ortaya koymuştur.

Bitkisiz Mekân Senaryosu: Bitkisiz olarak tasarlanan salon ve balkon senaryolarında kullanıcıların estetik ve psikolojik algıları düşük düzeyde kalmıştır. Özellikle "doğal görünüm", "ferah algı" ve "sıcaklık hissi" gibi kriterlerde ortalama puanlar düşüktür. Zıt kavramlar değerlendirmesinde de "Tedirgin edici–Huzur verici" ve "Sınırlayıcı–Özgür" gibi

kavramlarda negatif eğilimler baskındır. Bu sonuç, bitkisiz ortamların Feng Shui'de vurgulanan enerji akışı, denge ve canlılık gibi temel ilkelerle çeliştiğini göstermektedir.

Kaktüs ve Kaktüs Ağırlıklı Karışımlar: Kaktüs bitkileriyle oluşturulmuş senaryolarda görsel cazibe kısmen sağlansa da, dokunsal ve psikolojik konfor açısından olumsuz algılar öne çıkmıştır. "Dikenli ve pürüzlü" yüzeyler huzur verici bir atmosfer yaratmakta yetersiz kalmış, "kötü enerji–iyi enerji" ekseninde düşük puanlamalar dikkat çekmiştir. Feng Shui'ye göre sivri, dikenli formlar "sha chi" (negatif enerji) ürettiği kabul edildiğinden, bu sonuç kuramla tutarlıdır.

Sukkulent, Tropik ve Çiçekli Bitki Grupları: Bu gruplarla oluşturulan tasarımlar en yüksek kullanıcı memnuniyetini sağlamıştır. Sukkulent bitkiler sıcaklık ve estetik açıdan pozitif algı yaratırken, tropik bitkiler ferah, doğal ve ruhsal dinginlik hissi sağlamıştır. Çiçekli bitkiler ise pozitif enerji, samimiyet ve duygusal sıcaklık algılarını güçlendirmiştir. Bu bulgular, Feng Shui'nin yaşam enerjisi (Chi) akışını artırma, beş element dengesini kurma ve bireyin çevresiyle uyumlu yaşamasını sağlama hedefleriyle doğrudan ilişkilidir.

Meyveli ve Boylu Süs Bitkileri: Meyveli bitkiler özellikle özgürlük ve doğallık hissini artırırken, boylu bitkiler mekânın dikey algısını güçlendirerek zihinsel gevşeme ve fiziksel güven hissi yaratmıştır. Zıt kavram değerlendirmelerinde yüksek düzeyde "pozitif" puanlar alınmış, kararsızlık düzeyi düşük kalmıştır. Bu sonuç, Feng Shui'de yüksek enerjili ve dengeleyici bitkilerin yaşam alanlarında kullanılması gerektiğini savunan yaklaşımı desteklemektedir.

Karışık Bitki Kompozisyonları: Kaktüssüz çeşitlendirilmiş bitki gruplarıyla oluşturulan senaryolar, tüm kavram çiftlerinde dengeli ve pozitif bir etki yaratmış; 1 puan gibi olumsuz değerlendirmelerin yapılmadığı nadir senaryolar arasında yer almıştır. Bitki çeşitliliği, mekânda canlılık ve hareketlilik duygusu kazandırmış; bu da Feng Shui'deki yin-yang dengesi ile uyumludur. Öte yandan, kaktüslü karışımlarda estetik algı kısmen olumlu olsa da, huzur, pozitif enerji ve ferahlık hissinde düşüş gözlenmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, bitkisel tasarımın kullanıcı algısı üzerindeki çok boyutlu etkisini ortaya koymaktadır. Özellikle estetik bütünlük, duygusal sıcaklık, iç hava kalitesi ve psikolojik rahatlık açısından süs bitkilerinin iç mekânlarda etkin biçimde kullanılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Feng Shui ilkeleriyle paralel olarak, bitkisel çeşitliliğin artırılması, sivri ve dikenli türlerden kaçınılması ve yaşam enerjisini destekleyen canlı, yeşil, hacimli bitkilerin tercih edilmesi, kullanıcı memnuniyetini artırmaktadır. Bu bağlamda, çalışma, iç mekân tasarımında bitkisel düzenlemelerin Feng Shui kuramı ışığında

yeniden ele alınması ve tasarım stratejilerinin kullanıcı odaklı geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

5.3. Salon Senaryosu İle Oluşturulmuş Mekanda Bitkisel Tasarım Mekan Algısı

Bu çalışma, iç mekân tasarımında Feng Shui ilkeleri doğrultusunda farklı süs bitkileri gruplarının kullanıldığı salon senaryolarının kullanıcı algısı üzerindeki etkilerini bilimsel olarak ortaya koymayı amaçlamıştır. Salonlar, yaşam alanlarında en fazla vakit geçirilen bölümlerden biri olduğundan, bu mekânların tasarımı bireylerin estetik beğenisi, psikolojik konforu ve sağlık algısı üzerinde belirleyici rol oynamaktadır.

Araştırma kapsamında uygulanan on farklı salon senaryosu üzerinden elde edilen bulgular, bitkili mekânların bitkisiz mekânlara kıyasla uzmanlar üzerinde daha olumlu bir izlenim bıraktığını açıkça göstermiştir. Bitkisiz senaryoda estetik ve psikolojik boyutlarda düşük puanlamalar ve yüksek düzeyde kararsızlık gözlenmiş, sağlık ve dokunsal etkiler açısından ise beklentilerin karşılanmadığı belirlenmiştir. Bu durum, iç mekân bitkilerinin yalnızca estetik değil, aynı zamanda fizyolojik ve psikolojik etkiler bakımından da önemli katkılar sunduğunu göstermektedir.

Bitkisiz Salon Senaryosu;Bitkisiz olarak tasarlanan salon senaryosunda, kullanıcı algısı genel olarak olumsuz yönde şekillenmiştir. Estetik değerlendirmelerde “doğal görünüm” ve “etkileyici görünüm” kriterlerinde düşük ortalamalar dikkat çekerken, psikolojik ve sağlık boyutlarında da zayıf puanlamalar öne çıkmaktadır. Feng Shui’ye göre bitkisiz alanlar enerji akışını kesintiye uğratarak mekanın yaşam gücünü azaltır. Bu bulgu, bitkisiz salonların kullanıcılar üzerinde nötr ya da negatif duygular uyandırdığını ve iç mekânda canlılık hissinin eksik olduğunu göstermektedir.

Kaktüs Salon Senaryosu; Kaktüs bitkileriyle tasarlanan salon senaryosu, estetik olarak görece olumlu değerlendirilmiş olsa da özellikle “dikenli ve pürüzlü” dokuların kullanıcılar üzerinde huzursuzluk yarattığı gözlenmiştir. Feng Shui kuramına göre sivri ve sert formlar negatif enerji (Sha Chi) üretir. Bu durum, düşük “huzur verici” ve “iyi enerji” algısıyla örtüşmektedir. Bu nedenle kaktüslerin yalnızca sınırlı ve kontrollü kullanımının uygun olabileceği düşünülmektedir.

Sukkulent Salon Senaryosu; Sukkulentlerle düzenlenmiş salon senaryosu, estetik, psikolojik ve sağlık boyutlarında yüksek kullanıcı memnuniyeti oluşturmuştur. Özellikle “rahatlık hissi”, “doğal görünüm” ve “ferah algı” gibi kriterlerde öne çıkan bu bitkiler, Feng Shui’de ‘toprak elementi’ ile ilişkilendirilerek denge ve istikrar sağlar. Bu da kullanıcıların içsel

uyum, huzur ve enerji dengesini artıran bir atmosferde bulunduklarını hissettiklerini göstermektedir.

Tropik Salon Senaryosu; Tropik bitkilerle oluşturulan salon senaryosu, çalışmanın en olumlu algılanan düzenlemelerinden biridir. “Doğal görünüm”, “ruh sağlığına etkisi” ve “ferah etki” açısından en yüksek puanları alan bu senaryo, Feng Shui’de yaşam enerjisinin (Chi) yüksek düzeyde aktığı ve kullanıcıya pozitif duygular yüklediği bir tasarımı yansıtmaktadır. Tropik bitkiler, mekâna canlılık, bolluk ve yüksek frekanslı enerji katar.

Meyveli Bitkilerle Salon Senaryosu; Meyveli süs bitkileriyle tasarlanan salon senaryosu, özellikle “özgürlük hissi”, “ferah algı” ve “iç hava kalitesine katkı” açısından olumlu değerlendirilmiştir. Feng Shui’de meyve veren bitkiler bereket ve refahı simgeler. Bu bağlamda, bu bitkilerin kullanıcıda psikolojik doyum ve enerji bütünlüğü sağladığı görülmektedir. Aynı zamanda sosyal alanlarda pozitif etkileşimi artırdığı düşünülmektedir.

Çiçekli Bitkilerle Salon Senaryosu; Çiçekli dekoratif bitkilerle oluşturulan senaryo, estetik cazibe, ruhsal rahatlama ve pozitif enerji üretimi açısından yüksek puanlar almıştır. Renkli ve çiçekli türler, Feng Shui’de sevgi, neşe ve canlılık enerjisini temsil eder. Bu bağlamda, mekânın duygusal sıcaklık ve estetik uyum açısından olumlu algılanması, çiçekli bitkilerin mekânsal enerji akışına katkısını açıkça ortaya koymaktadır.

Boylu Süs Bitkileriyle Salon Senaryosu; Boylu süs bitkileriyle oluşturulmuş salon senaryosu, “etkileyici görünüm”, “rahatlık hissi” ve “zihinsel gevşeme” gibi göstergelerde yüksek kullanıcı memnuniyeti sağlamıştır. Feng Shui’ye göre uzun ve yukarıya uzanan formlar mekânda yükselme ve ilerleme enerjisi taşır. Bu nedenle boylu bitkiler, odaklanma, içsel denge ve büyüme gibi olumlu algıların destekleyicisi olarak değerlendirilmiştir.

Karışık Kaktüssüz Bitkili Salon Senaryosu; Kaktüssüz, karışık bitkilerle oluşturulmuş salon senaryosu, tüm zıt kavram çiftlerinde dengeli ve pozitif puanlamalara ulaşarak en yüksek kullanıcı memnuniyeti sağlayan senaryo olmuştur. Feng Shui’ye göre çeşitlilik ve denge unsurları enerji akışını zenginleştirir ve uyumlu bir çevre oluşturur. Bu sonuç, farklı bitkilerin uyum içinde kullanılmasının mekân kalitesini artırdığını göstermektedir.

Özellikle tropik, sukkulent ve çiçekli süs bitkileriyle tasarlanan salon senaryolarında estetik algının en yüksek düzeye ulaştığı; sıcaklık hissi, ferahlık ve rahatlık gibi psikolojik göstergelerde olumlu etkiler yarattığı belirlenmiştir. Tropik bitkilerle oluşturulan senaryoda "şık ve gösterişli görünüm" ile "rahatlık hissi" kavramları öne çıkarken, sukkulent bitkili senaryoda estetik cazibe ve hava kalitesine ilişkin sağlık algıları güçlü biçimde

hissedilmiştir. Meyveli bitkiler, kullanıcıların özellikle mekânda özgürlük ve ferahlık algısını olumlu yönde etkilerken; çiçekli bitkilerle tasarlanmış senaryolar ise psikolojik rahatlama ve pozitif enerji üretimi açısından öne çıkmıştır. Boylu süs bitkileri, etkileyici görünüm ve zihinsel gevşeme gibi özelliklerde yüksek kullanıcı memnuniyeti sağlamıştır.

Kaktüs bitkileriyle oluşturulan senaryolarda ise estetik anlamda görece daha düşük puanlamalar görülmüş; özellikle "dikenli ve pürüzlü" dokular bazı kullanıcılar tarafından rahatsız edici olarak değerlendirilmiştir. Ancak karışık bitki gruplarının (kaktüslü veya kaktüssüz) kullanıldığı senaryolarda, dengeli ve çeşitlendirilmiş bir bitki kompozisyonunun kullanıcı deneyimini olumlu etkilediği ortaya çıkmıştır. Kaktüssüz karışık bitkili senaryolar, tüm kavram çiftlerinde 1 puan kullanılmaması ve yüksek oranlı 4–5 puanlamalarla en yüksek kullanıcı memnuniyeti yaratan tasarım olarak öne çıkmıştır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, bitkisel unsurların iç mekân tasarımına entegrasyonu kullanıcıların estetik, psikolojik, sağlık ve dokunsal algılarında anlamlı farklılıklar yaratmakta; mekânların pozitif enerji ile donatılmasına katkı sağlamaktadır. Feng Shui ilkelerinin iç mekân bitkilendirme süreçlerine entegrasyonunun, disiplinler arası bir yaklaşımla hem teorik hem de pratik literatüre katkı sunabileceğini göstermektedir. Çevre-insan-bitki etkileşimini merkeze alan tasarımlar, sürdürülebilir, sağlıklı ve enerjisel açıdan dengeli yaşam alanlarının oluşturulmasında etkin bir rol oynamaktadır.

6. KAYNAKLAR

Alptekin, G. (2022). *Ahşap malzeme kullanımının kafe iç mekân tasarımında mekân algısına etkileri:* [Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabili dalı, Gaziantep] Yöktez.

Anonim 1, (2024). Çiçek sepeti Web Sitesi. https://blog.ciceksepeti.com/feng-shuiye-gore-ev-dekorasyonu/ (Erişim 04.05.2024)

Anonim 2, (2024). Zen Garden Web Sitesi. https://www.zengardentr.com/urun/3-adet-farkli-turde-kaktus-seti-terrarium-set Erişim 04.05.2024)

Anonim 3, (2024).İsTock Web Sitesi. https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraflar/sukkulent-bitki Erişim 04.05.2024)

Anonim 4, (2024). Evim Dergisi Web Sitesi. . https://www.evimdergisi.com.tr/salon-bitkileri-nelerdir-en-populer-15-ic-mekan-bitkisi/?doing_wp_cron=1607880117.2797410488128662109375, Erişim 04.05.2024)

Anonim 5, (2024). Fatsa Peyzaj Web Sitesi. . https://bodurbitki.com/product/kudus-kirazi-solanum-pseudocapsicum-bitkisi/, Erişim 04.05.2024)

Anonim 6, (2024). Melih Tarım Web Sitesi. , https://www.melihtarim.com/blog/icerik/ic-mekan-sus-bitkileri-yetistiriciligi, Erişim 04.05.2024)

Anonim 7, (2024). OGGUSTO, Web Sitesi. https://www.oggusto.com/dekorasyon/salon-bitkileri-ic-mekanlar-icin-buyuk-bitkiler, Erişim 04.05.2024)

Aşur, F., & Yazici, K. (2018). Bitkisel Tasarım Çerçevesinde Bitki Kullanım Kültürü; İran Bahçe Örneği. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi,* 7 (1), 34-42 .

Aytıs, C. (2004). Feng Shui, Www.Oguzoktay.Com/Dostlar/Fengshui-Canaytis.Htm Erişim Tarihi: 10.02.2021

Bruun, O. (2008). *An Introduction To Feng Shu*i, New York, Cambridge University Press, S. 1-110.

Bramble, C. (2003). *Architect's Guide To Feng Shui:* Exploding The Myth, Burlington, Ma, Architectural Press, S.18-25.

Bringslimark, T., Hartig, T., & Patil, G. G. (2009). The psychological benefits of indoor plants: A critical review of the experimental literature. *Journal of environmental psychology,* Volume 29, Issue 4, December 2009, Pages 422-433, Elsevier.

Collins, T. K. (2006). *Batılılar İçin Feng Shui: Doğal Çevrenizde Denge, Uyum ve Başarı Yaratmak,* İstanbul, Dharma Yayınları (3. Baskı).

Çubukçu, U. (2008). *Konut Tasarımında Anlam Boyutu:* [Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon] Yöktez.

Decombo, (2021). Feng Shui Ev Dekorasyonu Rehberi: Para, Sağlık Ve Aşk İçin, Https://Decombo.Com/Feng-Shui-Ev-Dekorasyonu/ Erişim Tarihi: 10.02.2021.

Deng, L., & Deng, Q. (2018). The basic roles of indoor plants in human health and comfort. *Environ Sci Pollut Res,* (25), 36087–36101.

Erdoğan, E., & Erdinç, L. (2009). Peyzaj Tasarımı ve Feng-Shui, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi,* 6 (3), 291-301.

Doğan, H., & Yıldız, G. (2021). Feng Shui prensiplerine göre düzenlenmiş iç mekânların psikolojik etkileri. *Psikoloji ve Mekân Dergisi*, 12(2), 45–60.

Han, K.T., & Ruan, L.W. (2019). Effects of indoor plants on self-reported perceptions: a systemic review. *Sustainability,* 11 (16), 4506.

Helm, E. (2002). *Feng Shui: 26 Secrets From The Orient.* Aquarian Publications, S. 5-50.

Jumeno, D. & Matsumoto, H. (2013). *The effects of the number of indoor foliage plants on productivity: Stress and attention*. Proceedings of CLIMA. Prague. Czech Republic 8(1).1–9.

Kaplan, R., & Kaplan, S. (1989). *The Experience of Nature: A Psychological Perspective*. Cambridge University Press.

Kellert, S. R., Heerwagen, J.H., & Mador M.L. (2008). *Biophilic Design: The Theory, Science, and Practice of Bringing Buildings to Life*, Wiley Publish.

Kiehl, K. A. (2005). *Feng Shui: The Use And Value Of Feng Shui In Interior Design In Northern Ohio*: [Ms Thesis, University Of Akron, Akron, Ohio] .

Kurt, F.P. (2010). Eve Güzel Enerji Getiren Feng Shui Bitkileri, Https://Fundapelinkurt.Com/Blog/Yasam-Tarzi/Eve-Guzel-Enerjiler-Getiren-Feng-Shui-Bitkileri/ Erişim Tarihi: 10.02.2021.

Levitt, S. (2003). Teen Feng Shui: Design Your Space, Design Your Life, Rochester, Vermont, Bindu Books, S. 5-110.

Lai, P. (2016). Feng Shui in modern interior design: An approach to positive energy and well-being. *International Journal of Architecture and Design,* 4(1), 55–64.

Lam, K. W. Y. (2008) *Recovering The Sense And Essence Of Place: The Eastern Practice Of Feng Shui And Its Role In Western Architecture*, Ms Thesis, University Of Waterloo, Ontario, Canada, 5-20.

Lawler, J., & Ziegler, H. (2004). *Feng Shui Your Garden For Dummies,* Indianapolis, Indiana, Wiley publishing.

Liang, L., Wang, X., Qiu, J.-W., Gong, Q., Li, X., & Tsim, S.-T. (2025). A review of Fengshui forests: Ecological functions, humanistic values, and potential applications to enhance biodiversity in urban green landscapes and achieve sustainable development goals. *Sustainability,* 17(8), 3314. https://doi.org/10.3390/su17083314

Lohr, V. I., Pearson-Mims, C. H. & Goodwin, G. K. (1996). Interior plants may improve worker productivity and reduce stress in a windowless environment. *Journal of Environmental Horticulture* (1996) 14 (2): 97–100.

Mak, M. Y. & Ng, S. T. (2005). The art and science of Feng Shui: A study on architects' *perception. Building and Environment*, Volume 40, Issue 3, March 2005, Pages 427-434

Moran, E., Yu, M. J.. & Biktashev, M. V. (2002). *The Complete Idiot's Guide To Feng Shui, Indianapolis,* In,Alpha Books, S. 39-84.

Park, S. H. & Mattson, R. H. (2008). Effects of flowering and foliage plants in hospital rooms on patients recovering from abdominal surgery. *HortTechnology, 18*(4), 563–568. https://doi.org/10.21273/HORTTECH.18.4.563

Rossbach, S. (2006). *Feng Shui İle İç Mekan Dekorasyonu*, İstanbul, Dharma Yayınları, S. 33-198.

Roberts, S., (2004). *Fast Feng Shui For Prosperity: 8 Steps On The Path To Abundance*, Kahului, Hi, Lotus Pond Press, S. 171-189.

Spano, G., Este, M., Giannico, V., Ellia, M., Cassibba. R., Lafortezza. R. & Sanesi. G. (2021). Association between indoor-outdoor green features and psychological health during the COVID-19 lockdown in Italy: A cross-sectional nationwide study. *Urban for Urban Green*. 2021 Jul; 62, 127156.

Van den Berg, A.E., & Custers, M.H.G. (2011). Gardening promotes neuroendocrineand affective restoration from stress. *Journal of Health Psychology,*16(1), 3–11.

Van den Berg, A.E., Maas, J., Verheij, R.A. & Groenewegen, P.P. (2010). Green spaceas a buffer between negative life events and health. *Social Science & Medicine,* 70(8), 1203–1210

Urrestarazu, L. P. Kaltsıdı, M. P. Nektarıos, P. A. Markakıs, G., & Loges V. (2021). Particularities Of Having Plants At Home During The Confinement Due To The Covıd-19 Pandemic. *Urban Forestry And Urban Greening,* 59, (2021).

Yazici K., & Sağlamer Arslantaş A. (2022). Women's Preference For Indoor Ornamental Plants Durıng The Covıd-19 Pandemıc. *Journal Of Environmental Protection And Ecology*, 23, No 6, 2315–2323 (2022) Ecology.

Yurdagül, H. (2005). Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Kapsam Geçerli için Kapsam Geçerlik indekslerinin Kullanılması. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 28–30 Eylül, 2005 DENİZLİ.

Yavuz, G. (2022*). Mimar ve mimar olmayanların algısal birlikteliklerinin feng shui ile tasarlanmış restoran mekânları üzerinden okumak*: [Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Ana Bilim Dalı, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bilim Dalı] .

Yoon, S. Y., & Park, S. H. (2018). Effects of indoor plants on mood and anxiety in patients. *Complementary Therapies in Clinical Practice, 31*, 60 63. https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2018.01.001

Yu, K. (1994). Landscape Into Places: Feng - Shui Model Of Place Makingand Some Cross-Cultural Comparisons, Council Of Educator's – *In Landscape Architecture Annual Conference.*

Webster, R. (2003). *Başarı ve Mutluluk İçin Feng Shui,* Alfa Basım, İstanbul.